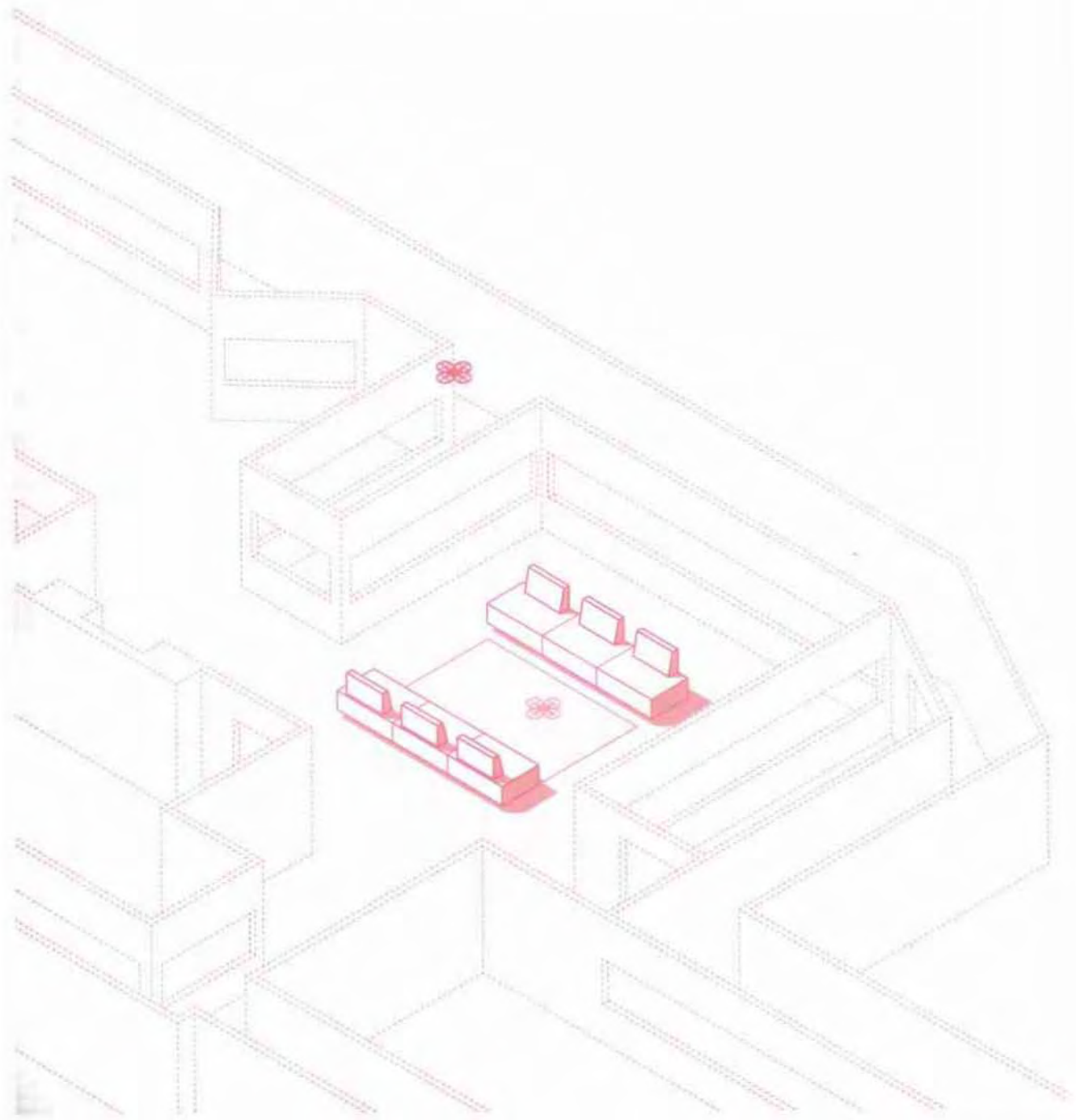

Κατ'οίκον επιτήρηση:
ο χώρος της νεοφιλελεύθερης ιδιωτικότητας

Κατ'οίκον επιτήρηση:
ο χώρος της νεοφιλελεύθερης ιδιωτικότητας

Instead 2013-2015
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Ιούνιος 2015

Ερευνητική Διπλωματική Εργασία:
Ιωάννα Πινιάρα

Επιβλέπων καθηγητής:
Αριστείδης Αντωνάς

Εκδόσεις Ψυχογιού

The Dione is In The Living Room 2015

Grande Fratello House, C neccità film studios Rome 2014

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ		4
FLASH FICTION	<i>arthro-pads</i>	6
Η ΥΒΡΙΔΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ		7
GRAPHICS	<i>facebook panopticon</i>	9
FLASH FICTION	<i>hach habitat</i>	12
ΑΡΧΕΙΑΚΗ ΕΚΘΕΣΗ	<i>ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΠΕΡΙ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗΣ ΥΠΟΤΕΛΕΙΑΣ</i>	16
FLASH FICTION	<i>media giants</i>	32
Η ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΟΥ ΝΕΟΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΝΕΟ ΣΩΜΑ		33
FLASH FICTION	<i>duckface as self-revelation</i>	44
ΡΕΠΕΡΤΟΡΙΟ ΤΑΥΤΟΤΗΤΩΝ		45
FLASH FICTION	<i>faraday rooms</i>	51
FLASH FICTION	<i>patterns of intimacy</i>	54
ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΜΕΝΗ ΙΔΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ (ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΡΕΒΑΤΟΚΑΜΑΡΑΣ)		55
FLASH FICTION	<i>where are they?</i>	61
FLASH FICTION	<i>the spectator's paradox</i>	68-69

FLASH FICTION	<i>bare life</i>	70
Η ΠΟΛΙΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΓΥΜΝΗΣ ΖΩΗΣ		71
FLASH FICTION	<i>wireless</i>	76
ΔΙΚΤΥΩΜΕΝΟ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ		77
GRAPHICS	<i>domestic hyper-connectivity</i>	82-83
FLASH FICTION	<i>beyond capacity</i>	84
ΑΡΧΕΙΑΚΟ ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ		85
FLASH FICTION	<i>visual distribution</i>	91
FLASH FICTION	<i>circulating interiors</i>	94
Η ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΙΑΚΟΤΗΤΑΣ		95
FLASH FICTION	<i>the spectator is always present</i>	103
ΑΡΧΕΙΑΚΗ ΕΚΘΕΣΗ	<i>ΑΝΑΜΕΤΑΔΟΣΕΙΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΟΙΚΙΑΚΟΤΗΤΑΣ</i>	104
ΕΠΙΛΟΓΟΣ		136
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΑΡΘΡΑ		138
ΙΣΤΟΤΟΠΟΙ / ΠΗΓΕΣ ΕΙΚΟΝΩΝ		146

ΨΥΧΡΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ ΓΥΑΛΙΝΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ

1 Beatriz Colomina, "Cold War Hothouses", in *Cold War Hothouses: Inventing Postwar Culture, from Cockpit to Playboy* (New York: Princeton Architectural Press, 2004), 12-13.

«Σύντομα διαπιστώσαμε πως οι κλίμακες είχαν συμπτυχθεί, πως τα πάντα στη μεταπολεμική εποχή είναι οικιακά. [...]

Το σινεμά προωθήθηκε ως καθιστικό, κρεβατοκάμαρα και κουζίνα, όπου μπορούσες να πάρεις τα παιδιά, να ντυθείς όπως επιθυμείς, να συζητήσεις, να καπνίσεις, να αποπλανήσεις και ίσως να παρακολουθήσεις μια ταινία. Ο δημόσιος χώρος μπορούσε μόνο να πουληθεί προσφερόμενος με τη μορφή οικιακής ιδιωτικότητας όχι τόσο διαφορετικής από αυτή που βιώνεται στα προάστια, όπου κάθε σαλόνι εκτίθεται μέσα από ένα παράθυρο, και τα σπίτια είναι τοποθετημένα δίπλα-δίπλα με σχεδόν πανομοιότυπα, όλα συντονισμένα στο ίδιο τηλεοπτικό πρόγραμμα. [...]

Η μεγάλη ύπαιθρος μεταμορφώθηκε σε ένα παρήγορο οικιακό εσωτερικό, έναν καθησυχαστικό χώρο, με αξιόπιστα μονοπάτια, ετικέτες, αφηγήματα, αναπαραστατικές ευκαιρίες και θεάματα προσανατολισμού. Αν το πάρκο του 19ου αιώνα πρόσφερε ανάπαυση από τα δεινά της αστικής ζωής, το εθνικό σύστημα πάρκων αναπαρήγαγε την προαστιακή ζωή, γνωστή στους περισσότερους επισκέπτες.

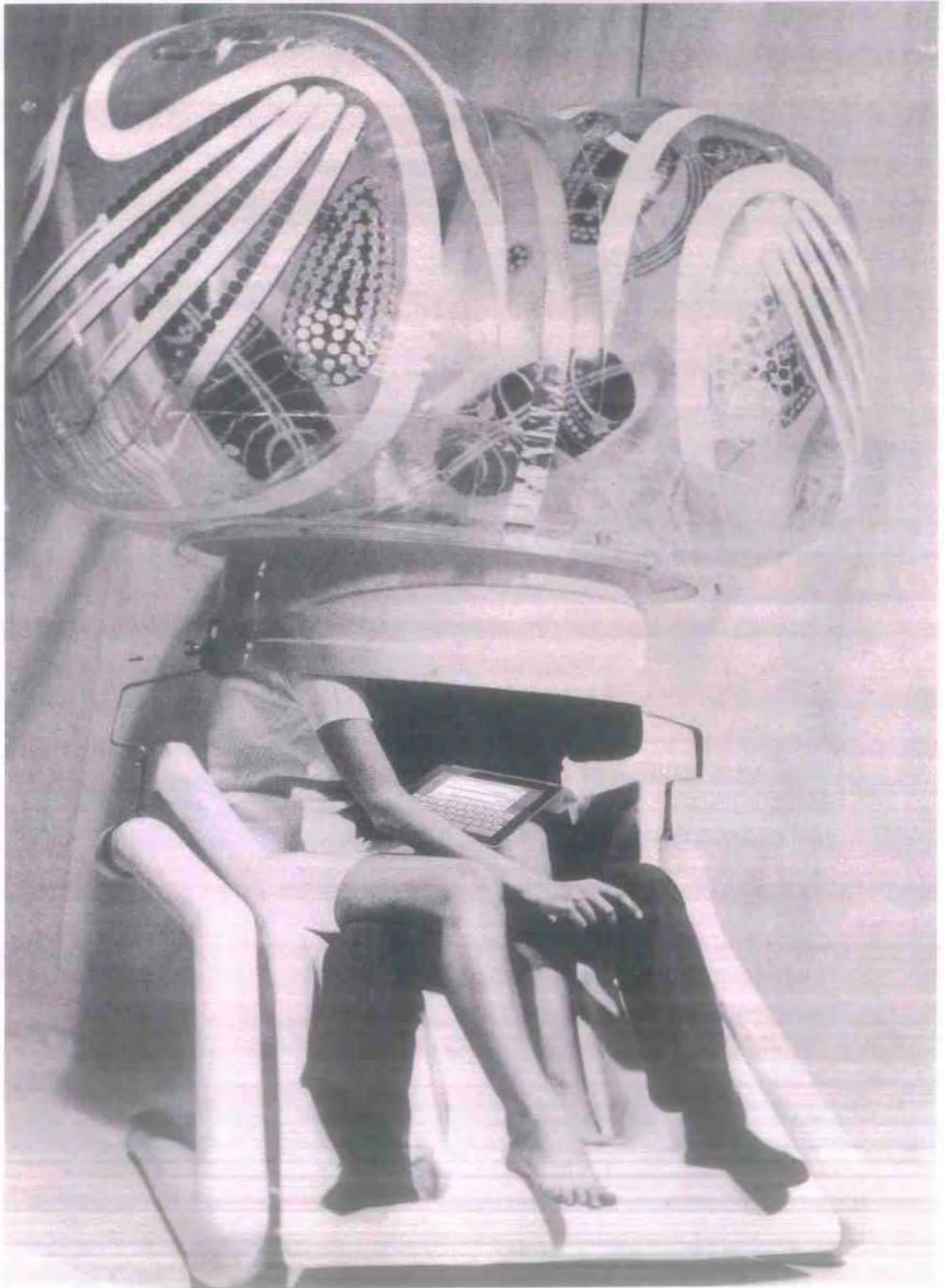
Η εμπειρία προσφέρθηκε ως ένας είδος ομαδικής θεραπείας για ένα ακόμα τραυματισμένο έθνος.» ¹

ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ
ΑΝΑΜΕΤΑΔΙΔΟΜΕΝΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ

«Σύντομα διαπιστώσαμε πως οι κλίμακες είχαν συμπυχθεί, πως τα πάντα στη(ν) εποχή **ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ** είναι οικιακά. [...]

Το **ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ** προωθήθηκε ως καθιστικό, κρεβατοκάμαρα και κουζίνα, όπου μπορούσες να πάρεις τα παιδιά, να ντυθείς όπως επιθυμείς, να συζητήσεις, να καπνίσεις, να αποπλανήσεις και ίσως να **ΒΡΕΙΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ**. Ο **ΚΥΒΕΡΝΟ** χώρος μπορούσε μόνο να πουληθεί προσφερόμενος με τη μορφή οικιακής ιδιωτικότητας όχι τόσο διαφορετικής από αυτή που βιώνεται **ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ**, όπου κάθε σαλόνι εκτίθεται μέσα από ένα παράθυρο, και **ΟΙ ΧΡΗΣΤΕΣ** είναι τοποθετημένοι δίπλα-δίπλα με σχεδόν πανομοιότυπους, όλοι συντονισμένοι στο ίδιο **ΜΕΣΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ**. [...]

Η **ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ** ύπαιθρος μεταμορφώθηκε σε ένα παρήγορο οικιακό εσωτερικό, έναν καθησυχαστικό χώρο, με αξιόπιστα μονοπάτια, ετικέτες, αφηγήματα, αναπαραστατικές ευκαιρίες και θεάματα προσανατολισμού. Αν το πάρκο του 19ου αιώνα πρόσφερε ανάπαυση από τα δεινά της αστικής ζωής, **ΤΟ ΑΡΕΝΑ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ** αναπαρήγαγε την **ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ** ζωή, γνωστή στους περισσότερους επισκέπτες. Η εμπειρία προσφέρθηκε ως ένας είδος ομαδικής θεραπείας για ένα ακόμα τραυματισμένο έθνος.»

Η ΥΒΡΙΔΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ

Arturo- p33ds , 2015
/Arthuro-3s_New Design Fu lures , 1971

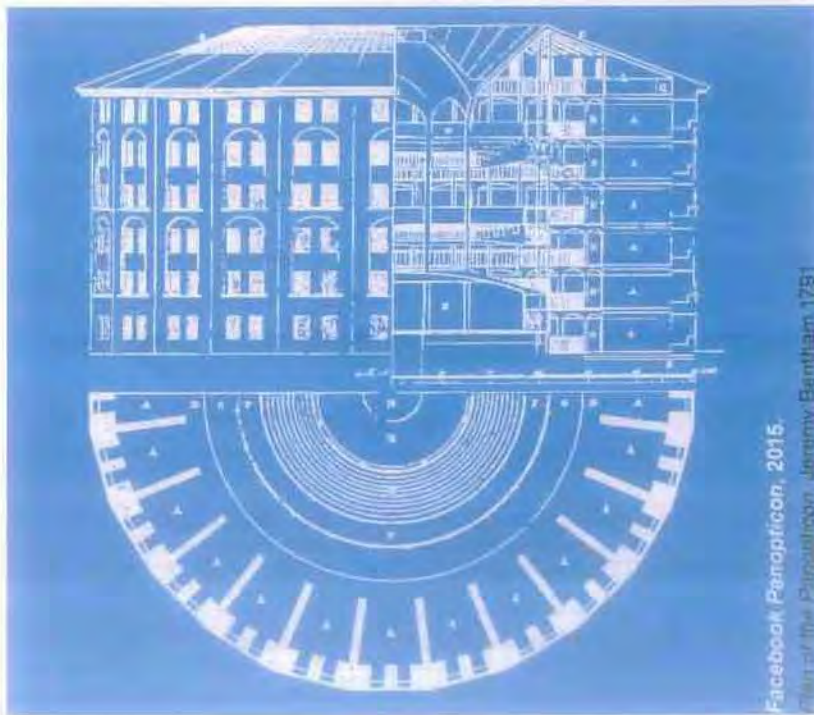
1 Ο Stuart Elden στο άρθρο του *Beyond Discipline and Punish: Is it time for a new translation of Foucault's *Surveiller et punir*? Θέτει το ζήτημα επανεξέτασης και εκ νέου μετάφρασης των μεγάλων φιλόσοφων από την εκάστοτε γενιά. Στην περίπτωση του Foucault, η μετάφραση από το γαλλικό τίτλο *Surveiller et Punir* στον αγγλικό *Discipline and Punish* (Πειθαρχία και Τιμωρία) ανήκει στον Alan Sheridan. Κυριολεκτικά ο αγγλικός τίτλος *Survey and Punish* (Επιτήρηση και Τιμωρία) θα ήταν πιο ακριβής. Ο Sheridan, εξηγεί την επιλογή του στο σημείωμα του μεταφραστή, και εξετάζει διάφορες εκδοχές για τον όρο *surveiller*, παραδόξως, όμως, όχι την *επιτήρηση* που περιέχει και την έννοια της καταγραφής. Όπως αναφέρει «ο ίδιος ο Foucault τελικά πρότεινε αυτό τον τίτλο», γεγονός βέβαια που οφείλεται εν πολλοίς στην πίεση της προθεσμίας έκδοσης του βιβλίου, αλλά αργότερα συμπληρώνει πως αυτή η απόδοση «σχετίζεται καλύτερα με τη δομή του κειμένου». Ο Jeremy Gilbert έχει υποδείξει πως ο γαλλικός και ο αγγλικός όρος *surveillance* για την επιτήρηση δεν είναι αυστηρά ισοδύναμοι κα-*

Η σύγχρονη οικιακή ζωή αιωρείται σε ένα εξ' ολοκλήρου νέο χωρικό σύστημα- ένα σύστημα το οποίο αποτελεί προϊόν απόρρητης επιστημονικής-στρατιωτικής έρευνας που εισέβαλλε στο κοινό καθημερινό φαντασιακό μέσω των τεχνολογιών επικοινωνίας. Η θεωρούμενη ως οικεία (με διττή έννοια: κατ' οίκον και εμπιστευτική) διαβίωση, στη νεοφιλελεύθερη εποχή, εντατικοποιεί μια υπάρχουσα συνθήκη αντίληψης: στην πραγματικότητα, συνθέτει μερικές ήδη υπάρχουσες συνθήκες που παρουσιάστηκαν στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, τα προγράμματα επιτήρησης και τις στρατιωτικές επιχειρήσεις, ασκώντας την καθολική επίδραση μιας εξαιρετικά ισχυρής οπτικής τεχνολογίας, ικανής να διεισδύει στους πιο απόκρυφους χώρους και να αποκαλύπτει κάθε μυστικό.

Αν το γυάλινο σπίτι «ακτινογραφία» του Mies Van der Rohe ήταν μια κάμερα στραμμένη οριζόντια στο εξωτερικό τοπίο και η κατοικία «Dymaxion» του Buckminster Fuller μια κάμερα στραμμένη ψηλά, προς τον ουρανό, αγνοώντας το οριζόντιο τοπίο για να αντιμετωπίσει το κατακόρυφο- ένα είδος τηλεσκόπιου που στόχευε πέρα από το σύγχρονο κόσμο- η σημερινή κατοικία δεν είναι πλέον οικουμενική αλλά (περι)πλανητική: βρίσκεται σε τροχιά- μια εύθραυστη συσκευή επιτήρησης που λειτουργεί ως αντίδοτο στα συμπαγή καταφύγια και ως γέφυρα μεταξύ ιδιωτικότητας και κοινωνικότητας, απορροφώντας και αποβάλλοντας ταυτόχρονα εικόνες από και προς το εξωτερικό. Καθώς η οικιακή ζωή στοχοποιείται, μετατρέπεται σε πηγή υπερηφάνειας αλλά και ανασφάλειας, οι κάτοικοι, ανασφαλείς στη σκέψη του παντεπόπτη κρατικού και εταιρικού οφθαλμού που τους παρακολουθεί, ανταποδίδουν εκθέτοντας (ή τουλάχιστον προσποιούμενοι) περισσότερα από όσα τα μάτια μπορούν να δουν.

Ο Foucault επικαλέστηκε την ιδέα ενός παντεποπτικού μηχανισμού, που σχεδιάστηκε από τον Bentham, ως το πλατωνικό ιδεώδες του ελέγχου που οι πειθαρχικές κοινωνίες/κράτη προσπαθούν να επιτύχουν με τη δυναμική τους τάση να παρατηρούν και να επιβάλλουν κανόνες, αλλά πώς θα σχολίαζε ένα έθνος που επιτηρείται από διαρκώς εξελισσόμενα δίκτυα; Σαράντα χρόνια μετά από το πρωτοποριακό του σύγγραμμα, Πειθαρχία (Επιτήρηση) και Τιμωρία: Η Γέννηση της Φυλακής (1975), ¹ τα

διαθέσιμα εργαλεία έρευνας, επιτήρησης και πειθάρχησης είναι πολύ πιο ικανά και ύπουλα από ότι ονειρεύτηκε ο Foucault, καθώς αυτή η υπερ-επιτήρηση έχει διαρρεύσει στην καθημερινή ζωή, είτε στο όνομα της προσωπικής εξέλιξης και βελτιστοποίησης, είτε προς χάριν της άμβλυνσης των κινδύνων και της ασφάλειας. Ωστόσο, αυτό που πρέσβευε ο Bentham, που ενστερνίστηκε ο Foucault –και υποστηρίζει πως όλοι ενστερνιστήκαμε συνειδητά ή μη- υπερβαίνει ένα αμιγώς αρχιτεκτονικό και οπτικό σύστημα: «στην πραγματικότητα πρόκειται για μια μορφή πολιτικής τεχνολογίας»² και αυτή η παραδοχή καθιστά την ιδέα ενός ιστροπικά αναπτυσσόμενου «παντεποπτικού» μηχανισμού ιδιαίτερα επίκαιρη: το μέλλον που φαντάστηκε ο Bentham ως πραγματοποιημένο παρόν.

θώς ο γαλλικός ενέχει περισσότερο τις έννοιες της επίβλεψης και της εποπτείας παρά της συγκαλυμμένης παρακολούθησης ή κατασκοπείας. Προς αποφυγή παρεξηγήσεων, ο Sheridan αξίζει τεράστια εύσημα για το έργο της μετάφρασης αρκετών βιβλίων του Foucault, ωστόσο το πλαίσιο της ανάγνωσης και ερμηνείας του ήταν η δεκαετία του '70. Σαράντα χρόνια μετά, η επαναστοποθέτηση των φιλόσοφων γίνεται σε ένα εντελώς διαφορετικό πλαίσιο. Συγκεκριμένα για τον Foucault, αυτό το πλαίσιο, το πεδίο των σπουδών της επιτήρησης, εγκαινιάστηκε μόλις στα τέλη της δεκαετίας του '80 από τον Καναδό κοινωνιολόγο David Lyon.

2 Michel Foucault, *Discipline & Punish: The Birth of the Prison*, trans. by Alan Sheridan (London: Pantheon Books, 1977), quoted in Emily Horne, Tim Maly, *The Inspection House: An Impertinent Field Guide to Modern Surveillance*. (Toronto: Coach House Books, 2014), 25

3 James Der Derian, *Virtuous war: mapping the military-industrial-media-entertainment complex*, (Boulder, CO: Westview, 2001), 16.

4 Honor Harger, "Unmanned Aerial Ecologies: proto-drones, airspace and canaries in the mine", April 2013, <https://honorharger.wordpress.com/2013/04/21/unmanned-aerial-ecologies-proto-drones-airspace-and-canaries-in-the-mine>.

5 Michel Foucault, *Discipline & Punish: The Birth of the Prison*, trans. Alan Sheridan, (London: Pantheon Books, 1977), quoted in Emily Horne, Tim Maly, *The Inspection House: An Impertinent Field Guide to Modern Surveillance*, (Toronto: Coach House Books, 2014), 22

Η ανάδυση ενός –κατά τον Der Derian – «στρατιωτικού - βιομηχανικού –πολυμεσικού - ψυχαγωγικού συμπλέγματος»³, στο τέλος του εικοστού αιώνα, επιδίωξε να εξοπλίσει την τεχνολογική-πολιτιστική υποδομή του με τα εργαλεία και την ηλεκτρονική διεπαφή ενός προσομοιωτή πτήσης, τους μηχανισμούς διαφάνειας/προσωπικής διαχείρισης ενός αυτόματου υποβολέα, τους μηχανισμούς αυτό-απεικόνισης/ψυχαγωγίας ενός φωτογραφικού θαλάμου και τους μηχανισμούς αυτό-εξυπηρέτησης/ επιτήρησης ενός μηχανήματος αυτόματης ανάληψης χρημάτων. Ακόμη και τα μη επανδρωμένα ιπτάμενα οχήματα επιτήρησης, οι πιο εξελιγμένες στρατιωτικές εφευρέσεις στον τομέα της ακρίβειας της επιτήρησης, έχουν επιστρατευτεί στην εγκατάσταση ενός οικιακού καθεστώτος υπερ-ορατότητας.

Εξάλλου, «η εκδήλωση ενδιαφέροντος προς τις συγκεκριμένες τεχνολογίες, είτε για στρατιωτική είτε για πολιτική χρήση, ισοδυναμεί με την ενασχόληση και το ενδιαφέρον για το δικτυωμένο χώρο της πληροφορίας στον οποίο ανήκουν: την πολιτική, τις δομές εξουσίας, τις αρχιτεκτονικές υποδομές και τη διαμεσολαβητική δράση του διαδικτύου. [...] Το διαδίκτυο είναι το εγγενές περιβάλλον αυτών των τεχνολογιών.»⁴

Τα μη επανδρωμένα ιπτάμενα οχήματα επιτήρησης, σαν σύγχρονοι αυτοματοποιημένοι παντεπόπτες φύλακες, υπαινίσσονται πως οι πολίτες υπόκεινται σε δυνητικά ατέρμονη επιτήρηση που συνδυάζει τη λεπτομερειακή αναμετάδοση της κάλυψης αθλητικών γεγονότων με τη φετιχιστική γοητεία του γήινου, του καθημερινού που χαρακτηρίζει τις ριάλιτι εκπομπές της τηλεόρασης.

Προικισμένα με την ικανότητα να καταγράφουν αντανακλαστικά συμπεριφορές στο εσωτερικό ακόμη και ιδιωτικών χώρων και να «καθιστούν ορατά τα υποκείμενα που βρίσκονται μέσα»⁵, αυτά τα συστήματα γίνονται ενεργοί παράγοντες στην οργάνωση της καθημερινότητας, μεταμορφώνοντάς την σε ένα δικτυωμένο θέατρο διαδικασιών.

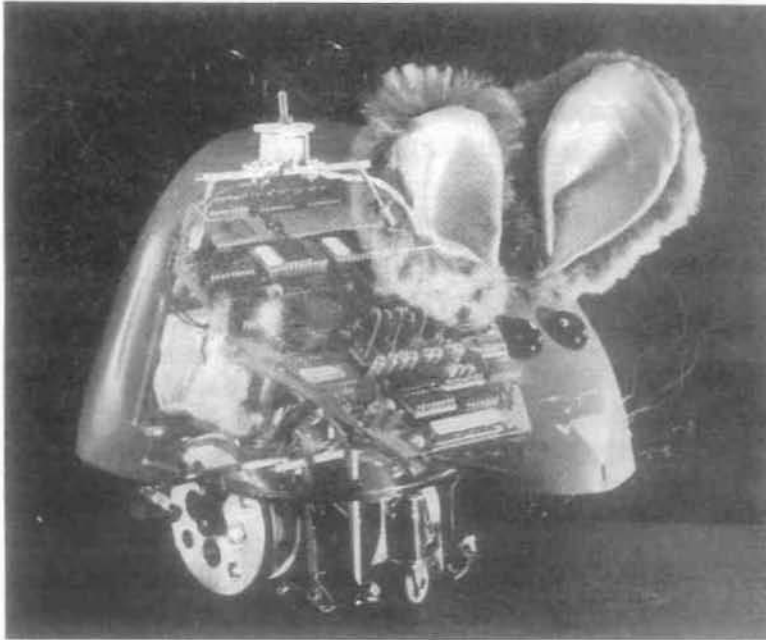
Δεν έχει καμία σημασία πια, αν ο παντεποπτικός πύργος είναι επανδρωμένος, καθώς τα πάντα καταγράφονται και είναι διαθέσιμα για αναπαραγωγή κάθε στιγμή.

Η νεοφιλελεύθερη δημοκρατία φαίνεται να είναι η πρώτη στην ιστορία των μοντέρνων δημοκρατιών που επιδεικνύει μια βαθύτερη χειραγώγηση της συνειδητοποίησης του Derrida: ότι δεν

υπάρχει πολιτική εξουσία χωρίς έλεγχο του αρχείου, και ως εκ τούτου «ο αποτελεσματικός εκδημοκρατισμός μπορεί πάντα να μετρηθεί με βάση το εξής κριτήριο: τη συμμετοχή στην πρόσβαση στο αρχείο, στη θεσμική κατοχύρωσή του και στην ερμηνεία του.»⁶ Η μετατροπή της ιδιωτικής ζωής σε βασικό στόχο της αρχειοθέτησης αποτελεί, όπως επεσήμανε ο γερμανός κοινωνιολόγος Wolfgang Streeck, «μια χαρακτηριστική εκδήλωση της εγγενούς ασυμβατότητας μεταξύ καπιταλισμού και δημοκρατίας», όπου «η αναπτυσσόμενη ανοσοποίηση του πρώτου απέναντι στη δεύτερη»⁷ συμβαίνει μέσω της αυξανόμενης διάλυσης των ορίων μεταξύ εργασίας και κατοικίας, παραγωγής και αναπαραγωγής, δημόσιου και ιδιωτικού. Το σύγχρονο κεφάλαιο παρασιτεί και καθιστά παραγωγική και επικερδή οποιαδήποτε μορφή ζωής ακόμη και πέρα από το σώμα και τις χωρο-χρονικές συντεταγμένες της κίνησής του, αναγνωρίζοντας την πολυπλοκότητα των συσχετισμών, των επιδράσεων, των επιθυμιών ως κινητήρια δύναμη οικονομικής ανάπτυξης.

⁶ Jacques Derrida, *Archive Fever: A Freudian Impression*, trans. Eric Prenowitz, (Chicago: Chicago University Press, 1995), 12.

⁷ Wolfgang Streeck, *Buying Time: The Delayed Crisis of Democratic Capitalism*, trans. Patrick Camiller, (London: Verso Books, 2014), 51-63.

Fig. 11-29.
Modern Control Systems,
Richard C. Dorf, 1980.

Το μηχανικό τρωκτικό που μπορεί να πλοηγείται μέσα σε έναν λαβύρινθο διακηρύσσει πως οι μέρες των χρήσιμων ρομπότ ίσως να μην έχουν παρέλθει.

Το αυτόνομο ποντίκι διαθέτει ένα μικρο-υπολογιστή 'εγκέφαλο' ο οποίος χαρτογραφεί πλήρως το λαβύρινθο σε δύο περάσματα.

Στο τρίτο πέραςμα φτάνει από την αρχή μέχρι το τέλος χωρίς να προσκρούσει σε τοίχο ή να πάρει λάθος στροφή.

Το ποντίκι κατασκευάστηκε από το Battelle's Pacific Northwest Laboratory.

Χρησιμοποιεί υπέρυθρες ακτίνες για να αναγνωρίσει μονοπάτια μέσα στο εσωτερικό του λαβύρινθου.

Το ποντίκι κινείται με δυο ρόδες που εκκινούνται από κλιμακωτούς κινητήρες που καθοδηγούνται από τον μικρο-υπολογιστή.

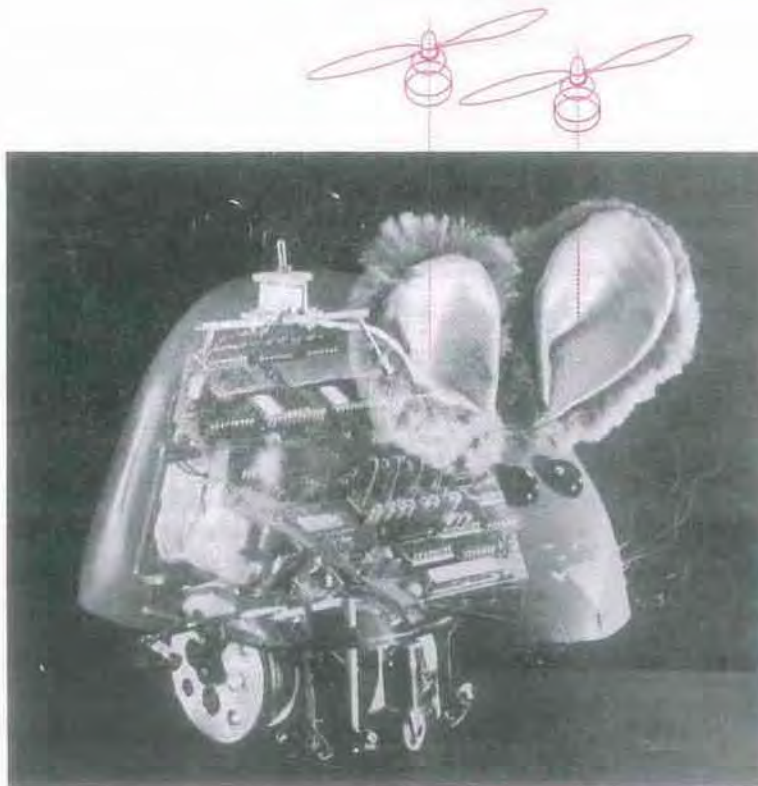

Fig. 01.
Hack Habitat , 2015

Ο μηχανικός **ΚΗΦΗΝΑΣ (DRONE)** που μπορεί να πλοηγείται μέσα σε **ΜΙΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑ** διακηρύσσει πως οι μέρες των **ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΩΝ** ρομπότ ίσως να μην έχουν παρέλθει.

Το **ΑΥΤΟΜΑΤΟ ΕΝΑΕΡΙΟ** διαθέτει ένα μικρο-υπολογιστή 'εγκέφαλο' ο οποίος χαρτογραφεί πλήρως **ΤΗΝ ΚΑΤΟΙΚΙΑ** σε δύο περάσματα.

Στο τρίτο πέραςμα φτάνει από την αρχή μέχρι το τέλος χωρίς να προσκρούσει σε τοίχο ή να πάρει λάθος στροφή.

Το **ΜΗ ΕΠΑΝΔΡΩΜΕΝΟ ΕΝΑΕΡΙΟ** κατασκευάστηκε από τη **GENERAL ATOMICS.**

Χρησιμοποιεί υπέρυθρες ακτίνες για να αναγνωρίσει **ΣΩΜΑΤΑ** μέσα στο εσωτερικό **ΚΛΕΙΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ**

Ο κηφήνας κινείται με δυο **ΡΑΚΕΤΕΣ** που εκκινούνται από κλιμακωτούς κινητήρες που καθοδηγούνται από το **ΧΕΙΡΙΣΤΗ**

8 Amir Djalali, Hamed Khosravi, Francesco Marullo, "Housing Contemporary Forms of Life. A Project for Tehran", in Pier Vittorio Aureli, *The City As a Project* (Berlin: Ruby Press, 2013).

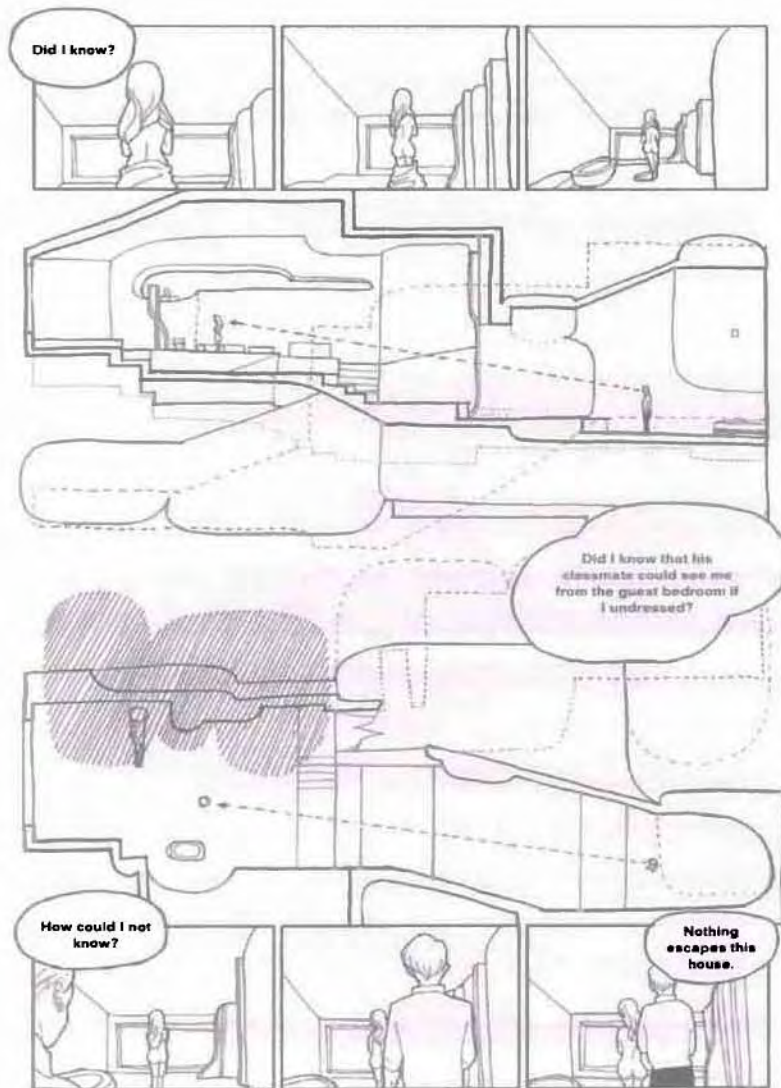
9 Tīqqun, *Preliminary Materials for a Theory of the Young-Girl*, trans. Ariana Reines, (New York: Semiotext (e), 2012) quoted in Moira Weigel, Mai Ahern, "Further Materials Toward a Theory of the Man-Child", *The New Inquiry*, July 9, 2013, <http://thenewinquiry.com/essays/further-materials-toward-a-theory-of-the-man-child>.

10 Paolo Virno, *A Grammar of the Multitude: For an Analysis of Contemporary Forms of Life*, trans. Isabella Bertolotti, James Cascaito, and Andrea Casson, (New York: Semiotext(e), 2004), 103.

«Οι πιο τυπικές οικιακές δραστηριότητες έχουν αναχθεί σε παραδειγματικές μορφές εκμετάλλευσης, σε βαθμό που η διαχείριση του νοικοκυριού, η αναπαραγωγή, η συναισθηματικότητα και η φροντίδα έχουν γίνει, σήμερα, οι θεμελιώδεις ιδιότητες της ευρέως φάσματος εργασιακής επισφάλειας. Υπό αυτή την έννοια, η κατοίκηση απογυμνώνεται από τις χωρικές διευθετήσεις και τις παραδοσιακές, προστατευτικές κοινοτοπίες της, και αναδεικνύεται ως η πιο επικερδής ζωντανή απόδοση παραγωγικής αξίας, πυροδοτώντας μια προοδευτική υβριδοποίηση του οικιακού περιβάλλοντος.»⁸ το οποίο φιλοξενεί τόσο τους δημόσιους, αν όχι άυλους, χώρους συγκέντρωσης και επικοινωνίας όσο και τα ιδιωτικά καταφύγια.

Απηχώντας το έργο των Michel Foucault και Gilles Deleuze, το Tīqqun υποστηρίζει πως όσο ο καπιταλισμός εξαναγκάζει το άτομο να ενστερνίζεται τις επιταγές του για ένα συγκεκριμένο τρόπο διαβίωσης, «κανείς μπορεί μόνο να περιμένει την επιτηδευμένη προώθηση όλων των ειδών υποτέλειας.»⁹ Ενίοτε, τηρεί συμπαθητική στάση προς αυτή την εκμετάλλευση, πιο συχνά όμως, κατηγορεί το τρέχον μοντέλο κατοίκου για άνευ όρων παράδοση μέσω της συγκατάνευσης στην ίδια του την εκμετάλλευση, διευκολύνοντας τον ολοκληρωτικό καπιταλισμό να καταστήσει τη συμπεριφορά του (υπο)δείγματος υποχρεωτική για όλους. Ο Paolo Virno, από την άλλη πλευρά, προσδιορίζοντας αυτή τη νέα μορφή «λανθάνουσας εργασίας» ως «μη αμειβόμενη ζωή» που εκτυλίσσεται στον πιο «παραγωγικό χρόνο» του μετα-φορντικού μοντέλου, ο οποίος υπερβαίνει το «χρόνο εργασίας»,¹⁰ προβάλλει μια επιπλέον ευκαιρία να αντιμετωπιστεί η μη πιστοποιημένη, άμισθη, οικιακή δραστηριότητα— εκμεταλλεύσιμη και διατιμημένη από το κεφάλαιο καθώς είναι— ως πεδίο δυνητικής ελευθερίας και ανυπακοής.

"Sociopaths", Citizens of No Place, 2012

Ο Lai, αρχιτέκτονας και ακαδημαϊκός στο Πανεπιστήμιο του Illinois, έχει δημιουργήσει μια συλλογή από γραφιστικές μικρού μήκους ιστορίες μεταξύ αυτών και μια με τίτλο, 'Sociopaths', που απεικονίζει ένα σπίτι σχεδιασμένο ως οιωνειπανοπτικό που εκφράζει μια αυξανόμενη αίσθηση αναπόδραστου από την επιτήρηση ακόμη και στον πιο απόκρυφο πυρήνα της κατοικίας μας.

DISCOVRS
DE LA
SERVITVDE VOLONTAIRE

[ΣΥΖΗΤΗΣΗ
ΠΕΡΙ
ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗΣ ΥΠΟΤΕΛΕΙΑΣ]

**Etienne or Estienne de La Boetie
(November 1530 – 18 August 1563)**

Γάλλος δικαστής, συγγραφέας και ο ιδρυτής της μοντέρνας πολιτικής φιλοσοφίας στη Γαλλία.

Η σπουδαία και πρόωρα αναπτυγμένη ικανότητά του εξασφάλισε στον La Boetie το βασιλικό του διορισμό στο κοινοβούλιο του Bordeaux το 1554, παρά το νεαρό της ηλικίας του.

Υπήρξε επίσης διακεκριμένος ποιητής και ανθρωπιστής, μεταφραστής του Ξενοφώντα και του Πλούταρχου, και στενά συνδεδεμένος με την ποιητική ομάδα Πλειάδα, που περιλάμβανε μεταξύ άλλων τους Pierre Ronsard, Jean Dorat, and Jean-Antoine de Baif.

Τα κείμενα του La Boetie περιλαμβάνουν και μια έκθεση που φέρεται κατά της απόλυτης μοναρχίας, και της τρανίας γενικότερα, με τίτλο **Discours de la servitu de volontaire ou le Contr'un (Συζήτηση περί εθελοντικής υποτέλειας ή ο Αντι-Μονάρχης)**.

Η έκθεση, γραμμένη το 1548, επιβεβαιώνει πως οι τυραννοί έχουν εξουσία επειδή τους την παραχωρούν οι άνθρωποι. Η ελευθερία εγκαταλείφθηκε άπαξ από την κοινωνία, η οποία έκτοτε παρέμεινε διεφθαρμένη και προτιμά τη δουλεία του αυλικού από την ελευθερία της ανυπακοής. Έτσι, ο La Boetie συσχέτισε την υπακοή με την κυριαρχία, μια σχέση που αργότερα αποτέλεσε τη βάση αναρχικών θεωρητικών. Συνηγορώντας υπέρ μιας λύσης που απλά αρνείται την υποστήριξη του τύραννου, ανακηρύχθηκε ένας από τους πρώιμους εκφραστές της πολιτικής ανυπακοής και της αντίστασης χωρίς τη χρήση βίας. Ο Lew Rockwell συνοψίζει την πολιτική φιλοσοφία του La Boetie ακολούθως:

Για εκείνον, μεγάλο μυστήριο της πολιτικής αποτελούσε η υπακοή στους εξουσιαστές. Γιατί στον κόσμο οι άνθρωποι συμφωνούν να καταπιέζονται από κυβερνήματα αφεντικά; Δεν πρόκειται απλώς για φόβο, εξηγεί ο Boetie στη «Συζήτηση περί εθελοντικής υποτέλειας,» καθώς απαιτείται η συγκατάθεσή μας. Και αυτή η συγκατάθεση μπορεί να αποσυρθεί χωρίς τη χρήση βίας.

Ο αφέντης «για τον οποίο γενναία πηγαίνετε στον πόλεμο, για του οποίου τη μεγαλειότητα δεν αρνείστε να προσφέρετε το σώμα σας στο θάνατο [...] πώς έχει αποκτήσει αρκετά μάτια για να σας κατασκοπεύει εάν δεν τα έχετε προσφέρει εσείς οι ίδιοι; Πώς μπορεί να έχει τόσα όπλα να σας νικήσει, αν δεν τα έχει δανειστεί από εσάς;»

Estienne de La Boetie, *Anti-Dictator: Discourse on Voluntary Servitude*, trans. Harry Kurz, (New York: Columbia University Press: 1942), 11.

Ακολουθεί ένα απόσπασμα από το αυθεντικό χειρόγραφο του La Boetie, *Discours de la Servitude volontaire ou le Contr'un*, τα πνευματικά διακρίματα του οποίου ανήκουν στην Εθνική Βιβλιοθήκη της Γαλλίας.

plus ils se foriffent, et deuenent tousiours plus forts et plus trais à aneartir
et à destruire tout. et si on ne leur baille rien, si on ne leur obéit bien, sans
combattre. sans trabe: ils demeurent ruias et detraus, et ne font plus rien, sinon
qu' comme la racine nauant plus d'humour ou aliment, la vrayne deuent secher
et morte, les nauis pour acquerir le bien qui s' demarache ne craignent point
de danier, les aduises ne refusent point la bien: les lasches et empourris ne
sauerent ny enlauer se mal ny recouurer le bien. ils s'arrestent en cela de
les souhaiter, et la vertu de breterdre seut est esee par leur lascheté;
le desir de sauoir leur demeure par la nature. ce desir, ceste volonte est
commune aux egres et aus maliscrets: aus courages et aus ruias, se souhaitent
toutes choses, qui est sans auises les renouent neuent et coners. Une seule
cose en est a dieu en laquelle il ne scay comment nature a faite aus hommes leur
la desirer. cest la liberte qui est toute fois de bien et grand et est plaisant quelle
portue tous les maus viement a la fin: et les biens meisme qui demourent apres
elle. tendent entièrement leur joye et leur cuer corrompue par se seruitude.
la seule liberte les hommes ne la desirent point, non pour auoir
semble, non que s'ils la desiroient: ils auroient, comme s'ils refusoient de faire
ce qui leur est seulement par ce qu'il est trop aise. Pauures et miseres beuf
mesmes, nations opprimées en se mal et auoules en se bien. Vous vous
saisies embotee: auant vous se plus beau et se plus clair de se retourner, plus
champs, plus vos maisons. et les desirer des meubles anciens et paveres:
vous vous de sorte que vous ne vous boues parer a de rien que a vous: et se sent
que mesme ce vous seroit grand nuu de tenir a terme vos biens, vos familles
et vos vies: et tout ce regard, et mal plus, et de vous vient non pas a des
ennemis, mais certes ouy non de s'ennemi, et de celui que vous faites se trava qui
est, pour lequel vous allez se couramment a la guerre, tout la auanture
duquel vous ne refusez point de brer a la mort vos possessions: et si vous
maistrise tant na que deux yeux, na que aus mains, na aucun corps, et n'a
autre chose que ce qui a le mariage homme au maria et meisme nombre de vos
villes, sinon que l'auanture que vous suy faites tout vos aduises, de ual
pris tant d'yeux dont il vous aduise, vous ne les voyez toutes
sans de vous pour vous traper. s'il se les prend de vous? Les biens de vous il

4
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200

Discours de la Servitude volontaire [par LA BOETIE] La Boétie, ...

[Informations détaillées](#)

Notice complète

Titre : Discours de la Servitude volontaire [par LA BOETIE]

Auteur : La Boetie, Etienne de (1530-1563). Auteur du texte

Auteur : Mesmes, Henri de (1532-1596). Auteur du texte

Date d'édition : 1501-1600

Type : manuscrit

Langue : Français

Format : Papier

Droits : domaine public

Identifiant : ark:/12148/btv1b9059515n

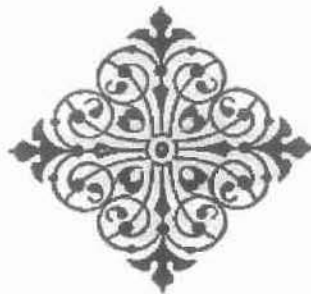
Source : Bibliotheque nationale de France, Departement des manuscrits, Français 839

Description : Commenant par : « D'avoir plusieurs seigneurs, aucun bien je n'y voy... » et finissant par : «... pour les tirans et leurs complices quelque peine particuliere » . A la suite un « Extrait du livre de La Boetie pour y respondre », accompagné de notes et d'observations par M. DE MESMES .

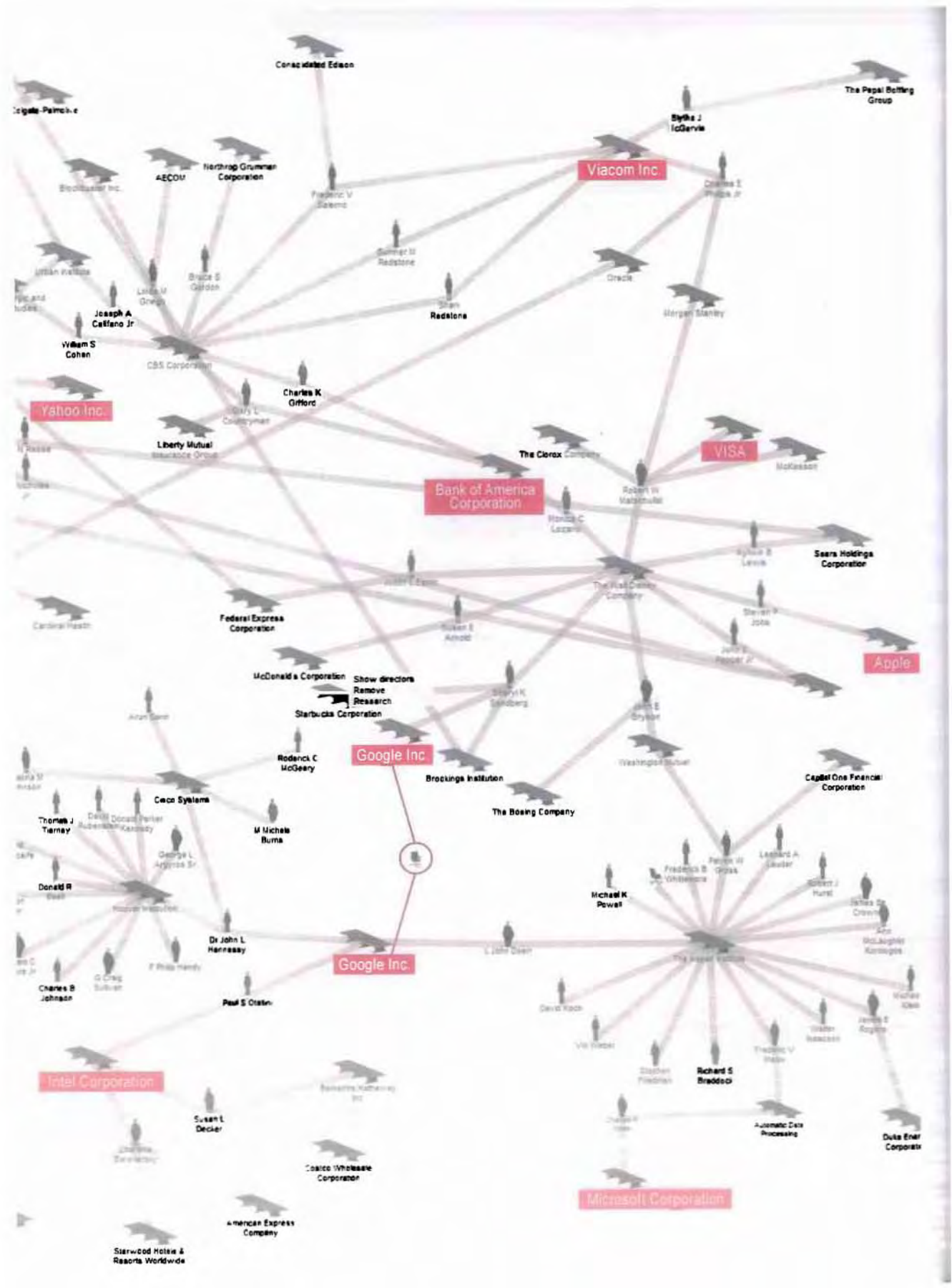
Provenance : bnf.fr

Date de mise en ligne : 17/10/2011

Aller folio (Vue 1 / 66)

Media Giants 2015
ALL CONECTED, 2014

Η ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΟΥ ΝΕΟΦΙΛΕΝΕΥΘΕΡΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΤΟ ΝΕΟ ΣΩΜΑ

Παρέχουν οι βασισμένες στην ιδιωτικότητα προοπτικές ένα επαρκές πλαίσιο για την κατανόηση των σχέσεων των χρηστών με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και τις μητρικές τους εταιρείες;

«Το μεγαλύτερο επίτευγμα της δυτικής κοινωνίας είναι το γεγονός ότι επέτρεψε στον εαυτό της να γίνει αυτό-επιτηρούμενη ενώ το βάρος της συλλογής δεδομένων έχει τοποθετηθεί στους ώμους των καταναλωτών». ¹ Οι τελευταίοι, ως άλλοι Καλιφορνέζοι μιας εποχής μετα-πιστωτικής κρίσης του California Dreaming, μιας ταινίας του Bregtje van der Haak (2010), δεν αντιμετωπίζουν τις κυβερνήσεις, τις επιχειρήσεις, ή τα οικονομικά συστήματα ως υπεύθυνα για την κρίση. Αντίθετα, «αυτές οι τραγικές φιγούρες εσωτερικεύουν τη νεοφιλελεύθερη λογική» μέσω της συνειδητοποίησης με τις δυνάμεις που τις ελέγχουν και «ρυθμίζουν την υποκειμενικότητα και τη σχέση της με το κοινωνικό». ² Τούτοι οι Καλιφορνέζοι ανταποκρίνονται με τη στροφή προς την 'παραβίαση της προσωπικής ζωής' ως όπλο για τη βελτιστοποίηση της παραγωγικότητάς τους.

Το φαινόμενο αυτό ανακαλεί τις προειδοποιήσεις του Foucault πως η επιτήρηση «δεν είναι μια θριαμβευτική δύναμη, η οποία εξαιτίας της υπερβατικότητας της μπορεί να υπερηφανεύεται για την παντοδυναμία της. Είναι μια μετριοπαθής, ύποπτη δύναμη, που λειτουργεί ως μια υπολογισμένη αλλά διαρκής οικονομία. Πρόκειται για ήπιες τροπικότητες, ασήμαντες διαδικασίες, συγκρινόμενες με τα μεγαλοπρεπή τελετουργικά της κυρίαρχης εξουσίας ή τους εκτεταμένους μηχανισμούς του κράτους». ³

1 Matthew Rosier, "10238", in *Drone: Speculative Fictions in the Age of the Drone* (Treviso: Fabrica s.p.a., 2014), 46.

2 Matthew Tiessen, Greg Elmer, *Neoliberal Diagrammatics and Digital Control*, *Media Tropes e-Journal*, Vol. IV, No 1, 2013, 10.

Όταν μια επιτηρούμενη κοινωνία λειτουργεί σε πλήρη δυναμική, «τα ίδια τα μέλη της αναλαμβάνουν το έργο»⁴, να παρακολουθούν τον εαυτό τους. «Πρακτική και επιτήρηση γίνονται αδιαχώριστες και τα άτομα εσωτερικεύουν τις απαιτήσεις του συστήματος στο οποίο ζουν».⁵ Η ευκολία με την οποία συγχέουν την τάση για αυτό-βελτιστοποίηση και αποδοτικότητα με την αυτογνωσία και τη συνειδητοποίηση, αποκαλύπτει το βαθμό στον οποίο η κοινωνία των πολιτών και οι ανθρώπινες επιστήμες στρατιωτικοποιούνται σ' αυτή τη διαδικασία.

Για τον Elmer, η κοινοποίηση είναι το όνομα του παιχνιδιού του νεοφιλελεύθερου διαγράμματος, καθώς η προθυμία για κοινοποίηση, πριν καν ζητηθεί, καθίσταται επικερδής στις επιχειρήσεις που τροφοδοτούνται από προσωπικά δεδομένα. Ο ίδιος υποστηρίζει πως «η κοινοποίηση αποτελεί τη συστατική αρχή, στην οποία εδράζεται το σύγχρονο διαδίκτυο καθώς και οι επιχειρήσεις και οι κυβερνήσεις που έχουν οικονομικά οφέλη από αυτό»⁶, «η έσχατη συνειδητοποίηση του νεοφιλελεύθερου ιδεώδους της μετατροπής του καθενός σε επιχειρηματία του εαυτού του. Όπως προέβλεψε ο Engels, όλοι οι μισθωτοί εργαζόμενοι μπορούν να μετατραπούν σε καπιταλιστές χωρίς να πάψουν να είναι μισθωτοί εργαζόμενοι».⁷ Όλοι, κατά συνέπεια, καλούνται να συμμετέχουν σ' αυτό, να γίνουν διαφανείς στους αλγόριθμους εξόρυξης μετα-δεδομένων και στις διαδικασίες τεχνοποσοτικοποίησης, από τις οποίες εξαρτάται αυξανόμενα η νεοφιλελεύθερη διαγραμματική.

3, 4, 5 Michel Foucault, *Discipline & Punish: The Birth of the Prison*, trans. Alan Sheridan, (London: Pantheon Books, 1977), quoted in Emily Horne, Tim Maly, *The Inspection House: An Impertinent Field Guide to Modern Surveillance*, (Toronto: Coach House Books, 2014), 23.

6 Matthew Tiessen, Greg Elmer, *Neoliberal Diagrammatics and Digital Control*, Media Tropes e-Journal, Vol. IV, No 1, 2013, 8.

7 Joseph Grima, "Home Is The Answer, but What is the Question?", in *Space Caviar, Sqm: The Quantified Home*, (Zurich: Lars Müller Publishers, 2014), 25.

Σε μια στιγμή πρωτοφανούς οικονομικής πίεσης του χώρου της κατοικίας, το δέλεαρ του 'εύκολου χρήματος' με τη μορφή της νομισματοποίησης του υποκειμένου της κατοίκησης προβάλλει ιδιαίτερα ισχυρό, ικανό να αναδιαμορφώσει τη σχέση του υποκειμένου με την ιδιωτικότητά του, καθώς το επιχειρηματικό μοντέλο του διαδικτύου απαιτεί εμπορευματοποίηση των προσωπικών δεδομένων. Τα μοτίβα, οι επιλογές, οι επιθυμίες, οι σχέσεις και τα δεδομένα που παράγονται από τον καθένα από εμάς οφείλουν να διατίθενται ανοικτά, αν το διαδίκτυο προορίζεται να γίνει ένας χώρος αέναου κέρδους. Όπως παρατηρεί ο Elmer: «η μηχανή αναζήτησης Google ή η πλατφόρμα κοινωνικής δικτύωσης Facebook δε θα υπήρχαν χωρίς το περιεχόμενο, τις πληροφορίες και τα δημογραφικά προφίλ να κοινοποιούνται, να ανανεώνονται και να γίνονται επισκέψιμα από δισεκατομμύρια χρηστών παγκοσμίως».⁸ Την ίδια στιγμή που οι επιχειρήσεις γίνονται μάρτυρες της επαγγελματικής μετατροπής των κατοίκων σε -αυτό που ο Kaufman όρισε ως- 'αυτό-διαχειριζόμενο ανθρώπινο κεφάλαιο', χρησιμοποιούν τη θεσμοθετημένη ισχύ των 'πολιτικών προστασίας προσωπικών δεδομένων' προκειμένου να ελαχιστοποιήσουν τυχόν κοινωνικές εμπλοκές που υπερβαίνουν τον έλεγχό τους. Χωρίς πραγματική αγωνία για την προστασία της ιδιωτικότητας των χρηστών - καθώς η ιδιωτικότητα σε τέτοιες πλατφόρμες δεν εμφανίζεται ως διακινδυνευμένο προνόμιο, αλλά ως ελκυστική και διαχειρίσιμη διεπαφή, ένα δημοφιλές πρόσθετο σε κάθε προφίλ- αυτές οι πολιτικές την ίδια στιγμή που εμπορεύονται την ιδιωτική ζωή, σιωπηλά υποβάλλουν την ταύτιση του τρόμου της απώλειάς της με την κατάρρευση του ίδιου του νεοφιλελεύθερου καπιταλισμού. Αναγνωρίζοντας το οξύμωρο, ο Elmer καταλήγει πως «οι σημερινές, μετά Edward Snowden συζητήσεις σχετικά με την προστασία ιδιωτικών δεδομένων στο διαδίκτυο θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως γελοίες υπεκφυγές, ακόμη και προφάσεις».⁹

⁸ Matthew Tiessen, Greg Elmer, Neoliberal Diagrammatics and Digital Control, Media Tropes e-Journal, Vol. IV, No 1, 2013, 18.

⁹ Ibid., 8.
See also: James Bamford, "Edward Snowden: The Untold Story", Wired online, August 2014. www.wired.com/2014/08/edward-snowden

The remains of a desktop destroyed, Sarah Lee

Ο σκληρός δίσκος του Edward Snowden, που χρησιμοποιήθηκε για να αποθηκεύσει έγγραφα υψίστης ασφαλείας της Εθνικής Υπηρεσίας Ασφαλείας των Ηνωμένων Πολιτειών -σχετικά με προσωπικά δεδομένα χρηστών- που ο ίδιος έφερε στο φως, κατεστραμμένος παρουσία εκπροσώπων της Κυβερνητικής Υπηρεσίας Πληροφοριών της Βασίλισσας (Βρετανία) για να πάρει μέρος σε μια έκθεση που θέτει την προστασία της ιδιωτικής ζωής υπό αμφισβήτηση.

10 Ibid., 8-9.

11 Jennifer Allen, "The end of privacy and the fate of public space", in *CITIES – Spaces for art, politics, living...*, Lecture Series of Salzburg International Summer Academy of Fine Arts, August 21, 2014, <https://www.youtube.com/watch?v=2c6luGuhSs4>.

12 Critical Art Ensemble, *Flesh Machine: Cyborgs, Designer Babies, & New Eugenic Consciousness*, (New York: Autonomedia 1997), 145.

Διότι «η παραγνώριση τόσο ξεκάθαρων στρατηγικών στόχων για διαρκή κοινοποίηση συνδυασμένων με επαναλαμβανόμενες προσπάθειες για υπονόμηση, αναπαραγωγή και συσκότιση των αποκαλούμενων ρυθμίσεων προστασίας ιδιωτικών δεδομένων, θα φαινόταν στην καλύτερη ανειλικρινής, και στη χειρότερη εθελότυφλη. Μπορούμε στ' αλήθεια να συμπεράνουμε ότι αυτές οι επιχειρήσεις παραβιάζουν τα ιδιωτικά δεδομένα των χρηστών όταν οι πλατφόρμες τους είναι κατά πρώτο λόγο σχεδιασμένες και δικτυωμένες για εκτενή κοινοποίηση»; ¹⁰

Υπό το πρόσχημα μεγαλύτερης ελευθερίας και ευέλικτων ρυθμίσεων, οι δικτυωμένες συσκευές κατακτούν την καθημερινή ζωή, δηλώνοντας διαρκώς και υπενθυμίζοντας ασταμάτητα τις απαιτήσεις τους. Οι τεχνολογίες της επικοινωνίας είναι ξεκάθαρα και με συνέπεια σχεδιασμένες για να καθιστούν ορατή την πληροφορία, να εκμαιεύουν και να κοινοποιούν τις συνεισφορές των χρηστών, σε τέτοιο βαθμό που η ύπαρξή τους (και το κέρδος των εταιρειών που τις εμπορεύονται) προκύπτει πλέον από τη συστηματική απόρριψη της έννοιας της ιδιωτικότητας. Από τη στιγμή που οι πλατφόρμες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης κυβερνώνται από πανταχού επιτήρηση και διάχυση προσωπικών δεδομένων, απόψεων και συνηθειών, οποιαδήποτε αναφορά στην ιδιωτικότητα μοιάζει ασύνδετο σχήμα. Στην εποχή της διάδοσης των συσκευών επιτήρησης, «η προφύλαξη της ιδιωτικότητας», σύμφωνα με την Jennifer Allen, «δείχνει ενέργεια αντικοινωνική, έως και κακόβουλη, και ενδεχομένως ύποπτη». ¹¹

Ωστόσο, ο Foucault μας υπενθυμίζει πως η εξουσία είναι πολύ-κατευθυνόμενη: δεν εκχωρείται αποκλειστικά από πάνω προς τα κάτω, αντιθέτως εισχωρεί σε ένα κοινωνικό πεδίο από και προς πάσα κατεύθυνση. Αυτό αποτελεί κρίσιμο σημείο στις κοινωνίες του ελέγχου: γνωρίζουμε για τις αποκαλύψεις του Snowden, είμαστε ενήμεροι για τις ενέργειες της Google σχετικά με τα δεδομένα. Παρ' όλα αυτά, σταδιακά, τροφοδοτούμε με ολοένα και περισσότερες πληροφορίες αυτόν τον «τεχνολογικό μηχανισμό», με την «τεράστια δυναμική αποθήκευσης και τις διαδικασίες ταχείας ταξινόμησης και ανάκτησης δεδομένων», ο οποίος δε θεωρεί «καμία λεπτομέρεια της κοινωνικής ζωής» ως «ανάξια λόγου, καταγραφής και διερεύνησης». ¹² Πρόκειται, όμως, για ανίσχυρη βούληση εκ μέρους μας ή για κάτι που επιβάλλουμε στον εαυτό μας;

Ο Deleuze καταλήγει πως σε μια κοινωνία ελέγχου, με την κατάπτωση του διαχωρισμού δημόσιου και του ιδιωτικού (σίγουρα σε πολλαπλάσιο βαθμό από τη δεκαετία του 1990 και έπειτα), το άτομο παύει να υφίσταται, γίνεται «διάτομο»¹³, ένας κατακερματισμένος εαυτός που μπορεί να στοχοποιείται αποσπασματικά από τις επιχειρήσεις, ένα κατασκευασμένο σώμα δεδομένων - το «φασιστικό ανάλογο» του εικονικού σώματος-, «μια πολύ υψηλά αναπτυγμένη εικονική ψηφιακή μορφή, που βρίσκεται στην πλήρη υπηρεσία του εταιρικού και ελεγκτικού κράτους».¹⁴ Αντί για καρτεσιανοί νομάδες, αυτά τα άτομα είναι ελεύθερα αιωρούμενες συλλογές ενημερώσεων κατάστασης.

¹³ Gilles Deleuze, "Postscript on the Societies of Control", trans. Martin Joughin, October Magazine, vol. 59, (Winter 1992), 5.

¹⁴ Matthew Tiessen, Greg Elmer, Neoliberal Diagrammatics and Digital Control, Media Tropes e-Journal, Vol. IV, No 1, 2013, 10.

Ο μετασχηματισμός της υλικής σωματικότητας σε ψηφιακή γίνεται περισσότερο αισθητός, εάν εξετάσουμε τη διαγραμματική που προσδιορίζει τη μεταβαλλόμενη σχέση μας με τις τεχνολογικές συσκευές. Καθώς η τεχνολογία κατακλύζει κάθε εκατοστό του χώρου, αυτή η σχέση ομαλοποιείται διαρκώς, ενώ η τεχνική της υποδομή γίνεται όλο και πιο ευέλικτη και διακριτική. Σύμφωνα με την Erika Biddle, το διαδίκτυο μετατρέπεται στο ιδανικό όχημα με το οποίο η νεοφιλελεύθερη διαγραμματική ελέγχει εξ' αποστάσεως. Με «την υπερ-συνδεσιμότητα που επιτρέπουν οι τεχνολογίες της επικοινωνίας, οι μορφές επιθυμίας και αγωνίας στο πλαίσιο του καπιταλισμού εγγράφονται στα σώματα ως διαδικασίες μέσα από τις οποίες οι χρήστες και οι συσκευές τους γίνονται αυξανόμενα αλληλεξαρτώμενοι».¹⁵

¹⁵ Ibid., 10-11.

Προκειμένου να εξετάσει το βαθμό στον οποίο η υποκειμενικότητα και οι αναδυόμενες μορφές κοινωνικού ελέγχου ρυθμίζονται από ολοένα αισθησιακότερες εκφράσεις αλληλεπίδρασης μεταξύ ανθρώπων και συσκευών, η έρευνα της Biddle διεξάγει ένα τηλεταξίδι που ξεκινά από τους κόσμους του Facebook και του Twitter και καταλήγει στα ερεθιστικά εικονικά περιβάλλοντα της ακραίας διαδικτυακής πορνογραφίας. Το αποτέλεσμα είναι μια αποκάλυψη των τρόπων με τους οποίους οι τρισδιάστατες εικονικές μορφές επιτελεστικότητας και συμμετοχικότητας του διαδικτύου γίνονται αποτελεσματικές και παραγωγικές μορφές «απτικού», «σωματικού», συναισθηματικού και αισθητηριακού ελέγχου.

16, 18 Pierre Klossowski, *Living Currency*, trans. Jordan Levinson, http://monoskop.org/images/b/b0/Klossowski_Pierre_Living_Currency.pdf.

Νέα έκδοση μεταφρασμένη από τους Vernon W. Cisney, Daniel W. Smith, και Nicolae C. Morar αναμένεται από τον οίκο Bloomsbury Academic τον Ιούλιο του 2016.

17 Molly McHugh, "A Home for All the Lonely Apple Watch Heartbeats," *Wired Online*, April 5, 2015, <http://www.wired.com/2015/05/lonelyheartbeats-subreddit-for-apple-watch-owners>.

Η περιγραφή της Biddle ανακαλεί τη θεωρία του Pierre Klossowski σχετικά με «την εργαλειακή αναδιάρθρωση του υποκειμένου» (το οποίο εδώ αναφέρεται ως «ζωντανό αντικείμενο», το παράγωγο της λειτουργίας του εργαλείου). Σύμφωνα με τη θεωρία, το εργαλείο/σύνεργο είναι οικείο με ένα διαφορετικό τρόπο με το ζωντανό του αντικείμενο και τις επιρροές του, περισσότερο και από το ίδιο το χέρι, καθώς είναι σχεδιασμένο με συγκεκριμένη αναφορά σε εκμεταλλεύσιμα και κατασκευασμένα αντικείμενα και προσδιορίζεται πάντα και αποκλειστικά σε σχέση με την εκμετάλλευσή του ή με αυτό που μπορεί να παράγει. «Μολονότι η διαδικασία που ενεργοποιείται από ένα εργαλείο-περιορισμένη, καθώς είναι μόνο λειτουργική- φαίνεται αμέσως παράλογη μόλις χρησιμοποιηθεί με τρόπο που αντιτίθεται στον προορισμένο σκοπό του, όλα τα εργαλεία από μόνα τους εξωτερικεύουν μια φαντασίωση». ¹⁶ Αυτό ίσως εξηγεί τους λόγους για τους οποίους μια ομάδα αγοραστών του ρολογιού της Apple, οι οποίοι δεν είχαν στο περιβάλλον κάποιον που να το χρησιμοποιεί, ωστόσο αποζητούσαν την εκπλήρωση της φαντασίωσης που υπόσχεται μέσω της ανταλλαγής καρδιακού παλμού ή δόνησης στον καρπό, δημιούργησαν την πλατφόρμα [r/lonelyheartbeats](http://lonelyheartbeats) ¹⁷ ως ένα τόπο, όπου οι μοναχικοί χρήστες του ρολογιού μοιράζονται τα στοιχεία τους ώστε να αξιοποιήσουν τα πιο προσωπικά χαρακτηριστικά του. Όσο το εργαλείο επιβάλλει τη χρήση του ως αιτιολόγηση για την οικονομική του συντήρηση, γίνεται αδιαχώριστο από το (ζωντανό) αντικείμενο, το οποίο προϋποθέτει, κατασκευάζει και εκμεταλλεύεται, σε τέτοιο βαθμό που «όποιος επιθυμεί το αντικείμενο επιθυμεί και το εργαλείο». ¹⁸

Επιστολή του Michel Foucault προς τον Pierre Klossowski
[από τη μετάφραση του Jordan Levinson]

Χειμώνας 1970

Αγαπητέ Pierre,

Θα έπρεπε να σου έχω γράψει μόλις πρωτοδιάβασα το *Living Currency*: με συγκλό-
νισε αμέσως, φυσικά, αλλά θα μπορούσα να σου έχω εκδηλώσει την αντίδρασή μου.
Τώρα, αφού το ξαναδιάβασα αρκετές φορές, γνωρίζω πως είναι το σπουδαιότερο
βιβλίο της εποχής μας. Δίνει την εντύπωση πως οτιδήποτε μετράει με τον έναν ή τον
άλλο τρόπο - *Blancot, Bataille,...* - οδηγεί κατευθείαν σ' αυτό, ύπουλα: αλλά επιτέλους
είναι εκεί - διατυπώθηκε, και πραγματικά είναι τόσο σπουδαίο βιβλίο, που όλα τα υπό-
λοιπα μένουν πίσω και μετρούν τη μισή αξία πλέον. Είναι ακριβώς αυτό που θα έπρε-
πε να έχουμε σκεφτεί: **επιθυμία, αξία και προσομοίωση**- η τριάδα που μας κυβερνά,
και, ξεκινώντας τόσοι αιώνες πριν, μας προσδιόρισε στο πέρασμα του χρόνου.
Εκείνοι που το διατύπωσαν τότε και τώρα, οι *Freud* και *Marx*, πάσχισαν γι' αυτό: τώρα
μπορούμε να γελάμε μ' αυτό και ξέρουμε γιατί.

Αν δεν ήσουν εσύ, Pierre, το μόνο που θα ήμασταν ικανοί να κάνουμε θα ήταν να
εναντιωνόμαστε στις αλήθειες που ανέδειξε ο *Sade* μια φορά και έναν καιρό, αλήθειες
που κανένας εκτός από σένα δε μπόρεσε να πραγματευτεί - ούτε καν να προσεγγίσει.
Εσύ τις διατύπωσες και το πεπρωμένο μας εξανεμίστηκε.

Αυτό που έκανες για όλους μας, Pierre, είναι πέρα από κάθε ευχαριστία και ανα-
γνώριση.

Παντοτινά δικός σου,
Michel Foucault

Σ' αυτή τη διαδικασία «διανοητικής πραγμάτωσης» της σωματικής επαφής, η επιτελεστικότητα, ξαφνικά, δίνει την εντύπωση ενός ελαφρώς ρομαντικού προσδιορισμού. Οι τεχνολογίες της επικοινωνίας ανάγονται στους κατ' εξοχήν φορείς της φαντασιακής αναπαράστασης και η σχέση μαζί τους γίνεται όλο και λιγότερο επιτελεστική και περισσότερο αναπόσπαστη ενώ ταυτόχρονα διατηρεί –όπως εύστοχα έθεσε ο Baudrillard – μια «μη ενσωματωμένη» σημειολογική δύναμη. Παρά το γεγονός ότι η παραγωγή και η χρήση αυτών των μέσων προϋποθέτει εξωστρέφεια καθώς και οριοθέτηση σε σχέση με ό, τι τα περιβάλλει, η προοπτική της χρήσης τους είναι συνδεδεμένη με τη βαθιά οικειότητα που έχει επενδυθεί στον πολλαπλασιασμό της συγκίνησης που λαμβάνει χώρα στην φαντασία.

«Από οικονομικής άποψης, οι συνθήκες παραγωγής (προσπάθεια, μόχθος) έχουν την τάση να κάνουν το κατασκευασμένο αντικείμενο και την κατανάλωσή του να σηματοδοτεί ένα σημείο χωρίς επιστροφή ως προς την παραγωγή της φαντασίας». ¹⁸ Το σημείο αυτό χωρίς επιστροφή - χωρίς επιστροφή στον κόσμο της ενστικτώδους ορμής- σηματοδοτεί το πέρασμα σε μια νέα θεώρηση της ύπαρξης, όχι ως αυτό που είναι αλλά ως αυτό που θα μπορούσε ή θα έπρεπε να είναι, όπου η πραγματικότητα εμφανίζεται ως υπερβολικά αστάθμητη, έτσι επιρρεπής στην αποτυχία, σε σύγκριση με τη φανταστική αναπαράστασή της, στην οποία επιδιώκει να μοιάσει. Καθώς το φαντασιακό πραγματώνεται ως ένα χρήσιμο αντικείμενο για την ηδονική συγκίνηση κατακερματίζοντας τις οργανικές λειτουργίες, και, ανακατανέμοντάς τις μη συνεκτικά, φέρει την υπόσχεση μιας πιο διαρκούς απόλαυσης από αυτή που θα μπορούσε ποτέ να διασφαλίσει μια φυσική συνάντηση.

18 Ibid.

«Μαθαίνουμε να βιώνουμε το σώμα ως ένα μέσο, καλωδιώνοντας τον εγκέφαλό μας σε νέες επιρροές και μαθαίνοντας από τον τρόπο που μαθαίνουν οι συσκευές». ¹⁹ Καθώς τα σωματικά μας μέλη μεταφράζονται σε ψηφιακά αναγνώσιμα δεδομένα, φαίνεται ότι αναλαμβάνουμε μια νέα σωματική ταυτότητα που περιλαμβάνει ψηφιακές ιδιότητες, 'ένα νέο είδος διανεμημένης ταυτότητας', όπως προσδιορίστηκε από τον Antoine Picon.

19 Matthew Tiessen.
Greg Elmer, Neoliberal
Diagrammatics and Digital
Control.
Media Tropes e-Journal,
Vol. IV, No 1, 2013, 10-11

Το μόνο σεξουαλικό στοιχείο του ιπτάμενου οχήματος
ήταν τα σωματικά μου υγρά.

Κανενός είδους υψηλής τεχνολογίας δονητής ή εξάρτημα,
εκείνος επιθυμούσε μόνο το ιπτάμενο όχημα.

Την ανωνυμία του. Τη μη εξειδικευμένη μορφή του.

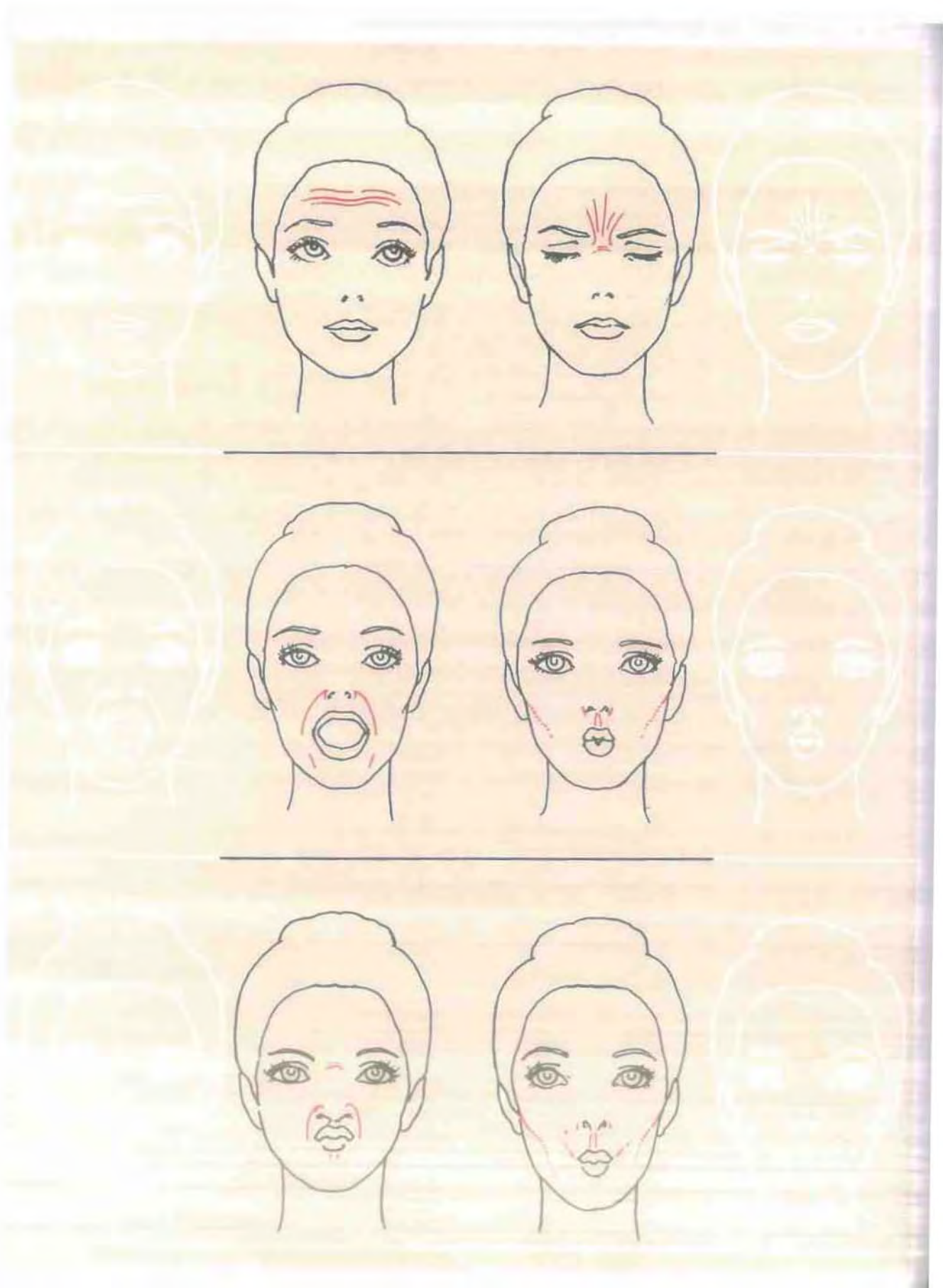
Με είχε συνεπάρει αυτό το μηχάνημα.

Σε αντίθεση με το υλικό από τις κάμερες
και το μούδιασμα του ψηφιακού αυνανισμού,
ένιωσα μια στιγμή οικειότητας από την επαφή
με το μηχανικό μου ηδονοβλεψία.

[...] Θα μπορούσε, άραγε, η φαντασίωση της επαφής να ήταν
πραγματικότητα; ²⁰

20 Alejandro Sajgalik, "Voyeur malgré lui" in *Drone: Speculative Fictions in the Age of the Drone*, (Fabrica: Treviso, 2014), 39.

Duckface as Self-revelation, 2015

Guide to Beauty: Your Hair, Your Face, Your Figure, 1972

ΠΕΠΕΡΤΟΠΙΟ ΤΑΥΤΟΤΗΤΩΝ

1 Mark Hayward, "ATMs, Teleprompters and Photo-booths: A Short History of Neoliberal Optics in New Formations", *Journal of Culture/Theory/Politics*, Volume 80-81, 2013, 194-208.

2 «Ενδεδειγμένη αρχαϊκή έρευνα αποκαλύπτει πως η βασιλική επιτήρηση του γαλλικού παλαιού καθεστώτος δεν εκλαμβάνονταν ως καταπίεση αλλά ως ένα είδος προστασίας, η οποία πιθανόν και να ήταν επιθυμητή. Αυτό υποδεικνύει μια σύνδεση μεταξύ του ιστορικού, οπτικού καθεστώτος εξουσίας και της ασύστολης ατομικής επίδειξης μπροστά σε τηλεοπτικές και διαδικτυακές κάμερες.»

Thomas Levin, Ursula Frohne, and Peter Weibel, eds. *CTRL [Space]: Rhetorics of Surveillance from Bentham to Big Brother*, (Cambridge, MA: MIT Press, 2002.)

3 Ibid.

Ο Jacques Lacan περιγράφει τη διαδικασία του σχηματισμού ταυτότητας να συμβαίνει μέσα από το στάδιο του καθρέφτη, όταν ένα παιδί βλέπει τον εαυτό του στον καθρέφτη και συνειδητοποιεί την ολότητά του: κινεί το χέρι του και το χέρι του παιδιού στον καθρέφτη κινείται, χαμογελά και το παιδί μπροστά του χαμογελά. Η επίγνωση ενός υποκειμένου που παρακολουθεί ισοδυναμεί με την επίγνωση μιας αντιπροσώπευσης — που έχει σημασία για κάποιον. Στο πλαίσιο της νέας οντολογίας, το να γνωρίζει κανείς ότι επιτηρείται ισοδυναμεί με το να γνωρίζει ότι υπάρχει, να ζει κανείς σημαίνει φαινομενικά να είναι ορατός μέσα από ένα σταυρόνημα. Σύμφωνα με τον Mark Hayward, «η νεοφιλελεύθερη οπτική λειτουργεί μέσα από τις τεχνολογίες υποκειμενικής, συναισθηματικής εμπλοκής και κατακερματισμού της υποκειμενικής προέκτασης»¹ ενώ αυτά τα 'θραύσματα' του εαυτού παρουσιάζονται στιγμιαία συνδεδεμένα, έως ότου οι επαφές στο διαδίκτυο αποφασίσουν να τα αντικαταστήσουν με διαφορετικά, ανασυνθέτοντας την εικόνα του θεωρητικά ίδιου, ωστόσο διαφορετικού υποκειμένου. Την ίδια στιγμή που τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης πασχίζουν να οικειοποιηθούν αυτή τη μετα-αυθεντική αίσθηση του εαυτού που δεν υπαναχωρεί στην αυτό-διαφήμιση, την πλάγια επιτήρηση, τον ομορτισμό και την αυτό-προώθηση ως επακόλουθα της οργάνωσης του διαδικτύου, ο χρήστης συνασπίζεται με τις μικρο-βεβαιώσεις τους για κανονικότητα και αποδοχή. Η επιβεβαίωση έρχεται με τη μορφή μιας διαρκούς διαβεβαίωσης ότι υπάρχει ένα κοινό, και επιπλέον, η συνειδητοποίηση της επιτήρησης από το διαδίκτυο γίνεται καθησυχαστική.² «Η ανώνυμη εξουσία της ματιάς που επιτηρεί όχι μόνο δεν εκλαμβάνεται ως απειλή, αλλά υπόκειται σε ένα είδος παραγωγικής, αντίστροφης οικειοποίησης της εξουσίας, ιδωμένης ως ευκαιρία για πειραματισμό με τη θέση του εαυτού.»³

In Times of Peace, #littleangels #chroneselfie #irintimesofpeace, IOCOSE, 2014

Existential Uncertainty in the Neoliberal Era

Η αναδιάρθρωση της υποκειμενικότητας είναι κλειδί στην κατασκευή της διανεμημένης ταυτότητας καθώς η συλλογή δεδομένων των μέσων δικτύωσης καθιστά την ψευδαίσθηση ενός ενιαίου εαυτού δύσκολο να διατηρηθεί. Επιβάλλοντας μια μοναδική συνεκτική ταυτότητα, φέρνουν αναπόφευκτα τους χρήστες αντιμέτωπους με τις αντιφάσεις τους, ωστόσο κανείς δεν μπορεί να απέχει από τέτοιες πλατφόρμες χωρίς να υποστεί αυξανόμενες οικονομικές συνέπειες. Δεδομένης της πυκνότητας της πληροφορίας, η προσκόλληση στην ιδέα της εσωστρέφειας ως διαφύλαξη της εσωτερικής αλήθειας δε δείχνει πλέον λογική. Αντιθέτως, η ροή προσωπικών δεδομένων μπορεί να υποστεί επεξεργασία από τρίτους και να προωθηθεί πίσω στο υποκείμενο ως φανέρωση προσωπικότητας. Έτσι, τα φίλτρα πληροφοριών μπορούν να υποκαταστήσουν μέρη της υποκειμενικότητας με αποτέλεσμα έναν 'ψηφιακό εαυτό' οντολογικά ασφαλή από την ποσότητα των πληροφοριών που συγκεντρώνεται πάνω του. Ακόμη και η ανατροφοδότηση πληροφοριών από μηχανές συστάσεων και μικρο-εμπόριο δεδομένων μπορούν να εξυπηρετήσουν σκοπούς αυτό-προσδιορισμού και αυτό-ενίσχυσης σ' αυτό το πλαίσιο.

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης παρέχουν περισσότερες πληροφορίες για τον εαυτό από αυτές που μπορεί ο ίδιος να επεξεργαστεί, συνεπώς οποιαδήποτε σχηματοποίησή του φαίνεται να εντείνει την αυτογνωσία παρά να την περιορίζει, διευρύνοντας το ρεπερτόριο ταυτοτήτων. «Οι ιδεολογικές θέσεις που οι επιχειρήσεις των μέσων κοινωνικής δικτύωσης έχουν ενσωματώσει στις πλατφόρμες τους — όπως, η φυσικότητα του εξατομικευμένου οπτορουνισμού στο νεοφιλελευθερισμό— αφομοιώνονται από τα υποκείμενα»,⁴ σε βαθμό που η ταυτότητα γίνεται μια σειρά από διαφημίσεις για ένα 'πρόϊόν' που είναι πολύ πιθανό να μην υπάρχει.

Πώς λοιπόν να απεκδυθεί το υποκείμενο αυτό το νέο αίσθημα αποξένωσης;

Η Sherry Turkle⁵ στη σχετική της μελέτη, συμπεραίνει πως, από τη στιγμή που τα πάντα είναι επιφάνειες προς εξερεύνηση και καμία επιφάνεια δεν έχει περισσότερη νομιμότητα από οποια-

4 Rob Horning, "Facebook in the Age of Facebook", *The New Inquiry*, April 19, 2012, <http://thenewinquiry.com/essays/facebook-in-the-age-of-facebook>.

5 See Sherry Turkle, *Alone Together: Why We Expect More from Technology and Less from Each Other* (New York and London: Basic Books, 2011). NPR Books, "In Constant Digital Contact, We Feel 'Alone Together'" <http://www.npr.12/10/18/163098594/in-constant-digital-contact-we-feel-alone-ant-digital-contact-wefeel->

δήποτε άλλη, αυτή η 'ενσωματωμένη' ζωή, που βιώνεται σε καθημερινή βάση, δε διαθέτει περισσότερη δόση αληθοφάνειας από τα παιχνίδια ρόλων στο διαδίκτυο. Απεναντίας, πραγματικότητα γίνεται αυτό που χαρακτηρίζεται ως 'πραγματική ζωή' στο διαδίκτυο, το οποίο είναι ένα ακόμη παιχνίδι ρόλων. Τη στιγμή ακριβώς, κατά την οποία κανένας από όλους τους πιθανούς εαυτούς δεν εμφανίζεται λιγότερο πραγματικός από αυτόν που πιστεύεται ότι είναι ο αληθινός εαυτός, η ιδέα μιας συνεκτικής ταυτότητας περνά στη σφαίρα της φαντασίας.

Ο μόνιμα συνδεδεμένος, εξομολογητικός εαυτός που δεν παύει στιγμή να αποκαλύπτει πληροφορίες, προπορεύεται διαρκώς από τον ενοποιητικό εαυτό που πασχίζει να διατηρήσει την ακεραιότητά του, λογοκρίνοντας και καταπιέζοντας κάθε 'αθέμιτο' στοιχείο της ιδιοσυγκρασίας. Τελικά, όπως υπαινίσσεται η Turkle, «εφόσον ο επικριτικός εαυτός, που θα μπορούσε να απορρίψει κάποιες φαντασιώσεις εκτός ορίων, έχει περιοριστεί ανακουφιστικά, [...] ο καθένας είναι όλες οι προσωπικότητες που υποδύεται ότι είναι». ⁶ Αυτή η φιλοσοφία αποκαλύπτει μια ανάπτυξη της αίσθησης της διατομικότητας, ⁷ στο πλαίσιο της οποίας η χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης εξισορροπεί τη συνύπαρξη των εσωτερικών πολλαπλοτήτων.

Παράλληλα αναπτύσσεται και η τάση των ίδιων μέσων να παραδειγματίζουν αλλά και να απαξιώνουν την αυθεντικότητα, επιβραβεύοντας την αναζήτησή της ενώ, την ίδια στιγμή, αποκλείουν την πιθανότητα επίτευξής της. Σ' αυτές τις πλατφόρμες, η αυθεντικότητα εντοπίζεται στη διαδικασία (δραστηριότητα) και όχι στο τελικό προϊόν (ταυτότητα). Η Turkle διασαφηνίζει πως αυτή η νέα βίωση του εαυτού συνιστά πέρα από ένα εναλλακτικό πρότυπο ταυτότητας και τη βάση ενός εναλλακτικού τρόπου ζωής, όπου απειλή για τον ψηφιακό εαυτό δεν αποτελεί η έλλειψη αυθεντικότητας αλλά προσβασιμότητας, μια διακοπή της ροής ενημερώσεων. Στην περίπτωση διακοπής της δυνατότητας κοινοποίησης, υποβόσκει ο φόβος ότι θα προκύψει κάτι κρίσιμο για τη ζωή που δε μπορεί να εκφραστεί με τη μορφή δεδομένων, δίνοντας την αίσθηση ενός ψηφιακού ακρωτηριασμού. «Η πραγματική υπαρξιακή αγωνία δεν είναι ο φόβος έκθεσης της ταυτότητας ως πλαστής, αλλά το ενδεχόμενο η υπερέκθεση να αποδυναμώσει σταδιακά την επικοινωνιακή της δύναμη.» ⁸

⁶ Sherry Turkle, *Life on Screen: Identity in the Age of the Internet*, (New York: Touchstone, 1997).

⁷ See Jason Read, *The Politics of Transindividuality*, (Expected Date of Publish: October 2015).

«Η διατομικότητα γίνεται κατανοητή ως η αμοιβαία συγκρότηση ατομικότητας και συλλογικότητας, και ως τέτοια εμπλέκεται στην οικονομία, το φιλοσοφικό στοχασμό και την πολιτική πρακτική. Ενώ ο όρος *διατομικότητα* λαμβάνεται από το έργο του Gilbert Simondon, το παρόν βιβλίο την αντιμετωπίζει ευρύτερα, εξετάζοντας τόσο κανονιστικές φυσιογνωμίες όπως οι Spinoza, Hegel, και Marx, όσο και σύγχρονες συζητήσεις των Etienne Balibar, Bernard Stiegler, και Paolo Virno. Μέσα από τις διασταυρωμένες τους απόψεις και ερμηνείες της διατομικότητας, το βιβλίο προτίθεται να εξετάσει εκ νέου την αλληλοτομία πολιτικής και οικονομίας μέσω της κοινής τους διαμόρφωσης των σχέσεων, της φαντασίας, και της υποκειμενικότητας»

⁸ Rob Horning, "Facebook in the Age of Facebook", *The New Inquiry*, April 19, 2012, <http://thenewinquiry.com/essays/facebook-in-the-age-of-facebook>.

9 Antoine Picon, "Smart Cities: A New Challenge for Design", in Mellon Lecture of the CCA Mellon Foundation Senior Fellowship Program, May 1, 2014, <http://www.cca.qc.ca/en/study-centre/2410-antoine-picon-smart-cities-a-new-challenge-for-design>.

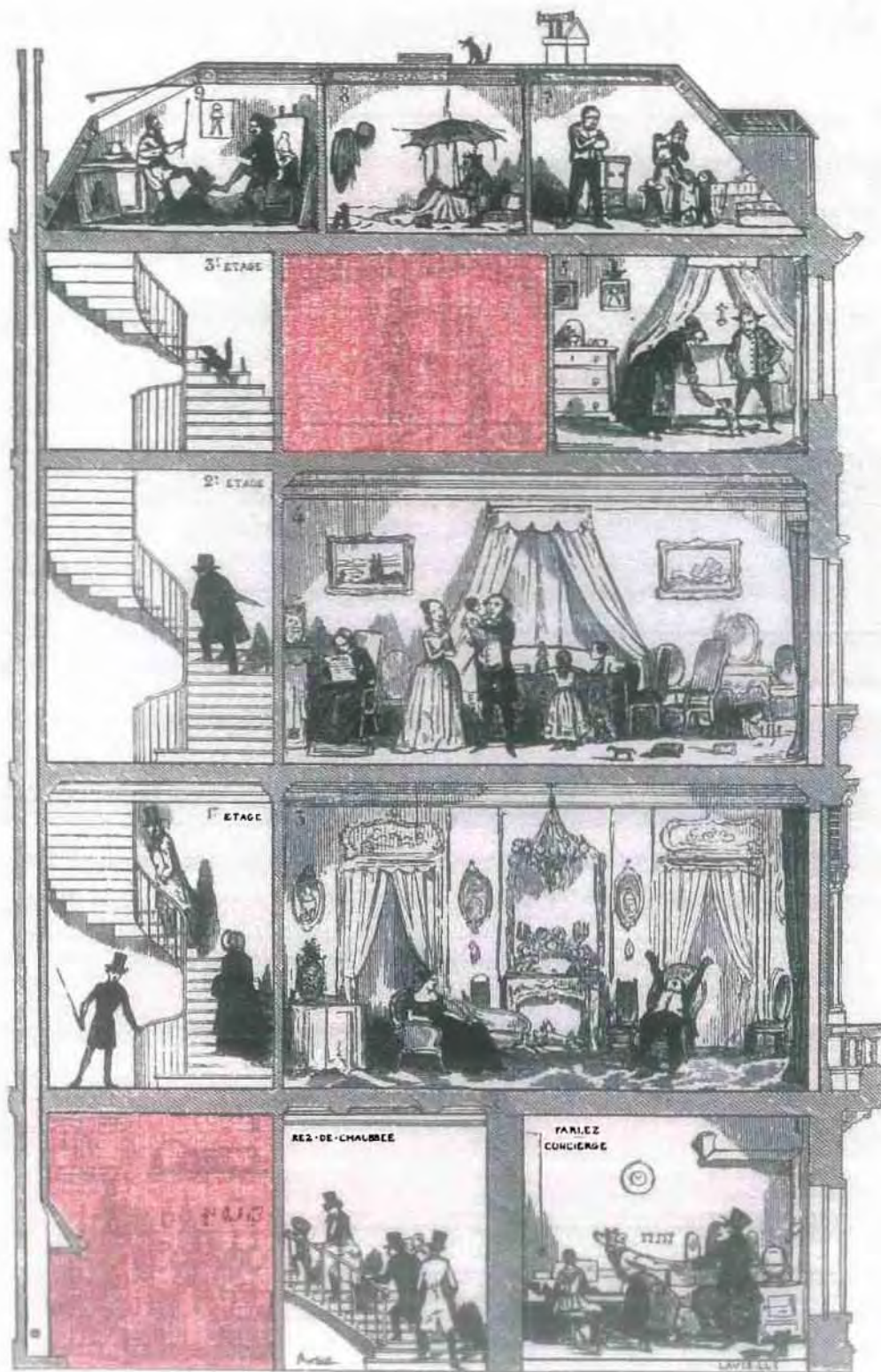
10 Ο Gregoire Chamayou χρησιμοποιεί αντ' αυτού τον όρο 'εκτοπισμένη εμπειρία' και αφιερώνει μια εκτεταμένη θεωρητική σημείωση στην ιδέα της πραγματιστικής συμπαρουσίας και στο διαχωρισμό της από την συν- ύπαρξη και τον συν- εντοπισμό.

Gregoire Chamayou, *A Theory of the Drone*, trans. Janet Lloyd. (New York: The New Press, 2015.) 247-254

Σύμφωνα με τον Picon, «το ψηφιακά εξοπλισμένο υποκείμενο, τόσο σκλάβος του διαδικτύου όσο και εξουσιοδοτημένο από αυτό, είναι ίσως μια πιο Ντελεζιανή εικόνα κάποιου που διαχέεται, δε βρίσκεται πλέον στο όριο του σώματος του αλλά την ίδια στιγμή σε πολλές θέσεις, πολλές εμφανίσεις μέσα και έξω από τον εαυτό του.»⁹ Ο ίδιος υποστηρίζει πως η επαυξημένη πραγματικότητα συμμετέχει σε αυτό το καθεστώς διάχυσης, διευρυμένης ατομικότητας, σε ένα κόσμο που δεν έχει να διαχειριστεί μόνο υλικά άτομα αλλά και μονάδες χωρητικότητας πληροφορίας, η ροή των οποίων ρυθμίζει την ικανότητα κατασκευής μιας προσωποποιημένης οικολογίας¹ από και γύρω από τον εαυτό και το γεγονός αυτό μετατρέπει την αξιολόγηση ταυτοτήτων σε μια επικερδή οικονομία.

Ενώ η επαυξημένη πραγματικότητα τείνει να αμβλύνει τα ατομικά όρια στο χώρο, ο εντοπισμός θέσης μέσω των δικτυωμένων συσκευών επαναφέρει το 'διάτομο' στο ακριβές σημείο του χώρου όπου βρίσκεται το σώμα του σε συσχέτισμό με άλλα σώματα. Αυτή η διακύμανση μεταξύ διάχυσης και επανακεντρισμού ενσωματώνεται σε μια νέα πραγματικότητα του αναχρονισμού, όπου κανείς ζει την ίδια στιγμή εδώ και εκεί αντί για εδώ και τώρα και βιώνει το παρόν ως μια μεγεθυμένη εκδοχή του παρελθόντος, 'αξιοσημείωτων' παρελθόντων συμβάντων τα οποία ανακοινώνονται και επανεξετάζονται ψηφιακά καθώς ο τρέχων χρόνος διολισθαίνει.

Αυτή η νέα μορφή νοημοσύνης, η οποία είναι κατ' εξοχήν χωρική εφόσον περιλαμβάνει σημεία στο χώρο που ενεργοποιούνται και συνδέονται με ηλεκτρονικό περιεχόμενο, θέτει, για τον Picon, μια πρόκληση σχετικά με τον τρόπο σχεδιασμού ενός χώρου που προορίζεται για μερική απουσία.¹⁰ Σε ένα κόσμο που τα πάντα μπορούν να εντοπιστούν και οι πάντες επιτηρούνται διαρκώς, ακόμη και η αλληγορία ενός Faraday Cage, ενός χώρου όπου οι κινητές συσκευές δε λειτουργούν ώστε ο κάτοικος να αποσυνδεθεί για λίγο από τον κόσμο, δε θα μπορούσε να προσφέρει πραγματική διαφυγή καθώς τη στιγμή που κάποιος θα ήταν ανενεργός, όλοι αυτομάτως θα υπέθεταν ότι βρίσκεται σε ένα τέτοιο χώρο.

Farada y Rooms, 2015. Engraving by Edm und Textier, Cross section of the Paris an House. 1850

3. Cross section of a Parisian house about 1850 showing the economic status of tenants varying by floors. (Edmund Texier, *Tableau de Paris*, Paris, 1852, 1, 65.)

11 Diane Dean, "Lessons from Luciano Floridi, the Google Philosopher", May 2015, <http://www.abc.net.au/radionational/programs/philosopherszone/lessons-from-luciano-floridi-the-google-philosopher/6497872>

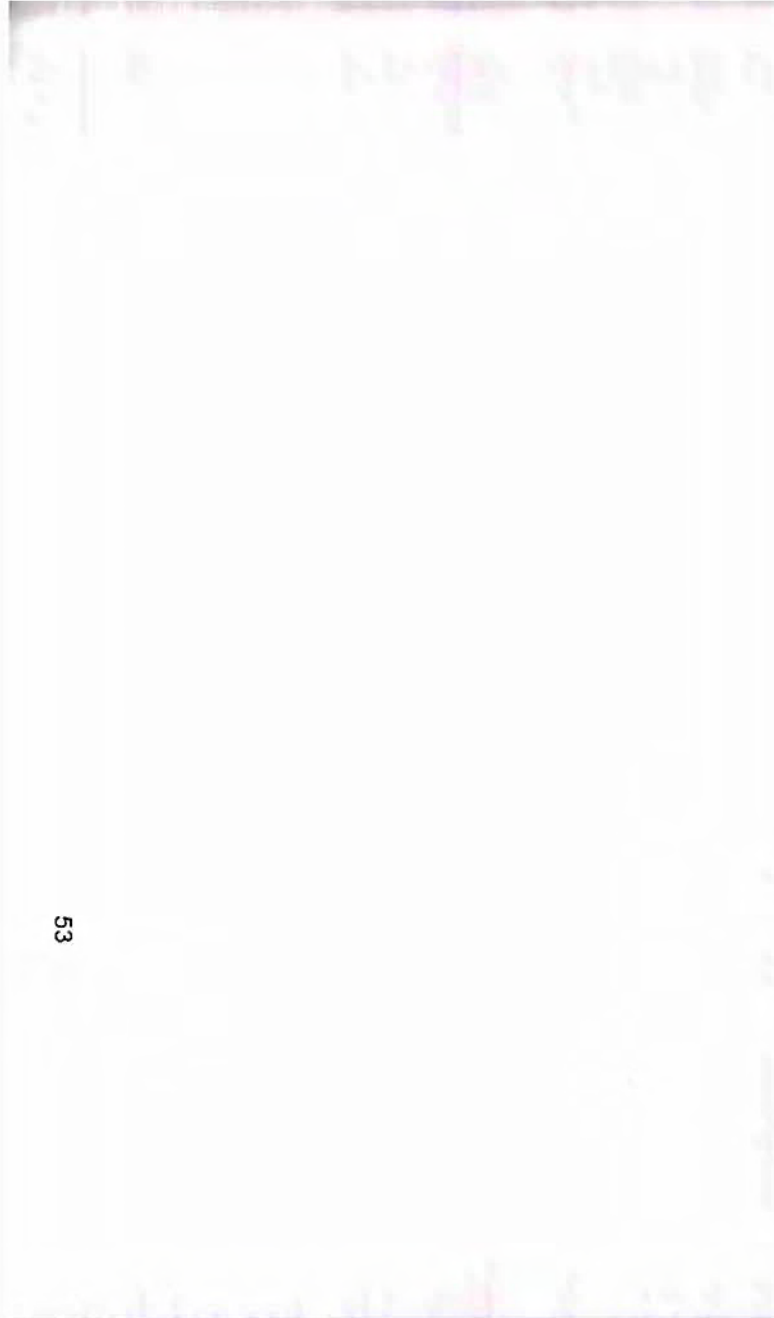
12 David Meyer, "Cyberspace" must die. Here's why", February 2015, <https://gigaom.com/2015/02/07/cyberspace-must-die-heres-why/>

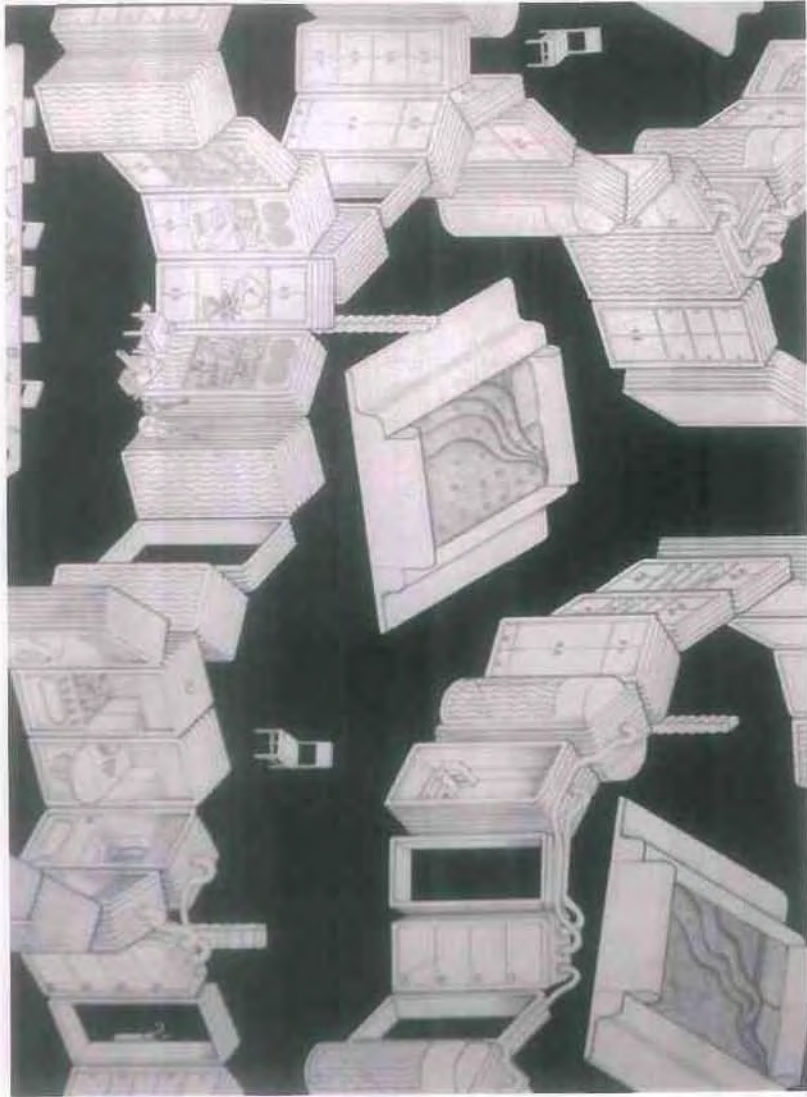
13 Ibid.

Ο ειδικός σε θέματα ηθικής του διαδικτύου Luciano Floridi αναφέρεται στην 'εμπειρία της συνδεδεμένης ζωής' ('on-life experience')¹¹ ως το καθεστώς που αυξανόμενα βιώνουμε. «Υπάρχει εγκυρότητα σ' αυτή την αντιμετώπιση, μόνο που δε βρισκόμαστε ακόμα σε αυτό το στάδιο. Οι διαστρωματώσεις της καθημερινότητας που είναι δικτυωμένες είναι άρρηκτα συνυφασμένες με εκείνες που δεν είναι, αλλά υπάρχουν ακόμα πολλές διενέξεις να επιλυθούν». ¹² Οι κυβερνήσεις και οι επιχειρήσεις, των οποίων η φύση και οι ιδέες βρίσκονται ριζωμένες σε μη δικτυωμένες δομές, ίσως να επιθυμούν να υποτάξουν το δικτυωμένο κόσμο στα συμφέροντά τους, αλλά οι τεχνικές ιδιότητες του διαδικτύου απαιτούν θεμελιώδη επαναπροσδιορισμό πολλών κοινωνικών και νομικών σχημάτων. Κι αυτό γιατί, την ίδια στιγμή, ο δικτυωμένος κόσμος διαμορφώνεται από τους χρήστες του, και η τεχνική φύση της δικτυωμένης του διαστρωμάτωσης προσαρμόζεται τελικά στις επιλογές και τις ανάγκες τους.

Στον κόσμο της 'πολιτικής ορθότητας', αυτό σημαίνει πως η εταιρική κατσκοπεία, η οποία χρηματοδοτεί την τρέχουσα λειτουργία δωρεάν υπηρεσιών, θα πρέπει να χαλιναγωγηθεί ώστε να σέβεται το εγγενές δικαίωμα των χρηστών στην προστασία της ιδιωτικότητας (και σε αυτή τη γραμμή προσποιείται ότι κινείται μέχρι σήμερα), ωστόσο στην παρούσα κατάσταση γινόμαστε μάρτυρες της ανάδυσης μιας νέας ηθικής του πολιτικού που παράγει βεβήλωση. Η κρίσιμη μετάβαση συμβαίνει στο πεδίο της «θεώρησης της ιδιωτικότητας, η οποία αναπόφευκτα θα προσαρμοστεί ώστε να αξιοποιήσει τη δυναμική της διάχυτης συνδεσιμότητας»¹³ και, στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας, μπορεί να χρειαστεί να εκχωρήσει ορισμένα από τα πρωτότυπα χαρακτηριστικά της.

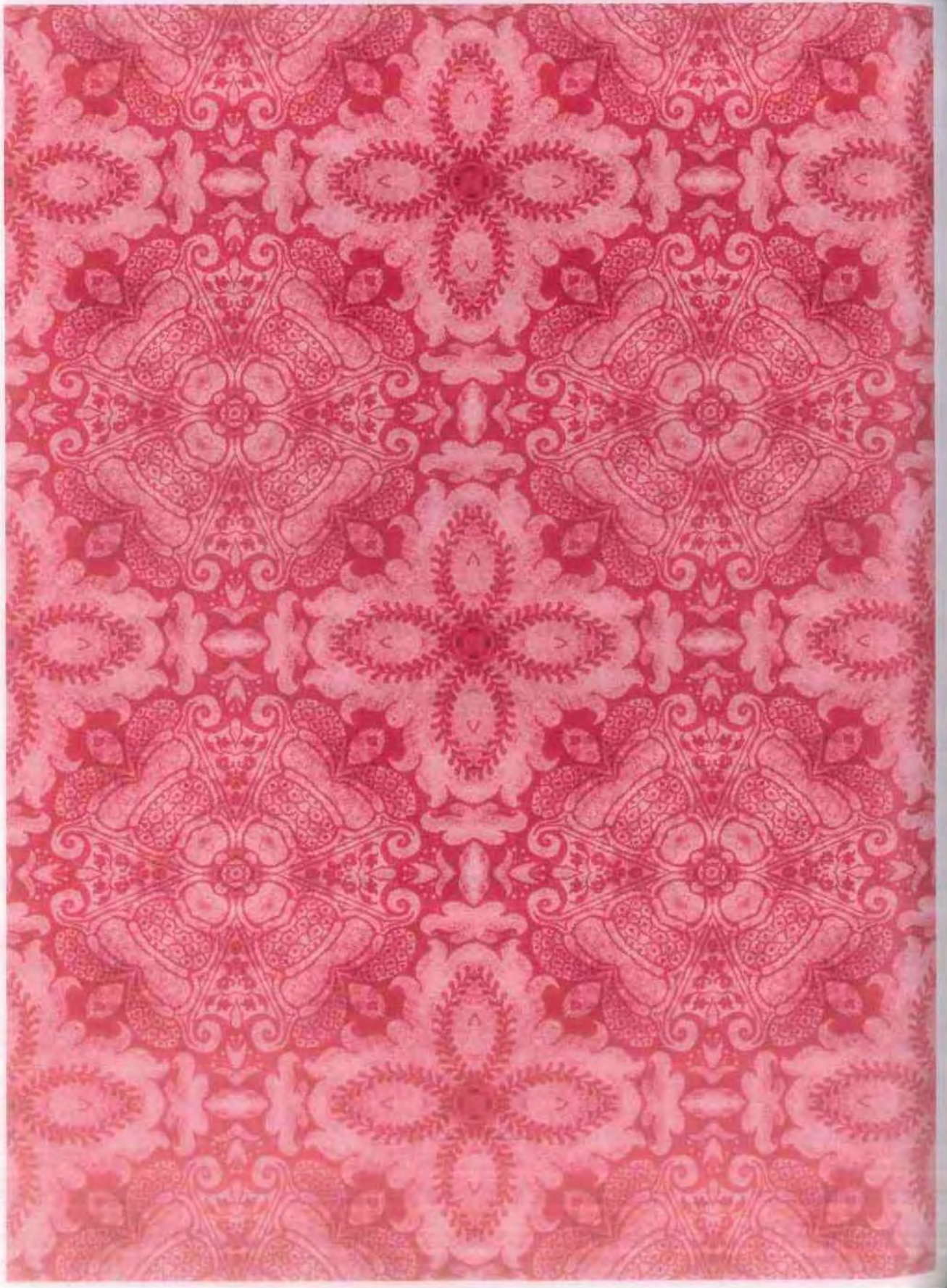

Mobile and Flexible Environment Module, Ettore Sottsass Jr., 1972

 ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΜΕΝΗ ΔΙΟΤΙΚΟΤΗΤΑ
(ΕΞΟΜΟΛΟΓΗ ΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΡΕΒΑΤΟΚΑΜΜΑΡΑΣ)

Click

Πως παράγεται, λοιπόν, η ιδιωτική ζωή και σε ποιο βαθμό μπορεί να αποτυπωθεί; Αποτελεί ένα τελικό προϊόν ή μια νέα μορφή εργασίας;

Εφόσον, σύμφωνα με τον Jacques Ranciere, «η διακίνηση οπτικού υλικού είναι μέρος της διαμόρφωσης μιας υποτέλειας»¹, οι εικόνες πλέον εξυπηρετούν ως εφήμεροι φορείς της αλήθειας σε πραγματικό χρόνο που αντικατοπτρίζουν ένα διαφορετικά εξαγόμενο είδος ριάλιτι τηλεόρασης σε ένα παιχνίδι αντιστροφής ρόλων. Οι εικόνες και τα βίντεο δεν αιχμαλωτίζουν μοναδικές, φευγαλέες στιγμές, παρά ανακοινώνουν την παρουσία (ή την απουσία) συμμετέχοντας σ' αυτό το παιχνίδι, με επίγνωση της αυξημένης πιθανότητας ή και πρόθεσης να κοινοποιηθούν ή να διαρρεύσουν ακαριαία και σε ευρεία κλίμακα. Η απόδοση, δε, μιας τόσο γεμάτης σε γεγονότα δραστηριότητας είναι αποτέλεσμα περισσότερο μιας επιμέλειας των γεγονότων, «μια επεξεργασμένη εντύπωση βιωμένης εμπειρίας»², ενώ η διάρκειά της εξαρτάται από το χρόνο περιήγησης ανάμεσα στις διάφορες εικόνες.

1 Jaques Ranciere, *The Emancipated Spectator*, trans. Gregory Elliott, (London: Verso, 2009).

2 Ignacio Gonzalez Galan, "Provisional Simultaneity on a Big Brother House", in *Space Caviar, Sqm: The Quantified Home*, (Zurich: Lars Muller Publishers, 2014), 162.

Scroll

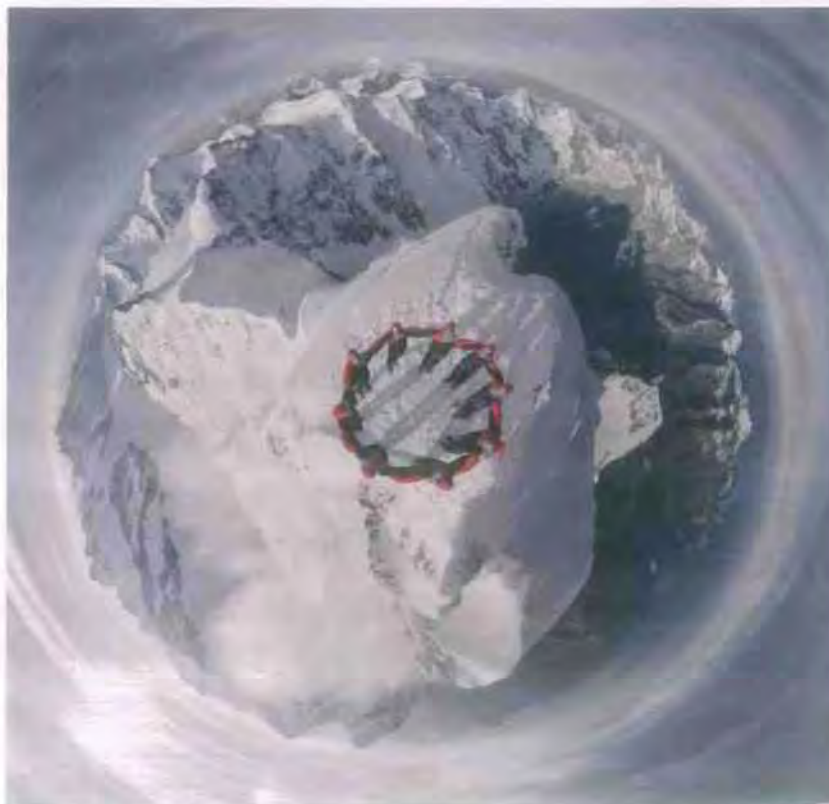
Scrolling Time, 2015
The Mobile Is the Message, 2015

3, 6 Pier Vittorio Aureli, "Manet: Images for a World Without People", *Spacegoat Journal*, No. 03 / Realism, 2010
http://www.spacegoatjournal.org/docs/03/03_Aureli_ManetImages.pdf

Αυτές οι εικόνες, όπως αντίστοιχα έχει υποστηρίξει η Carole Talone-Hugon για τους πίνακες του Manet, «καθιστούν τα πράγματα ορατά αλλά όχι πλέον αναγνώσιμα», «δεν αφηγούνται», δεν εκφράζουν παρά τις ιδιότητες και τις δυνατότητες της τεχνολογικής υποδομής που επιστρατεύτηκε για τη δημιουργία τους, αναγνωρίζοντας τη σταδιακή «απελευθέρωσή τους από την αναπαραστατική τους αύρα»³ και την επιβεβαίωσή τους ως λειτουργικό κομμάτι της υποδομής.

4 Ο Benjamin, ωστόσο, δε θα μπορούσε να έχει προβλέψει μια διαφορετική σύνδεση με το παρόν, καθώς στην τρίτη έκδοση του *The work of art in the age of its technical reproducibility* χρησιμοποιεί τη φράση «τηλεκατευθυνόμενο εναέριο όχημα που δε χρειάζεται επάνδρωση» – γραμμένη επίσης το 1936 – για να χαρακτηρίσει την τεχνολογία της πειραματικής, αένης, επαναλαμβανόμενης διαδικασίας που ελαχιστοποιεί την ανθρώπινη εμπλοκή.

Walter Benjamin, *The Work of Art in the Age of Its Technological Reproducibility, and Other Writings on Media*, eds. Michael W. Jennings, Brigid Doherty, Thomas Y. Levin, (Cambridge, MA: Harvard University Press, 2008), Section VI.

Amazing drone-selfie of climbers on the summit of the Matterhorn

Ο Harun Farocki, επίσης, περιγράφει την αίσθηση του πως οι εικόνες δεν αναπαριστούν πλέον την πραγματικότητα αλλά υποδεικνύουν έναν τρόπο παρέμβασης στον κόσμο, δεν αποτελούν καν εικόνες ως προϊόν αναπαραγωγής υπό την έννοια που περιέγραψε ο Walter Benjamin,⁴ αλλά «εικόνες ως αυτόνομες πραγματικότητες.»⁵ Οι λήψεις που πραγματοποίησε κατά τη διάρκεια μιας φωτογράφισης για το περιοδικό Playboy αποτυπώνουν το μέγεθος της εργασίας που πρέπει να επενδυθεί στη δημιουργία λειτουργικών εικόνων — εικόνων, δηλαδή, που λειτουργούν ως καθοδήγηση για δραστηριότητα και παραγωγή (με την μετα-οπεραϊστική έννοια του όρου⁶)- καθώς και το βαθμό στον οποίο έχουν αναγορευθεί σε κυρίαρχη αξία της καθημερινής απεικόνισης, με βάση την οποία αναγκάζονται να αναθεωρηθούν οι εικόνες που προορίζονται απλά για το αδιάφορο ή νοσταλγικό κοινό, ακόμη και αυτές που πασχίζουν θεωρητικά να αναδείξουν την αλήθεια μιας κατάστασης («παράθυρο στον κόσμο») ή ενός προσώπου («καθρέφτης του εαυτού»⁷).

An Image (Ein Bild), Harun Farocki, 1983. Film still.

⁶ «Η παράδοση της σκέψης γνωστή ως μετα-οπεραϊσμός μας έχει διδάξει να αντιστεκόμαστε στο μεταμοντέρνο διαχωρισμό μεταξύ εικονικού και πραγματικού προς χάριν μιας κατανόησης της πραγματικότητας ως παραγωγής, στην οποία οτιδήποτε υπάρχει ως πληροφορία και γνώση, καθώς επίσης και τα φυσικά αντικείμενα, αποτελούν τμήμα του ίδιου πεδίου συναισθηματικών σχέσεων.»

^{5, 7} Alexander Alberro, Thomas Elsaesser, "Farocki: A Frame for the No Longer Visible: Thomas Elsaesser in Conversation with Alexander Alberro", e-flux journal, Vol. 59, November 23, 2014, http://worker01.e-flux.com/pdf/article_8990481.pdf.

8 Karl Marx, "Fragment on Machines," in *Grundrisse*. (Harmondsworth: Penguin, 1973), 699-743.

9 «Οι Selfies δεν αποτελούν πορτρέτα καθώς δεν τις απασχολεί η προσωπογραφία και η ενδοσκόπηση. Μια *Selfie* συνδυάζει την επιτελεστική εργασία της αιώνιας παραγωγής του εαυτού με τα κανάλια των μονοπωλιακών μέσων δικτύωσης.»

Joshua Simon, "Shockwork: The Selfie And The Labour of the Overqualified," in *Journal*, ICA, Summer 2014, <http://journal.ica.org.uk/posts/shockwork-selfie-and-labour-overqualified>.

10 Mario Tronti, "Anni '30-Anni '70": Un Pezzo di Storia e in Spazio di Vita," in *La Città del Cinema*, Produzione e Lavoro nel Cinema Italiano 1930-1970 ed. Comune di Roma (Roma: Napoleone 1979), 13

Η υπερ-παραγωγικότητα που συναντάται εντός του συμπλέγματος επιτήρησης- ψυχαγωγίας των διακινούμενων, προσωπικών εικόνων σηματοδοτεί, σε μαρξιστικούς όρους, το μετασχηματισμό της φύσης της εργασίας, της καθημερινής ζωντανής εργασίας σε εργασία ικανή να παράγει υπεραξία — όχι αποκλειστικά στη λογική της καπιταλιστικής σφαίρας, αλλά και αναφορικά με τη χρονικότητα και την κυκλοφορία. Η ανάπτυξη παραγωγικών δυνάμεων, ως ένα παγκόσμιο δίκτυο πνευματικής εργασίας, το οποίο ο Marx χαρακτήρισε συλλογική νοημοσύνη,⁸ πυροδότησε μια πρωτοφανή ενίσχυση της παραγωγικής δυναμικής της εργασίας. Αυτή η δυναμική, η οποία δε μπορεί πλέον να συμβολιστεί, να οργανωθεί και να περιληφθεί από την κοινωνική μορφή του καπιταλισμού καθώς η αξία δε μπορεί πλέον να προσδιοριστεί ως προς κάποια προδιαγραφή μέσου απαιτούμενου χρόνου εργασίας, θέτει σε λειτουργία μια διαφορετική οικονομία του χρόνου εργασίας. Σ' αυτή την πολιτική οικονομία, που χαρακτηρίζεται από την ταυτόχρονη παραγωγή και κατανάλωση του ίδιου υλικού, επικρατεί ένα εκστατικό αίτημα για διαρκή ενημέρωση, ένας μηχανισμός προορισμένος για να καταγράφει το πέρασμα του χρόνου, αν όχι για να θεσμοθετήσει ένα νέο τρόπο βίωσής του — δεν είναι τυχαίο άλλωστε πως ένα προσωπικό προφίλ στο Facebook αποκαλείται χρονολόγιο. Από την αναμετάδοση κάθε πτυχής της σύγχρονης οικιακής ζωής «μέχρι το εξουθενωμένο, ωστόσο μανιακό, υποκείμενο που παράγει και διανέμει εικόνες του εαυτού του— τις λεγόμενες 'selfie'»⁹, οι δραστηριότητες που αναπτύσσονται από τους κατοίκους βασίζονται σε μια αναβολή του προϊόντος της εργασίας [...] — μια καθυστέρηση που ο Mario Tronti εντόπισε στη μετάβαση από την «υλική εργασία», που καταλήγει στην παραγωγή ενός αντικειμένου, στην «αφηρημένη εργασία, στην πιθανότητα της εργασίας, η οποία [επίσης] διατίθεται προς πώληση στην αγορά.»¹⁰

Where are they?, 2015.
Ubi Sunt by Pab o Ga c a 2014

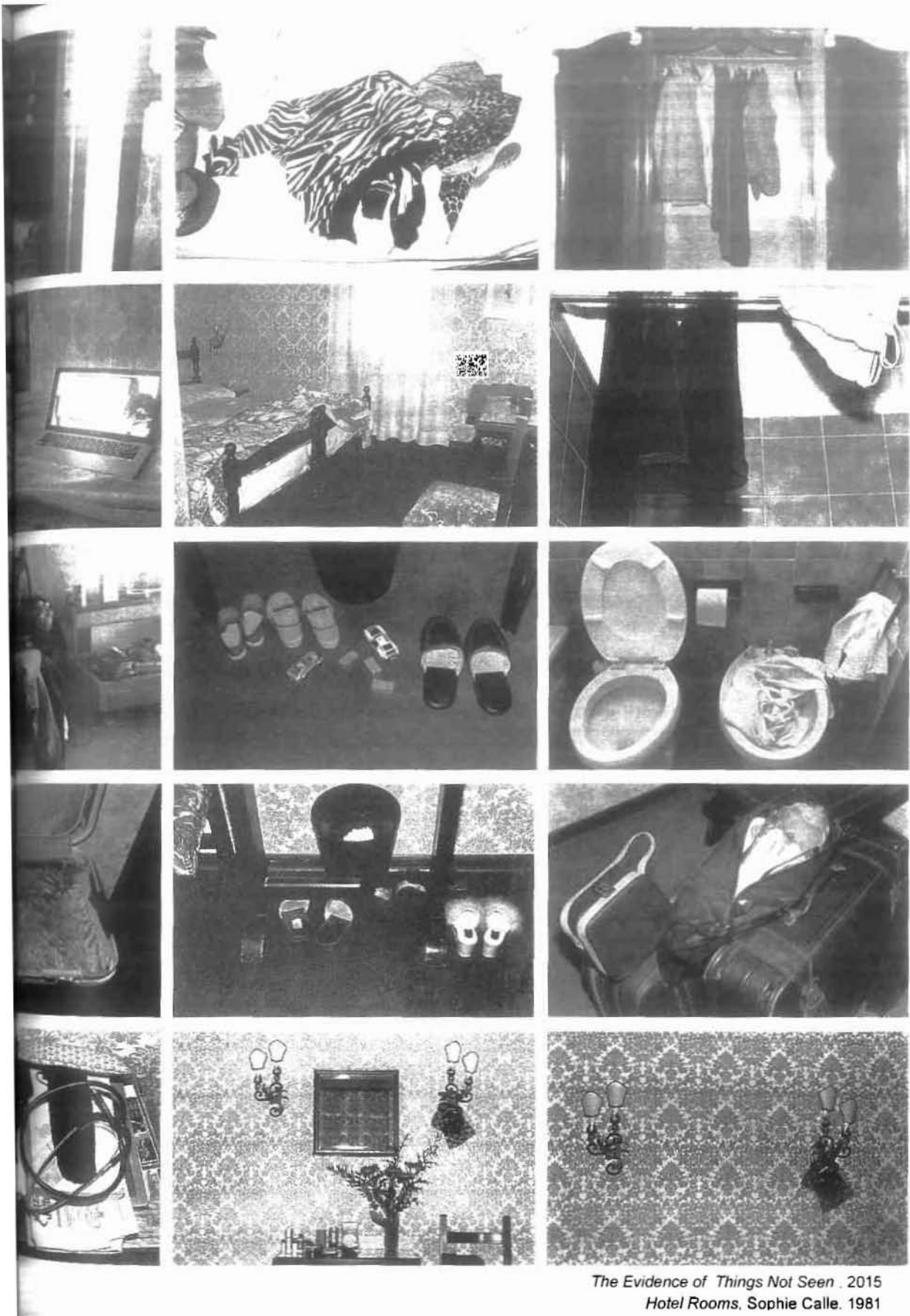
Ubi Sunt είναι ένα ποιητικό μοτίβο που συναντάται ιδιαίτερα σε λατινικά μεσαιωνικά ποιήματα. Αυτά τα σχέδια προέρχονται από κρεβάτια ξενοδοχείων το επόμενο πρωί αφού κάποιος κοιμήθηκε σε αυτά. Είναι σχεδιασμένα με την τεχνική της *NeoLucida*, μια σύγχρονη εκδοχή της 'camera lucida' του 19ου αιώνα. Πρόκειται για μια συσκευή οπτικού σχεδιασμού που χρησιμοποιεί ένα πρίσμα ώστε να μεταφέρει το είδωλο ενός υποκειμένου πάνω στο χαρτί για αποτύπωση.

Το ζήτημα της διαλογιστικής της εικόνας διατυπώθηκε παραδειγματικά από τον Roland Barthes στην *Camera Lucida*, όπου αντιπαρέθεσε τη δύναμη της διαλογιστικής του σημείου στην ενημερωτική πλευρά που αναπαρίσταται από τη σπουδή του.

Έτσι, η απουσία του υποκειμένου σε αυτές τις εικόνες ενισχύει τη θέση μου σχετικά με τη δυνατότητα της αυτο-καταγραφής της ιδιωτικής ζωής να ιδρύει υποκατάστατα εσωτερικά. Η δύναμη αυτής της λειτουργίας εντοπίζεται στην ικανότητά της να επαναπροσδιορίζει τα όρια μεταξύ δημοσιότητας και ιδιωτικότητας και να ελέγχει τις διαδικασίες μέσω των οποίων ο χώρος, οι εικόνες, οι λέξεις και τα σώματα καθίστανται ορατά ή αόρατα.

The Evidence of Things Not Seen . 2015
Hotel Rooms, Sophie Calle. 1981

11 Jennifer Allen, "The end of privacy and the fate of public space", in CITIES – Spaces for art, politics, living..., Lecture Series of Salzburg International Summer Academy of Fine Arts, August 21, 2014, <https://www.youtube.com/watch?v=2c6luGuhSs4>.

Δε θα ήταν υπερβολή να υποστηριχθεί πως η συνεχής ενεργητική προβολή της προσωπικής ζωής έχει κυριεύσει την κοινωνία και πράγματι έχει αρχίσει να καθορίζει την κοινωνική ζωή, η οποία αποκτά έναν μανδύα αυθόρμητης και επεξεργασμένης εξατομικευμένης εικονικότητας. Σε περεταίρω ανάλυση, οι αναδυόμενες υποκειμενικές-κοινωνικές δομές δεν καταδεικνύουν μόνο τη διαρροή της 'ιδιωτικής' ζωής στη δικτυωμένη 'δημόσια σφαίρα', αλλά και την αντίστροφη διαδικασία εμφάνισης μιας κοινωνικότητας μέσα στην κοινοτοπία των- μέχρι πρότινος προσδιορισμένων ως- ιδιωτικών χώρων. Αυτές οι δομές προωθούν ένα αφήγημα μετα-οικιακότητας, μια νέα σχέση με την ιδιωτικότητα που υπερβαίνει την παραδοσιακή ηθική και επιφορτίζεται με την ιδέα μιας 'μεταδοτικής επιδειξιμανίας'. Τη χωρική λογική της απασχολεί ολοένα και λιγότερο η διαχείριση του πληθυσμού εντός του οικιακού περιβάλλοντος και πολύ περισσότερο η εκλαίκευση της οικιακής διαχείρισης. Η δραστηριότητα αποκτά σημασία υπό το πρίσμα της συνένωσης ιδιωτικής και δημόσιας σφαίρας και αξιολογείται από τη δημοτικότητά της, παρουσιάζοντας ένα όραμα για τη ζωή ως μια μεταφυσική συμμετοχική περιπέτεια. «Η συλλογική εμπειρία πλέον», όπως αναφέρει η Jennifer Allen, «βασίζεται σε παράλληλες ιδιωτικές εμπειρίες διανεμημένες στο πεδίο της μιντιακής κουλτούρας, συναρθρωμένες πάνω σε συνεχή διαβούλευση, δημοσιότητα, προώθηση και συζήτηση»¹¹, ένα είδος δικτυωμένης συγκατοίκησης.

Εάν είναι έτσι, τότε τι περιλαμβάνει η δικτυωμένη κατοικία πέρα από έναν άρτια εξοπλισμένο χώρο στάθμευσης για τον εικονικό εαυτό μας;

Όπως έχει παρατηρηθεί, η μορφή που παίρνει η καινοτομία στο πλαίσιο του καπιταλισμού είναι αυτή της συνεχούς προσομοίωσης του νέου, την ίδια στιγμή που οι υπάρχουσες σχέσεις εξουσίας και ελέγχου παραμένουν αποτελεσματικά ίδιες. Ο Deleuze, στο νεοφιλελεύθερο διάγραμμα του, αναδεικνύει την οικονομία ως το στοιχείο που πιο εύστοχα εκφράζει την αναδιαμόρφωση της καθημερινότητας στις κοινωνίες του ελέγχου, καθώς ο έλεγχος σχετίζεται με κυμαινόμενους δείκτες ανταλλαγής που τροποποιούνται σύμφωνα με έναν άλλο δείκτη ο οποίος καθορίζεται από ένα σύνολο καθιερωμένων νομισμάτων. Με τη συνδρομή των συστημάτων επιτήρησης υψηλής τεχνολογίας, «διαθέτουμε πλέον τα εργαλεία να μετατρέψουμε την κρεβατοκάμαρα ή το σαλόνι σε εμπορεύσιμη ιδιοκτησία εντός του πλαισίου της κατοικίας, τουλάχιστον για κάποια χρονική περίοδο (οικονομία του χωροχρόνου).»¹² Εφόσον κυριολεκτικά οποιαδήποτε προσωπική δραστηριότητα μπορεί να γίνει 'απασχόληση', η διαχείριση της προσωπικότητας γίνεται αναπόσπαστη από την απόκτηση των 'προς το ζην'. Παραλληλίζοντας με την κυνική δήλωση του Giorgio Agamben ότι «ο Θεός δεν πέθανε, μετατράπηκε σε χρήμα», ίσως κανείς να μπορούσε να πει το ίδιο και για την ιδιωτική ζωή. Η εμπορευματοποίησή της στο παρόν πλαίσιο των κερδοσκοπικών αγορών τη μετέτρεψε όχι μόνο σε εργαλείο παραγωγής κέρδους αλλά και, όπως κάθε αξία του χρηματιστηρίου, σε εργαλείο εξουσίας και λήψης αποφάσεων, μιας μορφής λήψης αποφάσεων με έντονα τοπικό χαρακτήρα που αιωρείται στον απροσδιόριστο χώρο μεταξύ θεμιτού και αθέμιτου, οικιακού και εμπορικού. «Η δημόσια παραγωγή της ιδιωτικής ζωής εν ώρα εργασίας»¹³, όπως προσδιορίστηκε από την Beatriz Preciado, αποτελεί πλέον καθήκον από μόνη της. Σ' αυτή την τεχνο-πολιτιστική σκηνή, που θυμίζει περισσότερο στρατιωτικό παρατηρητήριο και σταθμό ελέγχου, η διαχείριση του εσωτερικού χώρου ισοδυναμεί με τη διαχείριση της «γυμνής αλήθειας», των «γυμνών γεγονότων» και «του σώματος.»¹⁴

¹² Dan Hill, "The Commodification of Everything: On Restaurant Day and AirBnB", in *Space Caviar, Sqm: The Quantified Home*, (Zurich: Lars Müller Publishers, 2014), 221.

¹³ Beatriz Preciado, "Pornotopia", in *Cold War Hothouses: Inventing Postwar Culture, from Cockpit to Playboy*, (New York: Princeton Architectural Press, 2004), 235.

¹⁴ Ibid

15 Jaques Ranciere,
The Politics of Aesthetics
(London: Continuum, 2004);
Jaques Ranciere,
*Dissensus: On Politics and
Aesthetics*, (London & New
York: Continuum, 2010).

16 Jaques Ranciere,
The Emancipated Spectator,
trans. Gregory Elliott,
(London: Verso, 2009), 7.

17 Ibid., 49

Καθώς η νεοφιλελεύθερη ιδιωτικότητα μετουσιώνεται από εξιδανικευμένο χαρακτηριστικό μιας παραδειγματικής οικιακής ζωής σε αρχαϊκό ερείπιο ενός κατεστραμμένου τοπίου- ή ενδεχομένως ως απάντηση σε αυτό- ενσωματώνει την αισθητική της ορατότητας των δεδομένων, αυτό που ο φιλόσοφος Ranciere έχει αποκαλέσει «καθεστώς αισθητικής»¹⁵ αναφορικά με το ζήτημα της προσβασιμότητας στη θέαση των δεδομένων. Αυτή η νέα μορφή ιδιωτικότητας παλινδρομεί αδέξια μεταξύ του τοπίου της πληθώρας, είτε από την υπερβολική κοινοποίηση είτε από την υπερβολική αρχειοθέτηση, και του φόβου της μοναξιάς, της απομάκρυνσης από το ενδιαφέρον- και κατά συνέπεια από το φάσμα- της επιτήρησης, ενός απατηλού συμπτώματος πολιτιστικής παράνοιας.

Η επιτήρηση και η δημοσιοποίηση, έτσι, γίνονται μια αυτό-φυγής διαμεσολάβηση μεταξύ 'της ανηθικότητας του θεάματος' και 'της αρετής της αληθινής ιδιωτικότητας', που σκοπό έχει να υποδείξει στους θεατές τρόπους να πάψουν να είναι θεατές και να γίνουν φορείς μιας συλλογικής πρακτικής.

Το παράδοξο του θεατή, εδώ, σχετίζεται με τον ιδιόρρυθμο μηχανισμό που υιοθετεί την αποστέρωση της ιδιωτικότητας για ιδιωτικότητα. Από τη στιγμή που η ενεργητική προβολή της προσωπικής ζωής τόν αποτραβά από την παθητική του στάση και «τον μετατρέπει σε ενεργό συμμετέχοντα ενός διαμοιρασμένου κόσμου, ένα ολόκληρο δίκτυο προκαταλήψεων- το σύνολο των ισοδυναμιών και των αντιθέσεων- θα έπρεπε να επανεξεταστεί: οι ισοδυναμίες μεταξύ κοινού και κοινότητας, θέασης και παθητικότητας, εξωτερίκευσης και διαχωρισμού, διαμεσολάβησης και προσομοίωσης, καθώς και οι αντιθέσεις μεταξύ συλλογικότητας και ατόμου, εικόνας και ζωντανής πραγματικότητας, δραστηριότητας και παθητικότητας, αυτό-κυριαρχίας και αποξένωσης.»¹⁶

Ο Ranciere πιστεύει πως περισσότερη συλλογική δυναμική μπορεί να αναζητηθεί και να βρεθεί στη διερεύνηση της δύναμης που έχει και «η επιστράτευση της ποιότητας των ανθρώπων χωρίς ποιότητες [...] παρά στο αιώνιο καθήκον της αποκάλυψης των εμμονών και στην ακατάσχετη διακήρυξη της παντοδυναμίας του τέρατος»¹⁷ της επιτήρησης.

Αυτό σημαίνει πως μια θεώρηση της σχέσης επιτήρησης και ιδιωτικής ζωής υπό το πρίσμα μιας εκ προοιμίου διανοητικής δομής δεν αποτελεί ιδιαίτερα γόνιμη στάση καθώς το σύγχρονο ψηφιακά ενημερωμένο οικιακό περιβάλλον αποτελεί ήδη την ενσάρκωση του επερχόμενου. Στην πραγματικότητα, είναι τμήμα του εαυτού μας, εάν θέλουμε να πιστέψουμε σύγχρονους αναλυτές της ψηφιακής συνθήκης όπως ο Gregory Bateson ¹⁸ ή ο William Mitchell ¹⁹, ο οποίος αποδέχεται πως δεν είμαστε ανεξάρτητοι από το περιβάλλον μας αλλά απρόσκοπτα συνδεδεμένοι μ' αυτό, επανεισάγοντας την έννοια της ενσωμάτωσης. «Οι πληροφορίες ρέουν όπως το αίμα ανάμεσα στο σώμα και το τοπίο που το περιβάλλει και αυτή η συνέχεια που προωθείται από την ψηφιακή κουλτούρα έχει πολιτικές επιπτώσεις.» ²⁰ Οι βρόγχοι ανατροφοδότησης της πληροφορίας σχετίζουν τη διαχείριση του 'ανεξάντλητου κεφαλαίου' που παράγεται από 'το ιδιωτικό εν ώρα εργασίας' με πολιτικά και κοινωνικά ζητήματα που ξεκινούν από το επίπεδο του ατόμου και του εκτιθέμενου, διαχειρίσιμου, ζωντανού σώματος του.

¹⁸ See Gregory Bateson, *Steps to an Ecology of Mind* (San Francisco: Chandler, 1972).

¹⁹ See William J. Mitchell, *Me++: The Cyborg Self and the Networked City* (Cambridge, MA: MIT Press, 2003).

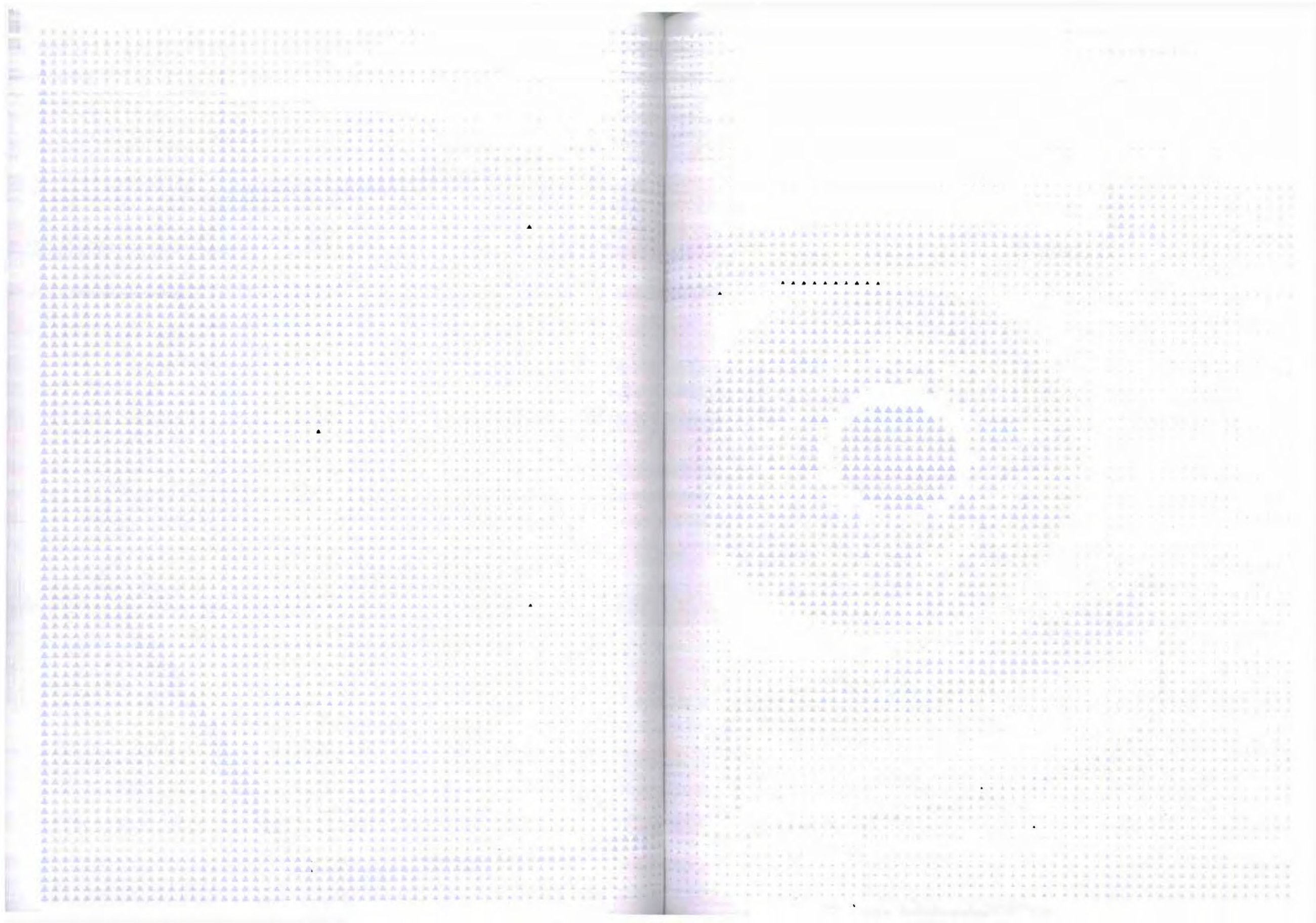
²⁰ Antoine Picon, "Substance and Structure II: The Digital Culture of Landscape Architecture", *Harvard Design Magazine*, No. 36 / Landscape Architecture's Core?, S/S 2013.

Σελ. 68-69

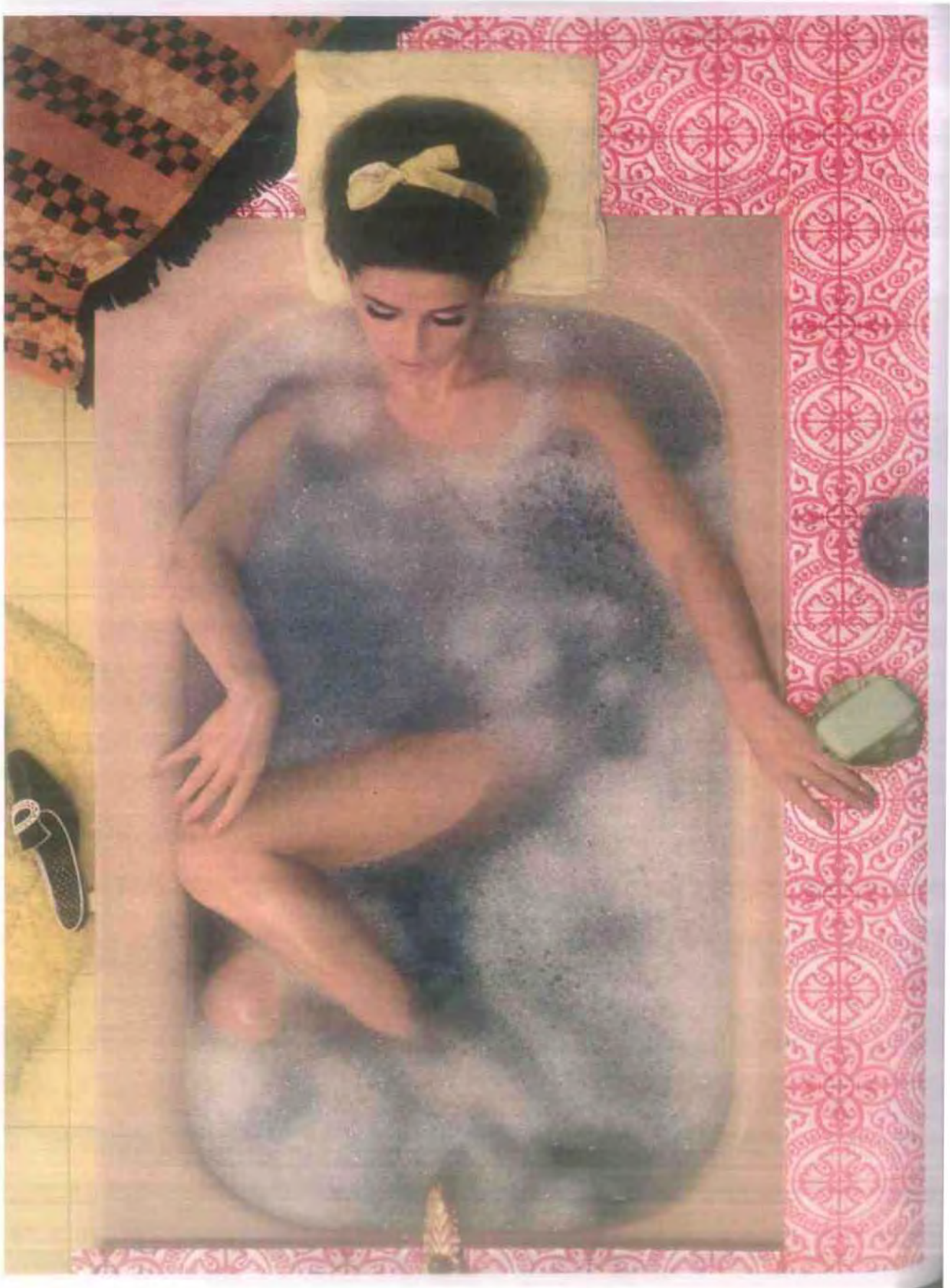
The cyborg's paradox, 2015.

Clockwork Orange by Dan Winters, *The New Yorker* Science Fiction Issue, No. 1, May 2012.

Η ΠΟΛΙΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΓΥΜΝΗΣ ΖΩΗΣ

Bare Life, 2015
Guide to Beauty: Your Hair, Your Face, Your Figure, 1972

Πώς ρυθμίζει η 'γυμνή ζωή' τη σχέση χώρου-εξουσίας; Θα μπορούσε η έκθεση της γυμνής ζωής' να αποκτήσει χειραφετητικό χαρακτήρα;

«Αν ο Michel Foucault χαρακτήρισε τη μοντέρνα βιο-εξουσία ως εξουσία που μετασχηματίζει το ζωντανό σώμα σε αντικείμενο ελέγχου και επιτήρησης, τότε γίνεται αναπόφευκτα και χωρική εξουσία – ένα ισχυρό και πολυσχιδές σύνολο πολιτικών, πολιτιστικών και οικονομικών δυνάμεων που ρυθμίζουν το χώρο σμιλεύοντας και διαιρώντας, δημιουργώντας πολλαπλούς διαχωρισμούς και διανομές, αλλά επίσης μεταθέτοντας το φως και το σκοτάδι, καλύπτοντας και αποκαλύπτοντας, εφευρίσκοντας νέες τεχνικές παρατήρησης, επιτήρησης και ελέγχου των χώρων. Η μοντέρνα βιο-εξουσία λειτουργεί διαμέσου διανομής του χώρου και δημιουργίας αρχιτεκτονικών μηχανισμών για την παραγωγή του ενυπάρχοντος, ή αυτό που ο Peter Sloterdijk έχει αποκαλέσει «σχεδιασμένα νησιά» ή «μηχανισμοί (από)μόνωσης» κατά τον Foucault.»¹ Η κατ' οίκον επιτήρηση είναι ακριβώς μια από αυτές τις σύγχρονες χωρικές τεχνικές που ρυθμίζουν τη σχέση μεταξύ χώρου, 'γυμνής ζωής' και εξουσίας.

1 Beatriz Preciado, "The Invention of Pornography: Sexuality, Vision, and Topopolitics on Pompeii's Secret Cabinet", in *Space Caviar, Sqm: The Quantified Home*, (Zurich: Lars Muller Publishers, 2014), 182.

2 Giorgio Agamben, *Homo Sacer: Sovereign Power and Bare Life*. Trans. Daniel Heller-Roazen, (Stanford: Stanford UP, 1998).

3 Ewa Plonowska Ziarek, "Bare Life", in Henry Sussman, *Impasses of the Post-Global: Theory in the Era of Climate Change*, Vol. 2, (Open Humanities Press, 2012), 195.

Μία από τις πιο σημαντικές έννοιες που έχουν εισαχθεί στη σύγχρονη θεωρία είναι η ιδέα της 'γυμνής ζωής' στο *Homo Sacer*² του Giorgio Agamben. Για εκείνον, η γυμνή ζωή — το υπόλειμμα του κατεστραμμένου πολιτικού βίου και ο στόχος της κυριαρχικής βίας, μολονότι πολύπαθη, αναλώσιμη και απειλούμενη με εξαφάνιση, αποτελεί τον αυθεντικό αλλά «συγκαλυμμένο πυρήνα»³ της δυτικής βιοπολιτικής στο μέτρο που ο αποκλεισμός της ιδρύει την πολιτική σφαίρα. Επιχειρώντας έναν εκ νέου συσχετισμό της θεωρίας του στο παρόν, η γυμνή ζωή, ως το σήμα κατατεθέν της ιδιωτικότητας, είναι ήδη ενσωματωμένη στο πολιτικό με τη μορφή της απεριόριστης έκθεσης σε μια παραβίαση χωρίς νομική λογοδοσία, η οποία αντιστοιχεί στη σύγχρονη κρατική και εταιρική επιτήρηση της οικιακής σφαίρας. Συνεπώς, οι θεμελιώδεις κατηγορίες της δυτικής βιοπολιτικής δεν είναι το κοινωνικό συμβόλαιο ή η ταξική πάλη αλλά η γυμνή ζωή, η εξουσία του αποικιακού κράτους και ο νεοφιλελευθερισμός.

Body Press, Dan Graham, 1970-72. Film Still.

4 Ibid.

5 Mariabruna Fabrizi & Fosco Lucarelli, "Nothing to Hide", in *The Funambulist*, March 20, 2012, <http://thefunambulist.net/2012/03/20/guest-writers-essays-23-nothing-to-hide-by-mariabruna-fabrizi->

6 Thomas Carl Wall, "Au Hasard", in Andrew Norris, *Politics, Metaphysics, and Death: Essays on Giorgio Agamben's Homo Sacer*, (Durham: Duke University Press, 2005), 31–48.

7 Laclau, Ernesto. "Bare Life or Social Indeterminacy." *Giorgio Agamben: Sovereignty and Life*. (Calarco, Matthew and DeCaroli, Steven, eds Stanford: Stanford UP, 2007), 11–22, quoted in Ewa Plonowska Ziarek, "Bare Life", in Henry Sussman, *Impasses of the Post-Global: Theory in the Era of Climate Change*. Vol. 2, (Open Humanities Press, 2012).

Βέβαια, η ένταξη και διανομή της 'υποδουλωμένης' ανθρώπινης ύπαρξης στο πολιτικό και η δημιουργία του «απόλυτου ανθρώπινου εργαλείου»⁴, για τον Agamben, δε σημαίνει και την ενσωμάτωσή της με πολιτική υπόσταση. Το κοινό στοιχείο ανάμεσα στον 'homo Sacer' και τον ομόλογο του - στο πλαίσιο αυτού του επιχειρούμενου παραλληλισμού- είναι η (ανα)παραγωγή μιας γυμνής ζωής που έχει απομακρυνθεί από την ιστορική της μορφή ως απλή βιολογική ύπαρξη, ενώ η ειδοποιός τους διαφορά έγκειται στην αντίθεση μεταξύ οριακής ένταξης της υπόδουλης ζωής, στη θεώρηση του Agamben, και της υπόδουλης - επιτηρούμενης στο παρόν πλαίσιο- ζωής που γίνεται ο κανόνας της πολιτικής καθαρότητας, της διεξαγωγής ενός πολιτικού βίου που δεν έχει τίποτα να κρύψει.⁵

Ωστόσο, «ο παρασιτισμός της υποδούλωσης» αποτελεί την άλλη πλευρά του νομίσματος του «απόλυτου ανθρώπινου εργαλείου». Στην πραγματικότητα, η καινοτομία που εισάγει αυτή η θεωρία είναι η παρασιτική εξάρτηση της απόλυτης εξουσίας— η κατανάλωση της γυμνής ζωής από τον εκμεταλλευτή παρασιτικό εξουσιαστή: «ο κυρίαρχος, στη διαδικασία κυριάρχησης και εξαρτοποίησης ενός ατόμου, καθιστά και τον εαυτό του εξαρτημένο. Σ' αυτό το διυποκειμενικό επίπεδο ο αφέντης τρέφεται από τον υπόδουλο για να κερδίσει την άμεση ικανοποίηση από την επικράτηση της εξουσίας του.»⁶ Αυτή η παρασιτική εξάρτηση της εξουσίας από τη γυμνή ζωή, ως αντίβαρο στην απόλυτη εξουσία, είναι ακριβώς αυτό που διαφεύγει από το βιοπολιτικό πρότυπο κυριαρχικής εξουσίας του Agamben. Στο πρότυπο της κοινωνίας του ελέγχου, στη θέση της κυριαρχικής απόφασης για την κατάσταση της εξαίρεσης, βρίσκουμε το θεσμοθετημένο εγκλωβισμό στο πλαίσιο ενός νόμου ατέρμονης ανωμαλίας — της παρασιτικής εξάρτησης του επιτηρητή από τον επιτηρούμενο, που συγχέει τις διαφορές μεταξύ κέρδους και ζημίας.

Σύμφωνα με την τοποθέτηση μερικών σχολιαστών και κριτικών, και κυρίως του Ernesto Laclau, αυτό που λείπει από το έργο του Agamben είναι μια θεωρία για τις «χειραφετητικές δυνατότητες»⁷ της πολιτικοποιημένης γυμνής ζωής στη μοντέρνα εποχή.

Αν επιθυμούσαμε, βέβαια, να αναδιατυπώσουμε μια τέτοια θεωρία από την άποψη της φιλοσοφίας του Agamben, τότε η στοιχειοθέτηση της ιδέας μιας αντίστασης δε θα ήταν δυνατό να περιοριστεί στην αμφισβήτηση των νομικών ή εξουσιαστικών δομών. Όπως είδαμε, η γυμνή ζωή δε μπορεί να ληφθεί υπόψη σε απόλυτο διαχωρισμό από πολιτιστικά/ πολιτικά χαρακτηριστικά και, ως εκ τούτου, πρέπει να επαναπροσδιοριστεί ως ένα πιο περίπλοκο, αμφισβητούμενο πεδίο όπου νέες μορφές κυριαρχίας, εξάρτησης και χειραφετητικής προσπάθειας μπορούν να αναδυθούν.

Ανατρέχοντας ξανά στον Foucault, «η εγγύηση της εκχώρησης ελευθερίας δεν είναι ποτέ εγγενής στη δομή των πραγμάτων.»⁸ Μολονότι κάθε πράξη ελευθερίας εξαρτάται από τη διάγνωση των νέων μορφών κυριαρχίας και πολιτικών κινδύνων, μια τέτοια πράξη ταυτόχρονα υπερβαίνει τις συντελεσμένες μορφές εξουσίας και απαιτεί τη θεώρηση του συχνά παρεμποδισμένου ρόλου της γυμνής ζωής σε ένα άλλο πρότυπο σύγχρονης δημοκρατικότητας— αυτό της επαναστατικής παράδοσης. Στο πλαίσιο του επαναστατικού παραδείγματος, η υπεροχή της γυμνής ζωής έναντι των καθιερωμένων μορφών διαβίωσης στην πραγματικότητα προοιωνίζει μια επερχόμενη δυνατότητα πολιτικού μετασχηματισμού, την άφιξη μιας πιο διευρυμένης θεώρησης της ελευθερίας στην καθημερινότητα, μια μετάβαση από την Επιτήρηση και Τιμωρία του Foucault στην Επιτήρηση και Δημοσιοποίηση. Μ' αυτό τον τρόπο μετατρέπει το απίθανο σε ενδεχόμενο στην πολιτική ζωή που χαρακτηρίζεται από την αντιπολιτική της δημοσιοποίησης της γυμνής ζωής. Έτσι, η γυμνή ζωή γίνεται «ο απόλυτος χώρος λήψης αποφάσεων... και, ως τέτοιος, βρίσκεται μόνιμα σε κίνδυνο.»⁹ Ο Gregoire Chamayou αποκαλεί αυτή τη μορφή πολιτικής υποκειμενικότητας «πολιτικό δικαίωμα της εκτιθέμενης ζωής». Ακριβώς επειδή οι ζωές των πολιτών εκτίθενται, «αποκτούν ένα μέτρο ελέγχου πάνω στην κυριαρχική εξουσία που μπορεί να τις βλάψει. Επειδή μπορεί να μας καταστρέψει, πρέπει να έχουμε κάποια δύναμη πάνω της.»¹⁰

⁸ Orlando Paterson, *Slavery and Social Death: A Comparative Study*, (Cambridge: Harvard UP, 1982,) 337.

⁹ Ibid.

¹⁰ Gregoire Chamayou, *A Theory of the Drone*, trans. Janet Lloyd. (New York: The New Press, 2015,) 183.

Wireless, 2015

Home Security, 1979

Peches- Fabrique des Filets, The Encyclopedia
of Diderot & d'Aiembert Collaborative, vol. 8, 1777.

ΔΙΚΤΥΩΜΕΝΟ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ

1 Ewa Plonowska Ziarek, "Bare Life", in Henry Sussman, *Impasses of the Post-Global: Theory in the Era of Climate Change*, Vol. 2, (Open Humanities Press, 2012), 195.

2 Giorgio Agamben, *Homo Sacer: Sovereign Power and Bare Life*. Trans. Daniel Heller-Roazen, (Stanford: Stanford UP, 1998), 131.

3 Lord Sowah, "What is the true meaning of Giorgio Agamben's Bare Life/ Homo Sacer?"

Για την πλήρη κατανόηση τη δυνατότητας της ως «χώρου λήψης αποφάσεων», είναι κρίσιμο να σημειωθεί ότι η γυμνή ζωή αρχικά εμφανίστηκε εντός μιας κυριαρχικά διακηρυγμένης «ζώνης μη διάκρισης»¹ μεταξύ των δυο καταστάσεων ύπαρξης, του βίου-της μορφής που μια ζωή μπορεί πάρει στο πολιτικό πεδίο και σηματοδοτούσε πρόσβαση στην πόλη- και της απλής ζωής. Παρότι εκ προοιμίου πολιτικοποιημένη, η γυμνή ζωή γίνεται μια ενδιάμεση μορφή ζωής που κατοικεί μεταξύ της πόλης και του οίκου² με τον ίδιο τρόπο που, στο παρόν εξεταζόμενο πλαίσιο, κατοικεί μεταξύ της διαδικτυακής δημοσιότητας ή της κυβερνητικής κατασκοπείας από τη μια και της οικιακής ιδιωτικότητας από την άλλη.

Ο Agamben, στη συζήτησή του με την Hannah Arendt, αναδεικνύει μια εντοπισμένη μοντέρνα εκδοχή της κατάστασης εξαίρεσης: το στρατόπεδο συγκέντρωσης. Στα στρατόπεδα συναντά κανείς την κατάφωρη (βιο)πολιτικοποίηση της γυμνής ζωής και την ακραία εγκατάλειψη των έγκλειστων σε μια εκτός νόμου ουδέτερη ζώνη. «Στα στρατόπεδα συναντά κανείς το υποκείμενο-κάτοχο μιας βιολογικής ζωής χωρίς πολιτική σημασία ή εκπροσώπηση απέναντι στο νόμο και εκεί βλέπει κανείς το υποκείμενο να κατοικεί επισφαλώς σε μια «ζώνη μη διάκρισης» μεταξύ βίου και ζωής, νόμου και παραβίασης, πολίτη και πρόσφυγα, μαχητή και θύματος— ή, παραθέτοντας τον Primo Levi, πνιγμένου και διασωθέντος.»³ Στο πλαίσιο του επιτηρούμενου και προσομοιωμένου οικιακού χωροχρόνου και της οικολογίας του σύγχρονου στρατοπέδου, αυτό το υποκείμενο, ως παράδειγμα της 'γυμνής ζωής' του Agamben, θα είναι εκτεθειμένο σε αυξανόμενα αυτόνομα συστήματα επιτήρησης σχεδιασμένα να συντηρούν συνεχόμενη, αυτοματοποιημένη και ψηφιακά ενσωματωμένη κρατική παραβίαση.

Εδώ, η ίδια η τεχνολογική αρχιτεκτονική αυτών των συστημάτων εγγράφει την εξοστρακισμένη γυμνή ζωή των κατοίκων, οι οποίοι, έχοντας αξιολογηθεί ως εν δυνάμει 'μυστικιστές' – που αντιστοιχεί σε 'μη φυσιολογική' συμπεριφορά ως προς το τρέχον πρότυπο επιβεβλημένης διαφάνειας στο πολιτικό υποκείμενο, βρίσκονται εκτός νομικής ή θεσμικής προστασίας.

Ωστόσο, τα στρατόπεδα- ως χώροι εκτεθειμένης γυμνής ζωής- δε μπορούν να αντιμετωπιστούν παθητικά ως σημεία των καιρών- ο Agamben, άλλωστε, έχει προειδοποιήσει για εξαιρέσεις που γίνονται ο κανόνας- αλλά θα έπρεπε να αναγνωστούν ενεργητικά ως επείγουσες προειδοποιήσεις αλλά και πηγή δυνατοτήτων.⁴ Από τη στιγμή που η γυμνή ζωή γίνεται το βασικό σημείο αναφοράς, οι παραδοσιακές διακρίσεις μεταξύ Αριστεράς και Δεξιάς, Φιλελευθερισμού και Ολοκληρωτισμού, Δημόσιου και Ιδιωτικού χάνουν τη σαφήνεια και την αναγνωσιμότητά τους και εισέρχονται σε μια 'ζώνη μη διάκρισης'.⁵ Το σημερινό «δικτυωμένο στρατόπεδο», που παρουσιάζεται εν μέσω συνθηκών ελέγχου και αυτονομίας και εδράζεται σε έδαφος που είναι ήδη έρμαιο της μετα-αποικιακής πολιτικής, καλείται επείγοντως να παρέχει μια νέα κατοικία «σε μια γενιά που έχει γνωρίσει μόνο τη ζωή του στρατοπέδου.»⁶

Ήδη μπορεί να αναγνωριστεί μια εγγενής αντίφαση στον όρο 'δικτυωμένο στρατόπεδο': από τη μια, υπαινίσσεται μια περίκλειστη, επιτηρούμενη συνθήκη ενώ, από την άλλη, καλωσορίζει την κυκλοφορία με τη μορφή της διαδικτυακής συνδεσιμότητας και μιας κινητής οικονομίας. Ωστόσο, αυτός ο δυισμός είναι που επιτρέπει στο στρατόπεδο να αντισταθμίσει την παραβίαση της εσωτερικότητάς του, καταδεικνύοντας μια ισχύ που έχει συγκεντρωθεί και απορροφηθεί από πεδία και συστήματα.

⁴ See in particular, Giorgio Agamben, *Means without End: Notes on Politics*, trans. Cesare Casarino and Vincenzo Binneti, (Minneapolis: University of Minnesota Press 2000).

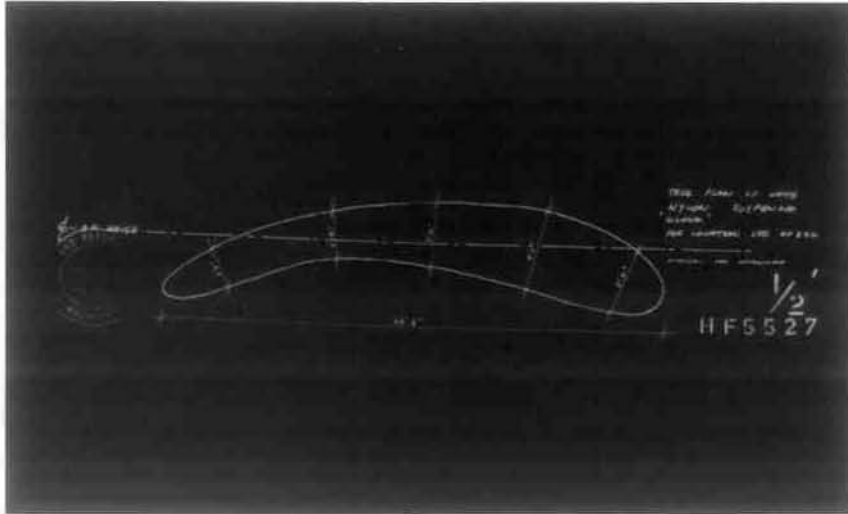
See also: Charlie Hailey, *Camps: A guide to 21st Century Space*, (Cambridge, MA: MIT Press, 2008).

⁵ Giorgio Agamben, *Homo Sacer: Sovereign Power and Bare Life*. Trans. Daniel Heller-Roazen, (Stanford: Stanford UP, 1998), 122.

⁶ Charlie Hailey, "Camps, Corridors and Clouds: Inland ways to the Ocean", in *Wet Matter*, Harvard Design Magazine No.39, (Cambridge, MA: Harvard University Graduate School of Design, F/W 2014), 27.

Βασισμένο στο πορώδες νομικών και πολιτικών ορίων, και σε εναλλακτικούς τρόπους αντιμετώπισης της άτυπης οικονομίας του, αυτό το χαρακτηριστικό αποτελεί τη δυνατότητα του στρατοπέδου να αξιοποιήσει τα εξωτερικά συστήματα που καθορίζουν αρχικά την εσωτερικότητά του. Δομημένο, καθώς είναι, στη λογιστική της συνδεσιμότητας – του διαδικτυακού ‘νέφους’ και των διαύλων τηλεπικοινωνίας- βρίσκει διαρκώς εναλλακτικές ροές κεφαλαίου, πληροφορίας και επικοινωνίας αντί να επιστρατεύει μια πειθήνια, ελεγχόμενη συμπεριφορά. Το δικτυωμένο στρατόπεδο, έτσι, δείχνει το δρόμο προς τη δυνατότητα της υπερ-συνδεσιμότητας να διευκολύνει την επίτευξη μιας ‘υπερ-συλλογικότητας’ δομημένης πάνω σε εξωτερικές σχέσεις με τα παγκόσμια εσωτερικά της κεφαλαιακής και οικιακής υποδομής καθώς «χωρίς αυτή την προοπτική, το στρατόπεδο παραμένει ένα ατελές μοντέλο.»⁷

7 Ibid., 29.

Plan of white nylon suspended "cloud"
(*'Ideal Homes. House of the Future. Suggestions for Outer Case and Viewing Platforms.'* Manuscript in A&P Smithsonian Archives)

*The House of the Future, Alison and Peter Smithson
1956. Unrealized.*

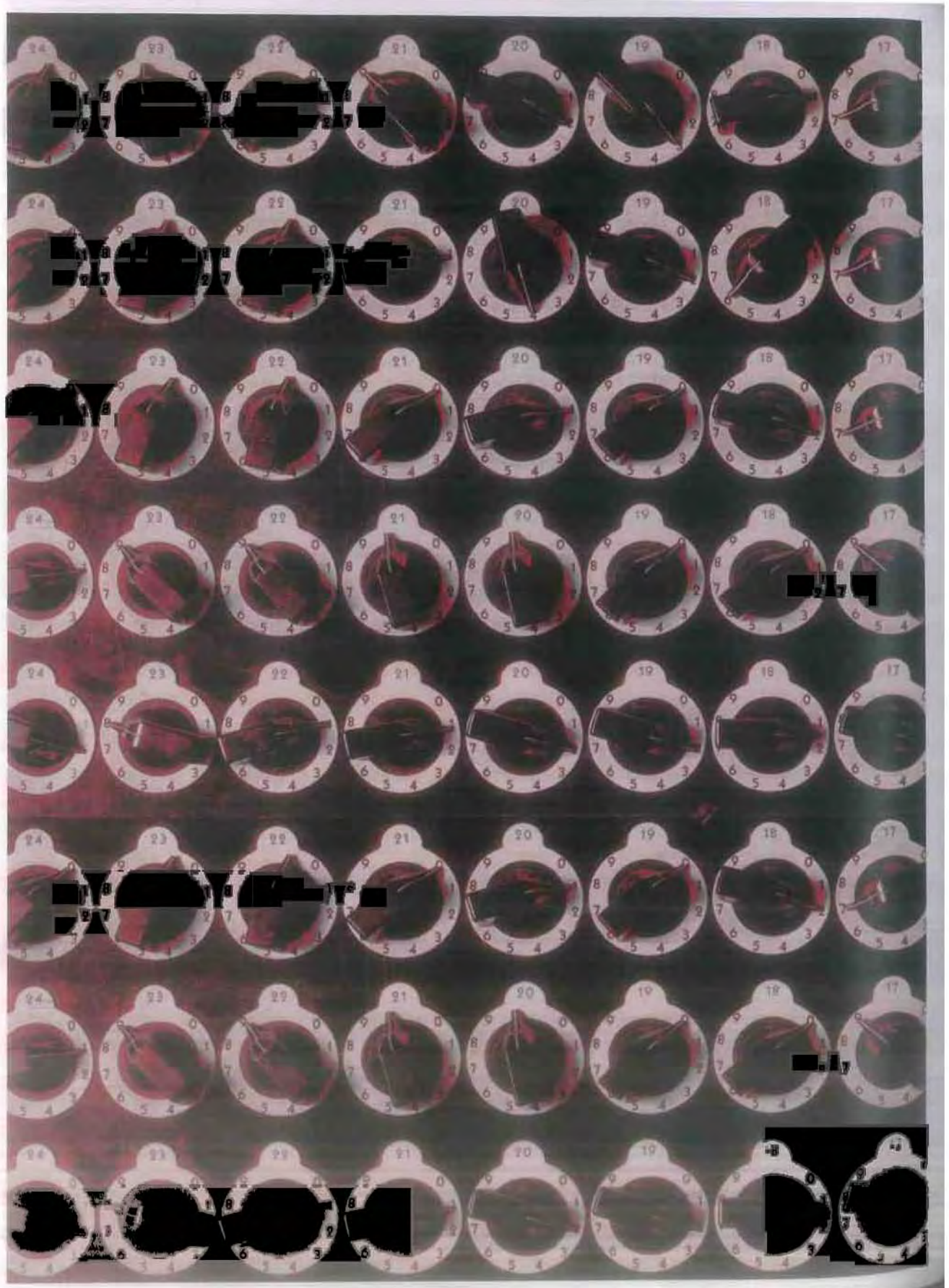

Domestic Hyper-connectivity, 2015
A Timeline of Domestic Connections, 2014

Η κλίμακα του οικιακού εσωτερικού αποτελεί το σημείο επαφής των ατόμων και των αντικειμένων με τις αστικές, τις εθνικές και τις παγκόσμιες υποδομές. Το γράφημα αναπαριστά όλες τις φυσικές δομές οι οποίες, η μια μετά την άλλη, υποστήριξαν τη συνδεσιμότητα της οικιακής σφαίρας με τον έξω κόσμο. (Παρουσιάζονται σύμφωνα με το έτος σύνδεσης του πρώτου σπιτιού).

Beyond Capacity . 2015
Computer Basics: Understanding Computers, 1985

ΑΡΧΕΙΑΚΟ ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ

Αποτελεί όμως η έκθεση και διαχείριση της γυμνής ζωής μια πραγματική απόρριψη του ιδιωτικού χώρου; Ή, αντιθέτως, είναι μια στρατηγική αντίδραση ενάντια στη διεισδυτικότητα από εξωγενείς παράγοντες;

Η επιτακτική ανάγκη του παρόντος δεν εντοπίζεται σε πρόσθετες θεωρίες και προοπτικές της επιτήρησης, επικεντρωμένες στην απώλεια του ελέγχου της διαχείρισης προσωπικών πληροφοριών, σε μια απώλεια της προστασίας της ιδιωτικής ζωής, αλλά σε νέα θεωρητικά πλαίσια και σχήματα που αναγνωρίζουν τους τρόπους με τους οποίους η γνώση, ο έλεγχος και η συμμετοχή γίνονται διαχειρίσιμα μεγέθη πρώτα σε ένα καθεστώς «επιχειρηματικής οικιακότητας», καθώς οι πλατφόρμες επικοινωνίας και οι επιχειρήσεις τους είναι οικονομικά σχεδιασμένες ώστε να παράγουν αξία και να διανέμουν κοινωνικό και οικονομικό κεφάλαιο, και δεύτερον σε ένα καθεστώς «δικτυωμένου στρατοπέδου», που αποτελεί το ίδιο ένα κοινωνικό δίκτυο με επιθυμίες για αυτοδιαχείριση και αυτάρκεια. Ένα τέτοιο πλαίσιο θα χρειαζόταν να λάβει, επίσης, υπόψη του τους τρόπους με τους οποίους οι κοινωνικοοικονομικές και τεχνολογικές υποδομές εντατικοποιούν και πολλαπλασιάζουν τις προσπάθειές τους για στρατιωτικοποίηση των προσωπικών σχέσεων — τους χρήστες, το περιεχόμενο και τις πληροφορίες που προκύπτουν από τη συμπεριφορά τους — όσο και επιτρέπουν τη σύζευξη με τον «εξωτερικό κόσμο ως προσομοίωση»¹ που αντισταθμίζει τον πολιτικό και χωρικό περιορισμό της ιδιωτικής ζωής. Τελικά, η πρόκληση έγκειται στη σύλληψη μιας ανατρεπτικής πολιτικής στάσης εντός της συνθήκης της υπερβολικής επιτήρησης.

¹ Jaques Ranciere, *The Emancipated Spectator*, trans. Gregory Elliott, (London: Verso, 2009).

Διαφαίνεται, λοιπόν, κάποια ελπίδα για αντίσταση;

«Ενώ ο Foucault έχει ισχυριστεί ότι η εξουσία θρέφει την αντίσταση και έχει κατά περίπτωση υποδείξει τακτικές αντίστασης, δεν υπάρχει καμία επαρκής ανάλυση κάποιας μορφής αντίστασης, της οποίας το εύρος, η λεπτομέρεια και η εμβάθυνση να προσεγγίζει την ανάλυση των κυριαρχικών τεχνολογιών.»² Διότι «όσο πιο σφοδρά ένα άτομο διακηρύσσει πως δεν υποτάσσεται, τόσο μεγαλύτερη είναι η απόδειξη της υποταγής του.»³ Τι συμβαίνει, όμως, όταν το υποκείμενο έχει επίγνωση της υποτέλειάς του; Ο Foucault, λαμβάνοντας αυτό το φαινόμενο υπόψη, μετατόπισε την έμφασή του από τις 'τεχνολογίες της κυριαρχησης' στις 'τεχνολογίες του εαυτού', από τους τρόπους, με τους οποίους τα άτομα μετασχηματίζονται από τους άλλους, στους τρόπους, με τους οποίους τα ίδια μετασχηματίζουν τον εαυτό τους.

Υπάρχει περίπτωση η υποτέλεια να γίνει αυτό-διαχειρίσιμη μέσω των σύγχρονων παντεποπτικών συσκευών μετασχηματισμού της φύσης της εργασίας;

Σε ένα κόσμο όπου η εκάστοτε Υπηρεσία Εθνικής Ασφάλειας είναι αποφασισμένη να στοχεύει και να επιτηρεί «οποιαδήποτε συσκευή, οπουδήποτε, οποτεδήποτε,»⁴ είναι πολύ πιθανό η μελλοντική αντίσταση να υιοθετήσει την τακτική της 'παρεμβολής' υπό την έννοια της ατομικής πρωτοβουλίας για παρέμβαση ή καθοδήγηση της αρχικά προβλεπόμενης πορείας μιας ενέργειας.

2 Steven Best, Douglas Kellner, "Foucault and the Critique of Modernity", in *Postmodern Theory: Critical Interrogations*, (New York: The Guilford Press, 1991).

3 Janet Semple, "Foucault and Bentham: A Defence of Panopticism", in *Utilitas journal*, vol.4, No.1, (Cambridge: Cambridge University Press, May 1992), 105-120.

4 Laura Poitras, James Risen, "N.S.A. Report Outlined Goals for More Power", in *The New York Times Edition*, (November 23, 2013), A1.

5, 6 Kate Shilton, "Participatory Sensing: Building Empowering Surveillance", in *Surveillance & Society*, vol. 8, No. 2, 2010, 131-150.

7 Jaques Ranciere, *The Emancipated Spectator*, trans. Gregory Elliott, (London: Verso, 2009), 49.

Στρέφοντας την κάμερα στον εαυτό τους, οι συμμετέχοντες ενός διαφορετικού συστήματος που εισάγει νέους κανόνες στο παιχνίδι της κρατικής επιτήρησης, μπορούν να ανακαταλείψουν το κεφάλαιο της επιτήρησης που έχει συγκεντρωθεί εκείνη τη στιγμή. Αυτή η προσήλωση στη συμμετοχή στη διαδικασία συλλογής δεδομένων και η κατανόηση της δυναμικής του μεγέθους του αρχείου έναντι του περιεχομένου του θα μπορούσε να δώσει τη δυνατότητα στα άτομα να αναγνωρίσουν το μοχλό πίεσης της επιτήρησης. Χρησιμοποιώντας τον όρο «ενισχυτική επιτήρηση», η Kate Shilton σημειώνει στην *Επιτήρηση και Κοινωνία* πως οι συμμετοχικές αποκαλύψεις «θα συνυπάρχουν με την επιτήρηση ευρέος φάσματος από τις εταιρείες και τις κυβερνήσεις, και μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθούν για κακό σκοπό. Αλλά, μπορεί ταυτόχρονα να δώσουν στους ανθρώπους το δικό τους τρόπο να χρησιμοποιούν τα εργαλεία και τις πλατφόρμες επιτήρησης.⁵ [...] Γι' αυτό η ενισχυτική επιτήρηση δεν είναι απλά εφικτή αλλά και επιθυμητή.»⁶

Σε τέτοιες περιστάσεις, οι αυτό-αποκαλύψεις διεξάγονται στην προφάνεια, η ίδια η ιδιωτικότητα καταδύεται στην προφάνεια και η αυτό-καταγραφή εμφανίζεται ως το αποτέλεσμα ενός συνόλου αρχιτεκτονικών και βιοπολιτικών τεχνικών για την παραγωγή πολλαπλών προσωπικών και πολιτικών υποκειμενικών θέσεων. «Μια διαδικασία πολιτικής υποκειμενοποίησης συνίσταται ακριβώς στη δράση ανυπολόγιστων δυνατοτήτων που διαρρηγνύουν την ενότητα του δεδομένου και την προφάνεια του ορατού με σκοπό να σκιαγραφήσουν μια νέα τοπογραφία του εφικτού.»⁷

Mars Curiosity Rover Takes Self Portrait Original Space Selfie

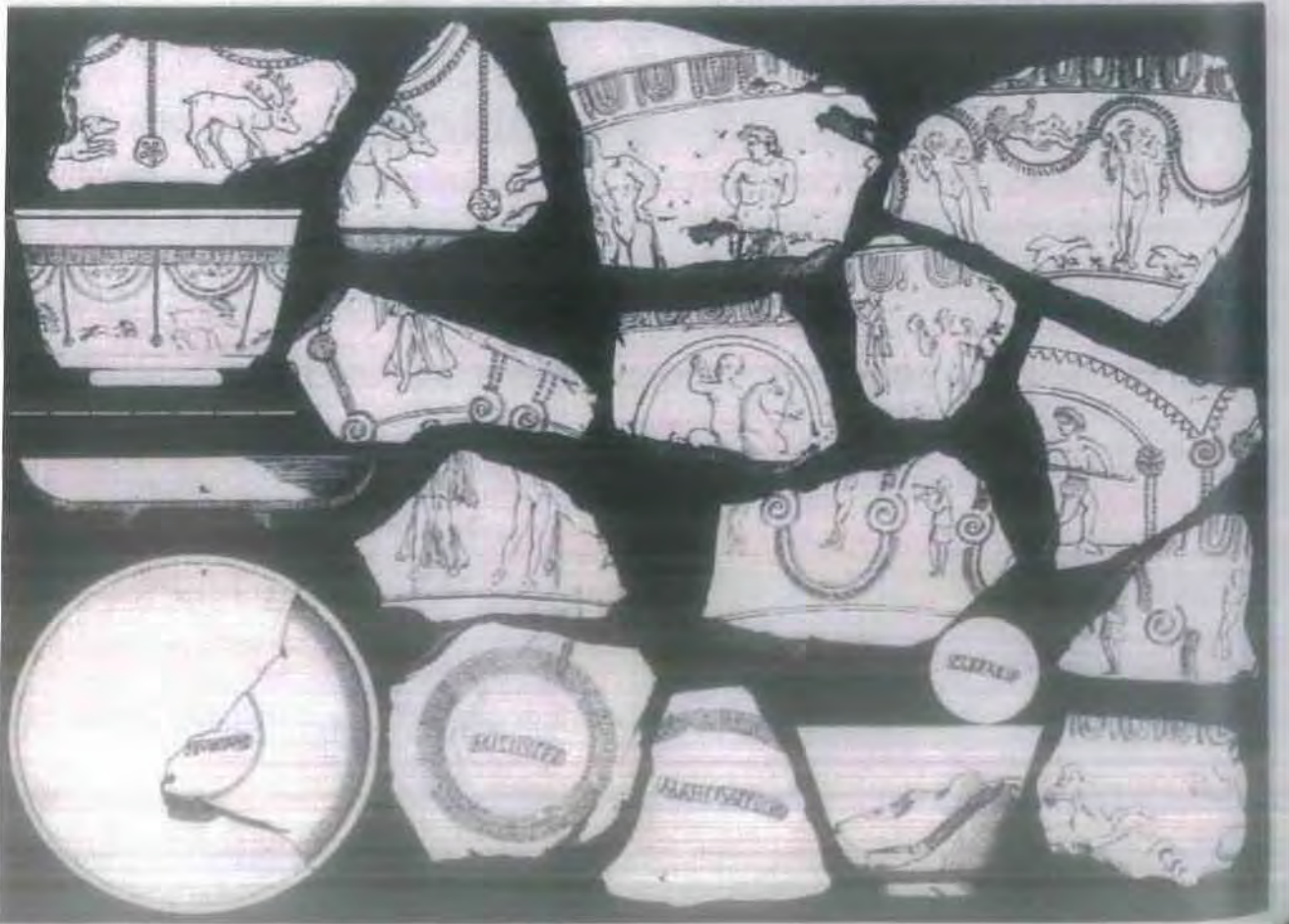
Στις 7 Σεπτεμβρίου 2012 το όχημα Curiosity, που στάλθηκε σε αποστολή στον πλανήτη Αρη, χρησιμοποίησε τη Μηχανή Λήψης Εικόνων Χειρός (MAHLI) για να αιχμαλωτίσει την αυτό-προσωπογραφία του. Η εικόνα δείχνει το πάνω μέρος του Μηχανισμού εξ' Αποστάσεως Ανίχνευσης (Mast) του οχήματος που περιλαμβάνει μια Χημική Κάμερα, δυο Κάμερες Ανίχνευσης και τέσσερις Κάμερες Πλοήγησης. Η εικόνα τραβήχτηκε την ημέρα επιθεώρησης των οργάνων και εργαλείων της κινητής βάσης με τη χρήση των καμερών.

8 Luc Boltanski, Eve Chiapello, *The new Spirit of Capitalism*, trans. Gregory Elliott, (London: Verso, 2005), 128-138.

9 Beatriz Preciado, "The Invention of Pornography: Sexuality, Vision, and Topopolitics on Pompeii's Secret Cabinet", in *Space Caviar, Sqm: The Quantified Home*, (Zurich: Lars Müller Publishers, 2014), 186.

Συνεπώς, όπως συμπεραίνουν οι Boltanski και Chiapello, στην προβολική πόλη «δεν τίθεται πλέον ζήτημα αυθεντικότητας.»⁸ Η εμπλοκή μιας ταυτότητας που δεν είναι σταθερή, αλλά γίνεται αντιληπτή ως μια ροή δεδομένων, υποδηλώνει τη δυνατότητα μιας πρακτικής αυτό-εξιστόρησης που δεν απομονώνει αναγκαστικά το υποκείμενο από κάποια εναλλακτική 'γνήσια' εμπειρία, μιας πρακτικής που δεν είναι αμιγώς συμπτωματική, αλλά δείχνει ικανή να εξυπηρετήσει μια κριτική διαδικασία. Αν οι σύγχρονοι κριτικοί γενικά χαρακτηρίζουν την προσωπική υπερέκθεση ως απολιτική, είναι μόνο επειδή ο ορισμός του πολιτικού μεταβάλλεται ακριβώς κατά την περίοδο, που η κριτική συζήτηση μετατοπίζεται από τη διαμάχη των μαζικών ιδεολογιών για έλεγχο του αρχείου σε μια διαμάχη για έλεγχο του πλεονάσματος του αρχείου. Η αυτό-προβολή, ως απεικόνιση αποσπασματικών ιδιωτικών εμπειριών, εξυπηρετεί όχι τόσο την ανάδειξη του οπτικού

Lithograph of Fragments, Alois Senefelder, 1808.

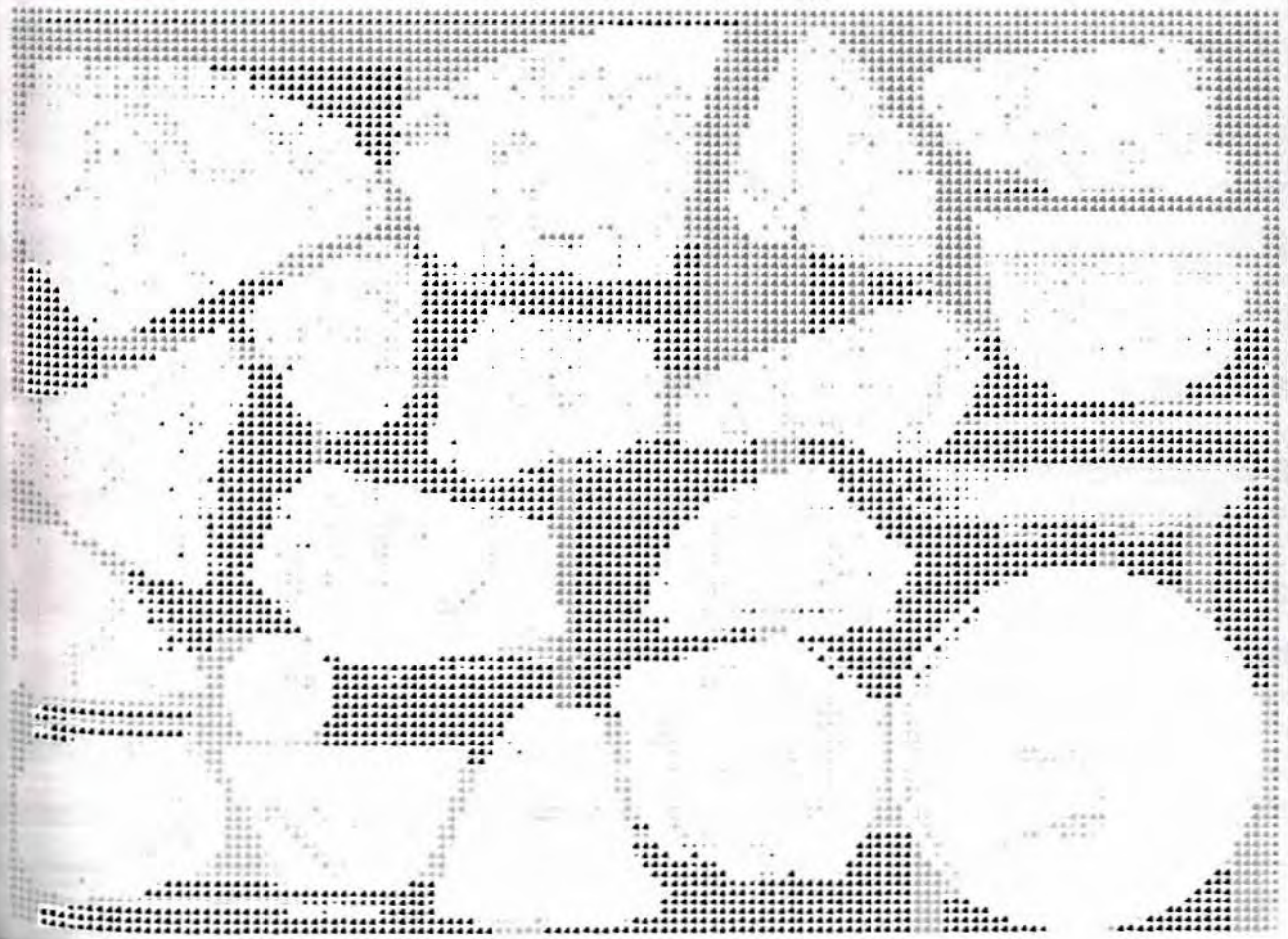

περιεχομένου της εικόνας ή του αντικειμένου που έχει απομακρυνθεί από το πεδίο όρασης, αλλά την ίδια τη διαδικασία της διανομής ως «τμήμα ενός ευρύτερου προγράμματος θεαματικότητας και έκθεσης, κατανάλωσης και ψυχαγωγίας, πειθάρχησης και κεφαλαιοποίησης»⁹, που λειτουργεί ως μια επιτελεστική συσκευή που συνεχώς παράγει οπτικά και πολιτικά υποκείμενα που υπερβαίνουν τη δυνατότητα ελέγχου της. «Ο καθαρός όγκος των δεδομένων που παράγονται υπερβαίνει μακράν τις γνωσιακές δυνατότητες του μέσου ανθρώπινου εγκέφαλου»¹⁰, η μοναδική αδιαμεσολάβητη ματιά αντικαθίσταται από το καλειδοσκοπικό πλεόνασμα των προϊόντων. Έτσι, «η πληθώρα εκμηδενίζει τη διαφορά μεταξύ αυτού που λαμβάνει χώρα και της εναλλακτικής πρότασης. [...] Ο παντεποπτικός κόσμος των εκδοχών που κατασκευάστηκαν κατά τη διάρκεια ανάπτυξης του συνδρόμου εγκλεισμού του αρχείου αποδραματοποιεί την πραγματικότητα.»¹¹

- 10** Andrew Leonard, "How to defeat Big Brother" in *Salon*, December 2013, http://www.salon.com/2013/12/27/how_to_defeat_big_brother/
See also: Arnie Heller, "From Video to Knowledge" in *Science and Technology Review*, Lawrence Livermore National Laboratory, April-May 2011
- 11** Aristide Antonas, "Residing in Archives", in *Monument to Transformation*, <http://monumenttotransformation.org/en/activities/texts/aristide-antonas>

Visual Distribution, 2015. Lithograph of Fragments, Alois Senefelder, 1808.

14 Εύη Βασιλάκη,
Νίκος Γαβριήλ Πεντζίκης. Ο
άνθρωπος και τα σύμβολα
(Αθήνα: Σαββάλας, 2004),
σ. 168

«Οι συνεχείς δημοσιοποιή-
σεις των αντικειμένων
συμβάλλουν στην εξέλιξη
και την ίδια στιγμή στη
επιστροφή της αφήγησης»
Ο Πεντζίκης το 1943 θα θα
μπορούσε να φανταστεί το
νόημα που θα έπαιρνε η
φράση από το Αρχείο του

Νίκος Γαβριήλ Πεντζίκης
Αρχείον. (Εκδόσεις των
Φίλων, Αθήνα, 1974)

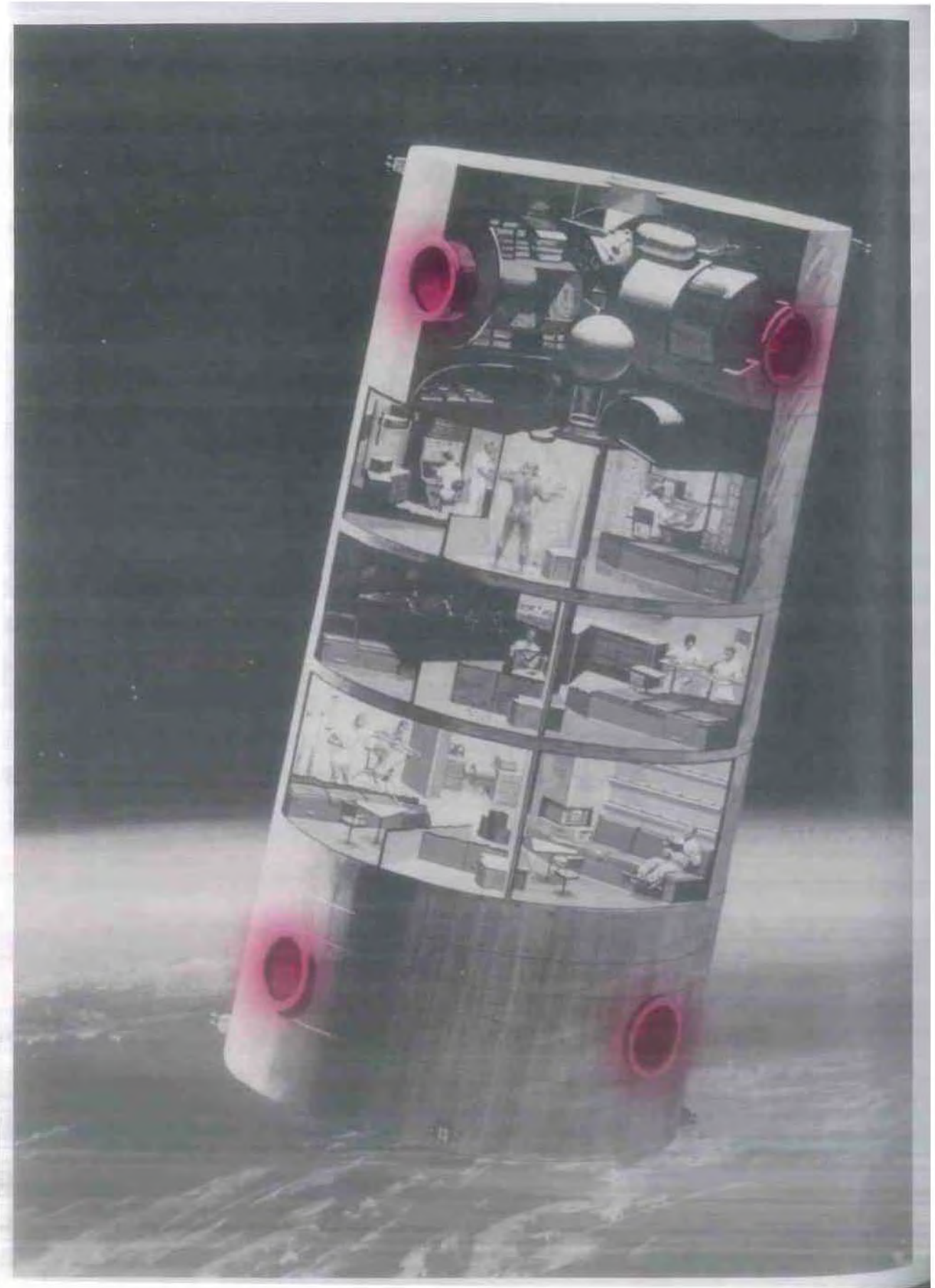
Αν η αφηγηματική δυναμική της οπτικότητας εξαντλείται στη δημιουργία των διαφορετικών επιλογών της, τότε η ιδιωτικότητα δεν αιχμαλωτίζεται σε σύμβολα, κυριολεκτικά ή οπτικά, αλλά σε αρχιτεκτονικές χειρονομίες, «τοππο-πολιτικές τεχνικές για την καθοδήγηση της όρασης και της εξουσίας.»¹³ Εφόσον «δεν υπάρχει ποτέ μια οριστική ή τελεσίδικη αποκάλυψη, αλλά μια αλυσίδα αποκαλύψεων μεταγραμμένων σε επαναλαμβανόμενες συμβολοποιήσεις»¹⁴ η ίδια η διανομή οπτικού υλικού θεματοποιείται ως διαλογική διαδικασία. Ο Derek Gregory καταλήγει πως «ΟΛΓΕΣ ΟΙ ΠΕΖΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ της καθημερινής ζωής χάνουν το περιεχόμενό τους»¹⁵ και οι φανταστικές γεωγραφίες αναδύονται και εργάζονται στο πεδίο του λόγου να καταστήσουν αδύνατη κάθε κριτική πράξη επί του τόπου. «Το γιατί που οργάνωνε την αρχιτεκτονική της κεντρικής μητροπόλεως έχει εκτοπιστεί από μια πλειονότητα εστιασμένων επιλογών.»¹⁶ Κάθε άποψη ιδιωτικού χώρου διερευνάται στο αυτά τα τοπικά επίπεδα. Ωστόσο δεν αποτελούν λειτουργίες του οικιακού (αυ) ως τέτοιου: αποτελούν εκείνες τις λειτουργίες της καθημερινής ζωής που ο οικιακός χώρος καθιστά δυνατές.¹⁷

¹³ Ezzine Pronger, "The Invention of Geography: A History of Maps and Cartography in Pompeii's Urban Context," in *Space, Power, Sqm. The Quantified Home*, (Zurich: Lars Müller Publishers, 2014), 182.

¹⁵ Derek Gregory, *The Colonial Present*, (Malden, MA and Oxford: Blackwell, 2004), 102. "Cities and the 'War on Terror'" in *International Journal of Urban and Regional Research* No. 30 (2006), 255-76.

¹⁶ Beatriz Colomina, *Domesticity at War*, (Cambridge, MA: The MIT Press, 2007), 102.

Circulating Interiors, 2015
Future World, 1975

• Η ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΙΑΚΟΤΗΤΑΣ

Ποια, λοιπόν, είναι τα όρια της ανταλλαγής ρόλων πολιτ-
κράτους εντός της οικιακής σφαίρας και πως μετασχηματίζεται
τελικά η κατοικία;

Παρόμοια με πολιτικά παιχνίδια του παρελθόντος, έτσι και
οι προσπάθειες του σύγχρονου εθνικού κράτους, άσχετα από την
ιδεολογική του τοποθέτηση, εντοπίζονται στην ομογενοποίηση
και την υποταγή των ετερογενών πληθυσμών του σε ένα ορθο-
λογικό οικονομικό σύστημα. Προκειμένου να ελέγχει και να
διακηρύσσει δυνητικά παράνομα σώματα, κατευθύνει τις ροές
χρήματος, εργασίας και νοημοσύνης προς εξωθεσμικά πεδία που
δεν τα αγγίζει η κρατική νομοθεσία, καθιερώνοντας μορφές νεο-
αποικιακών ανταλλαγών. Σε έναν τέτοιο αστερισμό, η αυτό-επιτήρηση
έχει όντως πολιτικό χαρακτήρα, καθώς χρησιμοποιεί το ίδιο 'όπλο',
που μετέρχεται το κράτος για να διεισδύσει στον περικόλειστο
οικιακό χώρο, ώστε να τον ανοίξει διάπλατα, να τον καταστήσει
διαφανή, ακόμη και υπερεκτιμημένο ως έναν σύγχρονο μυθικό,
χαμένο κόσμο της Ατλαντίδας. Εάν το εγχείρημα αυτό-επιτήρησης
πρόκειται να διεκδικήσει τη νομιμότητα της προσωπικής
θεωρούμενης 'μη κανονικότητας', επί μακρόν συγκαλυμμένης
κάτω από το πέπλο της οικιακής ιδιωτικότητας, απέναντι σε
ένα προκαθορισμένο και αναγνώσιμο πρότυπο -επιβεβλημένο
στο υποκείμενο από τις απαιτήσεις της κυβερνητικής πολιτικής,
τότε ενδεχομένως να προσφέρει μια εναλλακτική στο πεδίο της
κανονιστικής κατοίκησης. Αυτή η εναλλακτική θα μπορούσε
«να αποτελέσει ταυτόχρονα το μηχανισμό παραγωγής και το
προσκήνιο της καθημερινής αντίστασης.»¹

¹ Amir Djalali, Hamed Khosravi, Francesco Marullo, "Housing Con-
temporary Forms of Life. A
Project for Tehran", in Pier
Vittorio Aureli, *The City As
a Project* (Berlin: Ruby
Press, 2013).

«Δεν υπάρχει τοίχος σ' αυτό το μέρος. Ο τοίχος είναι αχρείαστος, επιφανειακός, απομεινάρι μιας αρχαίας εποχής, κατά την οποία είχε δύο λόγους ύπαρξης: την προστασία της ιδιωτικής ζωής και της βιβλιοθήκης. Από τη στιγμή που αυτά τα δυο αντικείμενα πολυτελείας εξαφανίστηκαν, ο τοίχος εξαφανίστηκε επίσης. Στο κέντρο του δωματίου, βρίσκεται ένα τετράγωνο υποσύλωμα: το διατρέχει ένα κενό αξονικά, έτσι ώστε να μην παρεμποδίζει το πέρασμα του φωτός και του θορύβου των ανθρώπων που ζουν τις ζωές τους χωρίς μυστικά. Πάνω σε ένα λευκό τραπέζι, υπάρχει μια συσκευή σε λειτουργία. Κάποιος διάβαζε ένα ακατανόητο κείμενο της Virginia Woolf.»²

² Juan Gabriel Vasquez in *Space Caviar, Sqm: The Quantified Home*, (Zurich: Lars Müller Publishers, 2014), 164.

«...όμως η κοινωνία του ελέγχου δεν καταργεί την εξουσία, αντιθέτως η εξουσία λαμβάνει τώρα πιο διεισδυτική και δραστική μορφή. Αντί για περικόλειστο εσωτερικό, ο έλεγχος αξιοποιεί πλέον τροποποιήσεις σε ένα συνεχόμενα εφαρμοσμένο σύστημα που μπορεί να επιβάλλει τις απαιτήσεις του στα άτομα ανά πάσα στιγμή, ανεξάρτητα από τη θέση τους. Οι φυσικοί χώροι έχουν αντικατασταθεί από κωδικούς πρόσβασης.»³

³ Kazys Varnelis, "Eyes That Do Not See: Tracking the Self in the Age of the Data Center", in *Do You Read Me?*, Harvard Design Magazine No.38, (Cambridge, MA: Harvard University Graduate School of Design, S/S 2014).

4, 5 Jaques Ranciere,
The Emancipated Spectator, trans. Gregory Elliott,
(London: Verso, 2009), 84.

Στο ιστορικό πλαίσιο της βαθιάς οικονομικής κρίσης, όπου ο δημόσιος χώρος προβάλλεται στα μέσα ως το αντίπαλο δέος της οικιακής ζωής, μια επικίνδυνη ζώνη εγκληματικότητας και φτώχειας, η αυτό-επιτήρηση λειτουργεί ενάντια στις μεγάλες προκαταλήψεις σχετικά με τον ιδιωτικό χώρο, καθώς ορίζει το δικτυωμένο χώρο ως το προνομιακό καταφύγιο της ποιητικής και της φρίκης του, απορρίπτοντας αυτομάτως το παραδοσιακό οικιακό ιδεώδες και αναδεικνύοντας τις πραγματικότητες που καταπίεζε η κανονιστική κατοίκηση. Κάνοντας μια στρατηγική επιλογή να εισάγει 'περιθωριακές' -ως προς τη δημόσια σφαίρα- συμπεριφορές και χώρους με σκοπό να εκφράσει και να επιβεβαιώσει και την ύπαρξη συνθηκών δυστυχίας και απόγνωσης στην καθημερινή ζωή, αυτό που ο Ranciere περιέγραψε ως «το αφόρητο της εικόνας»⁴, μπορεί να θεωρηθεί ότι διεκδικεί την τεράστια υπολογιστική ισχύ της 'οικιακής κοινότητας' και της αυτονομίας της απέναντι στο κρατικό μονοπώλιο. «Το ζήτημα του αφόρητου περιστρέφεται γύρω από την κατασκευή του θύματος ως στοιχείο μιας συγκεκριμένης διανομής οπτικού υλικού.»⁵ Αυτός ο κόντρα χώρος, που διανοίγεται από την απεικονιστική διακήρυξη, αμφισβητεί τα άκαμπτα όρια μεταξύ υγιούς και παθολογικού – του «αδιαπραγμάτευτα Άλλου» κατά τον Gregory-, ασφαλούς και επικίνδυνου, εσωτερικότητας και εξωτερικότητας που προσπαθεί να επιβάλλει το καθεστώς του 'πολέμου της επιτήρησης'.

Αυτή η πρακτική, στην πραγματικότητα, αντιστρέφει τη ροή της επικοινωνίας: προέρχεται από το εσωτερικό και δεν ακολουθεί τις τυπικές κατευθύνσεις της δομής εξουσίας όπου η ενημέρωση διοχετεύεται μέσω του κρατικού μηχανισμού στον οικιακό πληθυσμό. Απεναντίας, οι οικιακές πληροφορίες διαρρέουν από το 'δικτυωμένο στρατόπεδο' και κυκλοφορούν στο χώρο μέσω του διαδικτυακού νέφους: «όπως τα στρατόπεδα, έτσι και τα νέφη δεδομένων αποτελούν παροδικές συναθροίσεις που συνδυάζουν κινητικότητα και συγκέντρωση. Επίσης, και τα δυο αποτελούν δίκτυα– συσχετισμούς ανθρώπων και πραγμάτων- που βαδίζουν σε, αλλά και ενεργοποιούν, υποδομές πέραν του φυσικού ή ορατού τους χώρου. Η εξουσία καθορίζει και το εσωτερικό, όμως όταν η επικοινωνία αντιστρέφεται, μέσω ενός δικτυακού νέφους,»⁶ τότε ο οικιακός χώρος μετατρέπεται σε πηγή αντί για ένα εύκολα ελεγχόμενο τελικό προϊόν. Ακολουθώντας τη συλλογιστική του

6 Ibid., 99

Klossowski, ένα τελικό προϊόν πρέπει να κάνει απόσβεση του κόστους παραγωγής ή συντήρησής του ενώ η αξία μιας αναμεταδιδόμενης οικιακής ζωής που αποτελεί πηγή ιδιωτικών πληροφοριών (και συναισθήματος) θεσπίζεται αυθαίρετα, συνεπώς το κόστος συντήρησής της δε μπορεί ποτέ να συγκριθεί μ' αυτή την αξία. Έτσι, η κατοίκηση περιλαμβάνει «έναν αντιφατικό χώρο που είναι αδύνατο να ειπωθεί στο σύνολο του, αλλά του οποίου η ύπαρξη βασίζεται στην υπερβολική επιτήρηση, ταυτόχρονα αόρατο και υπερεκτεθειμένο»⁷, καθορισμένο από οπτικό έλεγχο και οικονομική επένδυση: το χώρο της νεοφιλελεύθερης ιδιωτικότητας.

Η λογική της αυτό-επιτήρησης ως μορφή απελευθέρωσης από μια κρατικά επιτηρούμενη οικιακή ιδεολογία ίσως να είναι μόνο η αρχή μιας σειράς παραδοξοτήτων που σχετίζονται με την κατασκευή ενός εναλλακτικού οικιακού χώρου. Ενδέχεται η επιμονή των κατοίκων στην επίδειξη της προσωπικής τους ζωής, να συνεπάγεται την αντίληψη του ρόλου τους ως μέρους μιας ευρύτερης προβληματικής– στον απόηχο της τραυματικής έκβασης του ονείρου της ιδιοκτησίας μιας κατοικίας σε οικονομικό εφιάλτη– που προωθεί ένα νέο αντι-οικιακό ωστόσο ιδιωτικό καθεστώς, ή ακόμη και μια μορφή μη εσωτερικευμένης ιδιωτικότητας, από τη στιγμή που «το εσωτερικό παρουσιάζεται ως ένας [μυθικός] χώρος έσχατης προδοσίας.»⁸ Τώρα που όλες οι μέχρι πρότινος απειλές της οικιακής ζωής, όπως η δημοσιότητα και η οικονομική εκμετάλλευση, έχουν ήδη εισβάλλει, τώρα που «ο λύκος πέρασε το κατώφλι και βρίσκεται ήδη στο σαλόνι»⁹, το καταφύγιο δεν προβάλλει πλέον ως μια βιώσιμη στρατηγική. Ίσως να μην υφίσταται καν η έννοια του καταφύγιου, «και συνεπώς η μοναδική μορφή άμυνας είναι η αντεπίθεση: η μοναδική μορφή οικιακότητας είναι η αντι-οικιακότητα. [...] Δεν προστατεύει πλέον η υλικότητα ενός συμπαγούς κτιρίου το χώρο της προσωπικής ζωής αλλά μια αλληλουχία νομαδικών τεχνολογιών.»¹⁰ Με τη χρήση ενός πλήθους αντικειμένων, οπτικών συσκευών και αρχιτεκτονικών μηχανισμών, αυτοί οι κάτοικοι ενεργοποιούν τη διαρκή μετάβαση από το οπτικό υλικό στην τεχνική υποδομή που πυροδοτεί τη δυναμική μετατροπή της ιδιωτικότητας σε σχετικιστικό ζήτημα και του οικιακού χώρου σε έναν χώρο, στον οποίο υπάρχουν πιθανότατα νησίδες νέο-διαδικτυακού ελέγχου και ιδανικά ένας ωκεανός ατομικής πρωτοβουλίας.

⁷ Beatriz Preciado, "The Invention of Pornography: Sexuality, Vision, and Topopolitics on Pompeii's Secret Cabinet", in *Space Caviar, Sqm: The Quantified Home*, (Zurich: Lars Müller Publishers, 2014), 185.

⁸ Aristide Antonas, "Residing in archives", in *Monument To Transformation*, <http://monumenttotransformation.org/en/activities/texts/aristide-antonas>

⁹ Bruce Sterling, "Climate Change Is Now A Melancholy And Tiresome Reality" at 2011 Art + Environment Conference, Nevada Museum of Art, October, 2011.

¹⁰ Beatriz Colomina, *Domesticity at War*, (Cambridge, MA: The MIT Press, 2007), 298-301

11 Beatriz Preciado, "Pornotopia", in *Cold War Hothouses: Inventing Post-war Culture, from Cockpit to Playboy* (New York: Princeton Architectural Press, 2004), 219.

12 Bruce Sterling, "The Wolf Is in the Living Room: Excerpts from a conversation with Bruce Sterling, Milan, April 10, 2014", in *Space Caviar: Sqm: The Quantified Home*, (Zurich: Lars Muller Publishers, 2014), 237.

13 Jaques Ranciere, *The Emancipated Spectator*, trans. Gregory Elliott, (London: Verso, 2009), 15.

14 Bruno Latour, "Spheres and Networks: Two ways to Reinterpret Globalization", in (Sustainability) + Pleasure, Vol. I: Culture and Architecture, *Harvard Design Magazine* No. 30, (Cambridge, MA: Harvard University Graduate School of Design, S/S 2009), 141-2.

15 Brian Holmes, "The Flexible Personality: For a New cultural critique", in *Hieroglyphs of the Future: Arts and Politics in a Networked Era*, Paris and Zagreb: Broadcasting Project, 2002.

Θα μπορούσε να περιγραφεί ως ένα μικρό αρχιτεκτονικό εγχείρημα που θα καθιστούσε δυνατή τη δημιουργία «ενός κόσμου στο εσωτερικό ενός άλλου κόσμου» ¹¹, την ανάπτυξη ενός νέου οικιακού τοπίου όπου υπάρχει η δυνατότητα απόλαυσης των προνομίων του δημόσιου χώρου μακριά από το νομικό πλαίσιο και τους κινδύνους του. Όπως το έθεσε ο Bruce Sterling: «αυτοί οι χώροι δεν είναι οικιακοί, εσύ απλώς τους κατοικείς.» ¹² Ενάντια στον αυστηρό πολιτικό διαχωρισμό των χώρων ο οποίος μέχρι τώρα προσδιόριζε τους δημόσιους, εξωτερικούς χώρους ως πολιτικά πεδία διαμάχης και τους ιδιωτικούς, εσωτερικούς οικιακούς χώρους ως φυσικά κατάλληλους για ουδετερότητα και αποχή (όπως, για παράδειγμα, οι θεωρίες των Theodor Adorno και Walter Benjamin που τοποθετούν το εσωτερικό σε διαλεκτική εναντίωση προς τη μητρόπολη ως απόλυτη δημόσια αρένα), αυτό το πρόγραμμα 'ενδο-αποικιοποίησης' προωθεί την πολιτική κατάληψη του εσωτερικού χώρου. Στην πραγματικότητα, το ρητορικό του επιχείρημα δείχνει να υπαινίσσεται πως θα συμβάλλει στην ανάδυση μιας παραδόξως προσδιοριζόμενης πολιτικής οικιακής συνειδητότητας, «μιας νέας μορφής αναδιευθέτησης των σωμάτων στη δικαιωματική τους θέση, στη συγκεκριμένη περίπτωση, στον τόπο της κοινότητάς τους.» ¹³ Σύμφωνα με την ορολογία του Bruno Latour, οι επιτηρούμενοι αναγνωρίζονται ως «οντότητες που πυροδοτούν τη δημιουργία του χώρου τους,» μετατρέποντας το εντοπισμένο σε οικουμενικό ώστε να «δώσουν περισσότερο χώρο» σε μια «πιθανή συλλογικότητα.» ¹⁴

Με την εικονική αναπαραγωγή αυτού που μπορούμε να αποκαλέσουμε 'ιδιωτικό χώρο', ή «την εικονική υπονόμηση αντιπαραταγμένη στον εικονικό καπιταλισμό» ¹⁵, η ιδιωτικότητα παύει να είναι μια εγγενής, υλικά περιφραγμένη αξία, και γίνεται μια άυλη οντότητα, κινητή— για την ακρίβεια φορητή. Όλες οι τεχνολογίες επικοινωνίας απηχούν τον τρόπο με τον οποίο η αυτόνομη κινούμενη ιδιωτικότητα θέτει τις προϋποθέσεις μιας νομαδικής οικιακής συνθήκης.

Πέραν της αναμετάδοσης όλων των καθημερινών, διαθέσιμων και φαντασιακών προβολών, πραγματικά συνθέτει νέες εσωτερικότητες: οι κατοικίες, όπως και οι κάτοχοι τους, είναι έντονα εσωστρεφείς οντότητες που αναμεταδίδουν τις σχέσεις οικειότητας μέσα από μια πλειάδα μέσων. Έτσι, η κυκλοφορία της οικιακότητας, είτε πρόκειται για ψευδαίσθηση είτε όχι, λειτουργεί «ενάντια στη διαρκή διάβρωση του παρόντος, τόσο από τις δραματικές αλλαγές όσο και από την αβεβαιότητα»¹⁶ και καθιστά δυνατή την καθιέρωση ενδεχόμενων σχέσεων μεταξύ εσωτερικών χώρων και συλλογικών ταυτοτήτων.

16 Mario Tronti, "Anni '30- Anni '70: Un Pezzo di Storia e uno Spazio di Vita," in *La Città del Cinema*, Produzione e Lavoro nel Cinema Italiano 1930-1970, ed. Comune di Roma (Roma: Napoleone, 1979), 13.

Σ' αυτό το πλαίσιο, η κυκλοφορία αναπαρίσταται τόσο ως μια υπερβατική μορφή κινητικότητας, όσο και ως μια παραγωγική πρακτική που γεννά μορφές κοινωνικότητας και συλλογικότητας που ενσωματώνονται στο ιδεώδες μιας νέας οικιακότητας: μιας βιο-πολιτικής τεχνολογίας κατοίκησης που είναι διανεμημένη στο χώρο και αδιαχώριστη από την τεχνική της υποδομή. Η αρχιτεκτονική της, αναγνωρίζοντας την εφήμερη φύση των εσωτερικών χώρων μέσα στο ευρύτερο καθεστώς κυκλοφορίας εικόνων, χρήματος και προσώπων, εξαπλώνει το πεδίο που τοποθετείται αυτή η οικιακότητα. «Όντας, ταυτόχρονα, φυσική δομή και αδιάκοπα αναμεταδιδόμενη πραγματικότητα, αυτό το εσωτερικό αποτελεί επίσης ένα σύστημα σταθεροποίησης ανθρώπινου δυναμικού, εννοιών και κεφαλαίου. Όμως, η δυναμική σταθεροποίησης που διαθέτει συμπληρώνεται από την ικανότητά του να κινητοποιεί περαιτέρω το ανθρώπινο δυναμικό και τη δημιουργία εννοιών και κεφαλαίου. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η κυκλοφορία διευθετείται από την αρχιτεκτονική αλλά και τη διευθετεί. Η κατανόηση τη λειτουργίας αυτών των κινητών εσωτερικών μπορεί να οδηγήσει σε νέες στρατηγικές κατάληψής τους – που περιλαμβάνουν την οικειοποίηση, τη διερεύνηση και την αμφισβήτησή τους.»¹⁷

17 Ignacio Gonzalez Galan, "Provisional Simultaneity on a Big Brother House", in *Space Caviar, Sqm: The Quantified Home*, (Zurich: Lars Müller Publishers, 2014), 163.

Μια τέτοια δυναμική προϋποθέτει την ύπαρξη ενός κοινού, με το οποίο οι κάτοικοι πάντα, αναπόφευκτα αλληλεπιδρούν μέσα από την κάμερα. Ο Ranciere εγείρει το θεατή ως κριτικό χαρακτήρα, του οποίου η δράση μετράται ως ανταπόκριση στην πραγματικότητα που καλείται να δει. Από τη στιγμή που η ιδιωτική ζωή αποζητά και εξαρτάται από την υποκειμενική ανταπόκριση χάνει την ακεραιότητά της και παρεμβάλλεται στις καθημερινές εμπειρίες του αποδέκτη. Η κυριολεξία της καθημερινής εικονογραφίας υπαινίσσεται ότι η βίωση της ιδιωτικής ζωής είναι πάντα ανολοκλήρωτη και απαιτεί την άμεση εμπλοκή του θεατή ώστε να αποκρυσταλλωθεί στο σύνολο της.

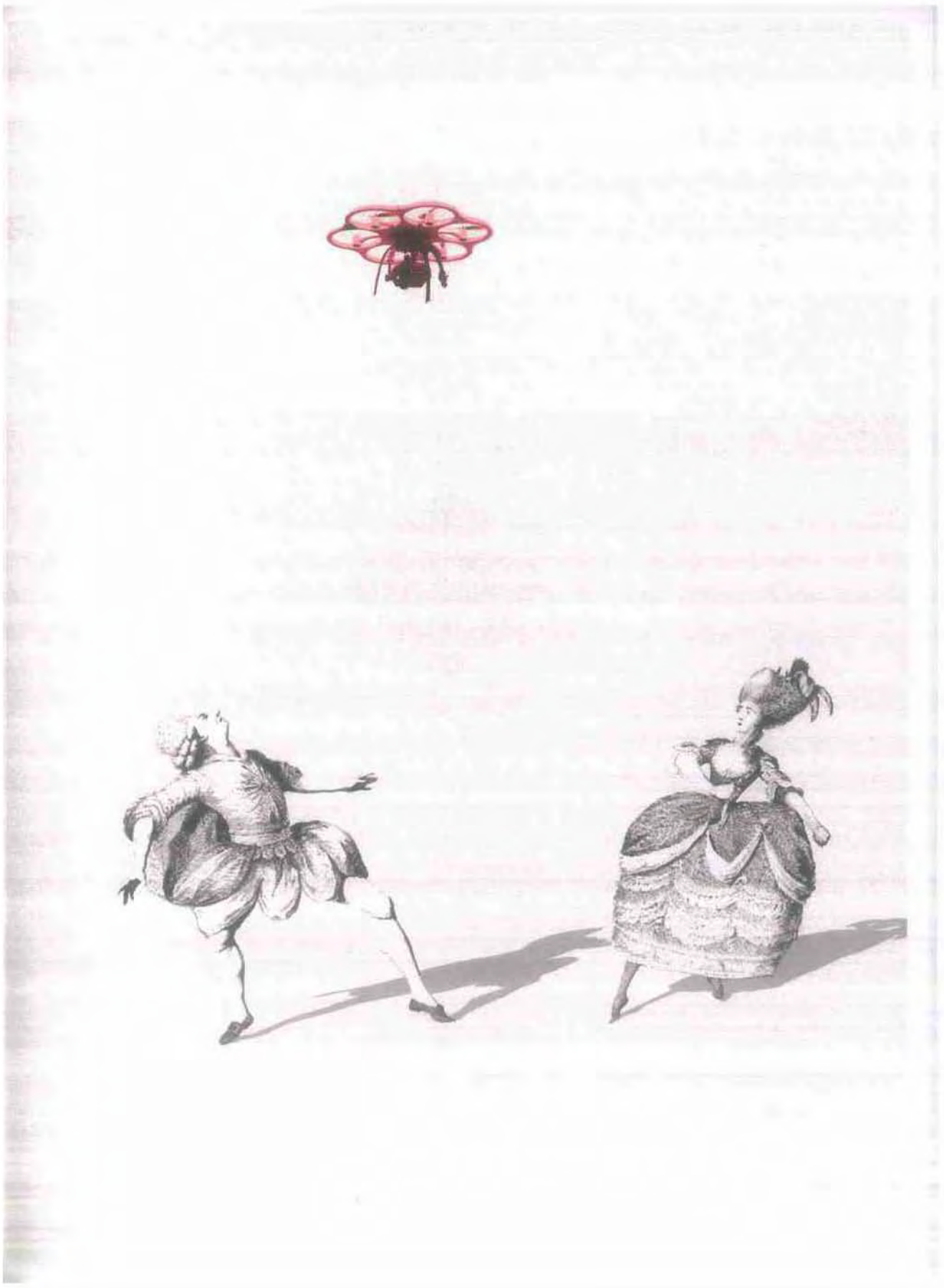
Σύμφωνα με τη Jennifer Allen, «ο χώρος των εικόνων δεν είναι ανταγωνιστικός προς το φυσικό χώρο καθώς δεν υφίσταται το 'πέρα ή πίσω από την ανακλαστική επιφάνεια'. [...] Οι χειραφετημένοι θεατές κατοικούν τις εικόνες.»¹⁸ Για τον Ranciere, «η χειραφέτηση ξεκινά όταν κανείς αναγνωρίσει πως η θέαση αποτελεί επίσης δραστηριότητα, [...] που τοποθετεί το θεατή σε μια παράδοση θέσης: στην καρδιά των τεχνών και της πολιτικής ζωής.»¹⁹ Εκεί ακριβώς αναδύεται ένα ολότελα νέο «τοπιο-πολιτικό» πεδίο εικονικής και πραγματικής συνάντησης ιδιωτικής ζωής και θεαματικότητας, στο πλαίσιο πολιτικών καταστάσεων και ενός χώρου, η περίμετρος του οποίου δε μπορεί πλέον να χαρτογραφηθεί.

Η ίδια η συνάντηση και η ανάλυσή της «συνενώνουν την ενεργητική με τη στοχαστική ζωή, την πρωταγωνιστικότητα με τη θεαματικότητα σε μια σύγχρονη διακήρυξη άυλης εργασίας που ενσαρκώνεται μέσα από την τεχνολογία.»²⁰ Η οικειοποίηση μηχανισμών κυκλοφορίας, άλλωστε, ισοδυναμεί με την υπέρβαση της διαχείρισης χωρικά απομονωμένων δραστηριοτήτων και τη σύζευξη χρήστη-θεατή σε ένα χώρο που δημιουργήθηκε σκόπιμα από τη διανομή του οπτικού υλικού. Παραφράζοντας τον Jean Luc Nancy, ο μόνος τρόπος οραματισμού μιας νέας αρχιτεκτονικής για μια τέτοια συνάντηση είναι ο εστιασμός στο ρόλο του θεατή.

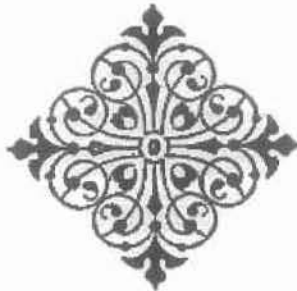
18 Jennifer Allen, "The end of privacy and the fate of public space", in CITIES – Spaces for art, politics, living.... Lecture Series of Salzburg International Summer Academy of Fine Arts, August 21, 2014, <https://www.youtube.com/watch?v=2c6luGuhSs4>.

19 Jaques Ranciere, *The Emancipated Spectator*, trans. Gregory Elliott, (London: Verso, 2009), 14.

20 Vika Kirchenbauer, "Married Print #1: Infrared Dreams", in *Times of Transparency: The Love Life of Drones and other Western Cyborgs*, (Berlin: Dicey Studios, 2014).

ΑΝΑΜΕΤΑΔΟΣΕΙΣ
ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ
ΟΙΚΙΑΚΟΤΗΤΑΣ

#instalike #instalife #instaselfie #instawalk #instarelay #instabeauty

#sunday #homechillin #sun #pool #goodlife #thinkabouter

#oikogeneiaka#paidiarismata !!

familyyy] #skyping

When the sloth reaches unsuspected limits and prevents you from going to the building next door [#LosSerrano](#) [#Skyping](#) [#Erasmus](#) [#Bayreuth](#)

#brother#pc#skyping#bathing#roft#whysoserious#lol First my family thought my brother was showering but when I came in to ask him if he is done this is what I found out....

#mychef #cooking #love

The Normal Man is texting you. [#CredibleAdventures](#)

current view [#movingin](#) [#firstapartmenttogether](#) [#boyfriend](#)

Unpacking! #Vegas #movingin

Moving in ! This guy is trying to fix his bed.

[#paris](#) [#peheu](#) [#movingin](#) [#fiat](#) [#friends](#) [#emmenagement](#) [#oggi](#) [#picoftoday](#)

Rock n roll friday [#ironing](#) [#babymonitor](#) on & [#furious7](#) on the projector.

Last night's jail break! Caught on WiFi Baby with night viewing setting. It might be time to retire the crib..but mama is not ready. Watch your baby while you are home or across the globe! #nofilter #nightvision #babymonitor #nannycam #babygear #nursery #Mywifibaby

how daddy got the baby to sleep in the crib. The most adorable thing. I love you both so much. [#babymonitor](#) [#15monthsold](#)

[#homesurveillance](#) [#surveillanceselfie](#) [#qsee](#) [#camera](#)

Drone selfie

[#picoftheday](#) [#securitycamera](#) [#cctv](#) [#hdcamera](#) [#follow](#) [#residence](#) [#office](#)
[#mobilesecurity](#) [#mobileapp](#) [#voiceandpics](#). **the ability to be away and being able to view your locations is available on all of our packages.**

#foscami8910w #homesecurity #surveillance #surveillancecamera #webcam

Lolin #openframeworks #kinect #ps3eye

Darts! #kinect

#bodybuilding #fitness #trainingday #mummyanddaughter #gymlife
#gymathome #legsdays

"The resistance that you fight physically in the gym and the resistance that you fight in life can only build a strong character" [#fitness](#) [#nutrition](#) [#gymathome](#)

Preparing for my day 2 hiitmax. Stretching is a must! #fitness #gymlrat
#gymathome #motivation #bodybuilding #lifestyle #eatclean #abs #training

That's golf, yo! I miss you, old man. [#kinect](#) [#Tatay](#) [#suburbanlife](#)

#NoUndies #AfterSex #Posted #SillySocks #Tattoos #coupleswithtattoos #ink

#buondi #sempreincompagnia #love #aftersex #chefaccia #amoremio

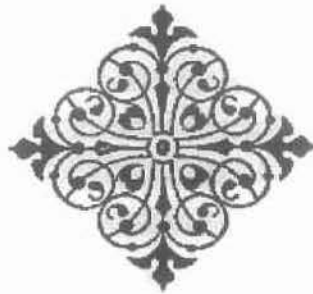
Good morning #mydreambed #awesome #queensbed #love #inlove
#banditqueen

This girl stays living in a fort. [#FortLyfe](#) [#FortPimpin](#) [#Hobo](#)
[#FortressOfSolitude](#) [#HerSanctuary](#)

ΠΗΓΕΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

- Instagram, user dasha19960
- Instagram, user ab_wien
- Instagram, user katerinopoulos_a
- Instagram, user meletikoditoka
- Instagram, user luripic
- Instagram, user kenneth_lemuel
- Instagram, user ateammommy010305
- Instagram, user hombre_normal
- Instagram, user foxyloev
- Instagram, user jasonleduc
- Instagram, user simon_himatic
- Instagram, user lanmaullin
- Instagram, user mywifibaby
- Instagram, user missmeaganelliott
- Instagram, user surveillanceselfie
- Instagram, user jaimeremo
- Instagram, user suptronic_security
- Instagram, user nada14hand
- Instagram, user loloarmdz
- Instagram, user maurokoobi
- Instagram, user cynthiasantosramos
- Instagram, user tomasbarbosaa
- Instagram, user fitnessattempts
- Instagram, user break.of.dawny
- Instagram, user betttty1
- Instagram, user manugalba
- Instagram, user banditqueen555
- Instagram, user karak416

ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ

1 Beatriz Colomina, *Domesticity at War* (Cambridge, MA: MIT Press, 2007), 236.

«Ο αέρας, λοιπόν, και όχι το πλαστικό είναι το πραγματικό υλικό της κατοικίας.

Αμόλυντος αέρας περιτριγυρισμένος από έναν γυάλινο τοίχο, ο οποίος με τη σειρά του είναι περιτριγυρισμένος από έναν λευκό τοίχο, ο οποίος με τη σειρά του περιτριγυρίζεται από έναν άλλο τοίχο, και έπειτα από μια αίθουσα εκθέσεων και έπειτα από την πόλη.

Οι Smithsons έκτισαν μια τρύπα. Πήραν έναν κενό χώρο και ο υπόλοιπος σχεδιασμός ήταν απλώς ένα μέσο διαχείρισης αυτής της κενότητας.

Αποτελεί έκπληξη που αυτή η κατοικία θα διαφεύγει πάντα από τον έλεγχο μας;» ¹

ΠΡΟΣΚΗΝΙΟ

« Η ΘΕΑΣΗ, λοιπόν, και όχι Η ΑΠΟΚΡΥΨΗ είναι το πραγματικό ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟ της κατοικίας.

ΘΕΑΜΑ περιτριγυρισμένο από ΟΘΟΝΕΣ, οι οποίες με τη σειρά τους είναι περιτριγυρισμένες από έναν λευκό τοίχο, ο οποίος με τη σειρά του περιτριγυρίζεται από έναν άλλο τοίχο, και έπειτα από μια αίθουσα εκθέσεων και έπειτα από την πόλη.

Οι ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ κτίζουν μια ΣΚΗΝΗ. Παίρνουν έναν ΠΡΟΦΑΝΗ χώρο και ο υπόλοιπος σχεδιασμός είναι απλώς ένα μέσο διαχείρισης αυτής της ΠΡΟΦΑΝΕΙΑΣ.

Αποτελεί έκπληξη που αυτή η κατοικία θα διαφεύγει πάντα από τον έλεγχο μας;»

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Agamben, Giorgio. *Homo Sacer: Sovereign Power and Bare Life*, trans. Daniel Heller-Roazen. Stanford: Stanford UP, 1998.
- Agamben, Giorgio. *Means without End: Notes on Politics*, trans. Cesare Casarino and Vincenzo Binneti. Minneapolis: University of Minnesota Press 2000.
- Aureli, Pier Vittorio. *The City As a Project*. Berlin: Ruby Press, 2013.
- Benjamin, Walter. *The Work of Art in the Age of Its Technological Reproducibility, and Other Writings on Media*, eds. Michael W. Jennings, Brigid Doherty, Thomas Y. Levin. Cambridge, MA: Harvard University Press, 2008.
- Best, Steven and Douglas Kellner. *Postmodern Theory: Critical Interrogations*. New York: The Guilford Press, 1991.
- Boltanski, Luc and Eve Chiapello. *The new Spirit of Capitalism*, trans. Gregory Elliott. London: Verso, 2005.
- Bourriaud, Nicholas. *Relational Aesthetics*. Paris: Le Press du Reel, 2002.
- Brautigan, Richard. *All Watched Over by Machines of Loving Grace*. San Francisco, CA: The Communication Company, 1967.
- Chamayou, Gregoire. *A Theory of the Drone*, trans. Janet Lloyd. New York: The New Press, 2015.
- Chamayou, Gregoire. *Manhunts: A Philosophical History*. New York: Princeton University Press, 2012.
- Colomina, Beatriz. *Cold War Hothouses: Inventing Postwar Culture, from Cockpit to Playboy*, eds. Beatriz Colomina, Annmarie Brennen, and Jeannie Kim. New York: Princeton Architectural Press, 2004.
- Colomina, Beatriz. *Domesticity at War*. Cambridge, MA: The MIT Press, 2007.
- Critical Art Ensemble. *Flesh Machine: Cyborgs, Designer Babies, & New Eugenic Consciousness*. New York: Autonomedia, 1998.
- Debord, Guy. *The Society of the Spectacle*, trans Donald Nicholson Smith. New York: Zone Books, 1994.
- Der Derian, James. *Virtuous war: mapping the military-industrial-media-entertainment complex*. Boulder, CO: Westview, 2001.
- Derrida, Jacques. *Archive Fever: A Freudian Impression*, trans. Eric Prenowitz. Chicago: Chicago University Press, 1995.
- Deleuze, Gilles. *Desert Islands and Other Texts 1953 – 1974*. New York: Semiotext(e), 2004

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Deleuze, Gilles. *Foucault*. Paris: Minuit, 1986.
- Elden, Stuart and Jeremy W. Crampton. *Space, Knowledge and Power. Foucault and Geography*. Hampshire: Ashgate Publishing Limited, 2007.
- Foucault, Michel. *Discipline & Punish: The Birth of the Prison*, trans. Alan Sheridan. London: Pantheon Books, 1977.
- Hailey, Charlie. *Camps: A guide to 21st Century Space*. Cambridge, MA: MIT Press, 2008.
- Horne, Emily, and Tim Maly. *The Inspection House: An Impertinent Field Guide to Modern Surveillance*. Toronto: Coach House Books, 2014.
- Grima, Joseph, Andrea Bagnato, and Tamar Shafir, *Sqm: The Quantified Home*, edited by Space Caviar. Zurich: Lars Muller Publishers, 2014.
- Kirchenbauer, Vika. *Times of Transparency-The Love Life of Drones and other Western Cyborgs*. Berlin: Dicey Studios, 2014.
- Klossowski, Pierre. *Living Currency*, trans. Jordan Levinson. http://monoskop.org/images/b/b0/Klossowski_Pierre_Living_Currency.pdf.
- Lai, Jimenez. *Citizens of No Place. An Architectural Graphic Novel*. New York: Princeton Architectural Press, 2012.
- Levin, Thomas, Ursula Frohne, and Peter Weibel, eds. *CTRL [Space]: Rhetorics of Surveillance from Bentham to Big Brother*. Cambridge, MA: MIT Press, 2002.
- Marx, Karl. *Grundrisse*. Harmondsworth: Penguin, 1973.
- Mitchell, William J. *Me++: The Cyborg Self and the Networked City*. Cambridge, MA: MIT Press, 2003.
- Turkle, Sherry. *Life on Screen: Identity in the Age of the Internet*. New York: Touchstone, 1997.
- Paterson, Orlando. *Slavery and Social Death: A Comparative Study*. Cambridge: Harvard UP, 1982.
- Picon, Antoine. *Smart Cities. Theorie et Critique d'un Ideal Auto-realisateur*. ed. Éditions B2, Collection Actualites, October 2013, <http://editions-b2.com/les-livres/6-smart-cities.html>.
- Ranciere, Jaques. *The Emancipated Spectator*, trans. Gregory Elliott. London: Verso, 2009.
- Ranciere, Jaques. *The Politics of Aesthetics*. London: Continuum, 2004.
- Ranciere, Jaques. *Dissensus: On Politics and Aesthetics*. London & New York: Continuum, 2010.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Sajgalik, Alejandro. *Drone: Speculative Fictions in the Age of the Drone*. Treviso: Fabrica s.p.a., 2014.

Streeck, Wolfgang. *Buying Time: The Delayed Crisis of Democratic Capitalism*, trans. Patrick Camiller. London: Verso Books, 2014.

Tiqqun. *Preliminary Materials for a Theory of the Young-Girl*, trans. Ariana Reines. New York: Semiotext (e), 2012.

Virilio, Paul. *Desert Scree : War at the Speed of Light*. London: Athlone, 2002.

Virno, Paolo. *A Grammar of the Multitude: For an Analysis of Contemporary Forms of Life*, trans. Isabella Bertolotti, James Cascaito, and Andrea Casson. New York: Semiotext(e), 2004.

Weizman, Eyal. *Forensis: The Architecture of Public Truth*. Berlin: Sternberg Press, 2014.

Amoore, Louise. "Algorithmic War: Everyday Geographies of the War on Terror." *Antipode*, vol. 41, No 1, 2009.

Antonas, Aristide. "Residing in archives." In *Monument To Transformation*, <http://monument-totransformation.org/en/activities/texts/aristide-antonas>.

Antonas, Aristide. "Heterotopic Architectures.Zizek Residence." *The Funambulist*, <http://the-funambulist.net/2011/07/01/heterotopic-architectures-zizek-residence-by-aristide-antonas-in-dialogue-with-dpr-barcelona-2/>.

Bamford, James. "Edward Snowden: The Untold Story." *Wired online*, August 2014. www.wired.com/2014/08/edward-snowden.

Davis, Lucy. "Drone Photography: Exploring Views from Whole New Heights." *The Telegraph*, July 24, 2014. <http://www.telegraph.co.uk/culture/photography/10980683/Drone-photography-exploring-views-from-whole-new-heights.html>.

Deleuze, Gilles. "Postscript on the Societies of Control", trans. Martin Joughin. *October Magazine*, vol.59, Winter 1992.

Elden, Stuart. "Chamayou's Manhunts: From Territory to Space?." *The Funambulist* (blog). <http://thefunambulist.net/2014/01/18/the-funambulist-papers-46-chamayous-manhunts-from-territory-to-space-by-stuart-elden/>.

Elsaesser, Thomas, and Alexander Alberro. "Farocki: A Frame for the No Longer Visible: Thomas Elsaesser in Conversation with Alexander Alberro." *E-flux journal*, vol. 59, 2014.

Fukuyam, Francis. "Surveillance Drones, Take Two." *Democracy, Development, and the Rule of Law* (blog), September 12, 2012. blogs.the-american-interest.com/fukuyama/2012/09/20/surveillance-drones-take-two.

Ganascia, Jean-Gabriel. "The generalized sousveillance society." *Social Science Information*, vol. 49, No.3, 2010.

Graham, Stephen. "Vertical Geopolitics: Baghdad and After." *Antipode*, vol. 36, No 1, 2004.

Gregory, Derek. "Cities and the 'War on Terror'." *International journal of Urban and Regional Research* No.30, 2006.

Gregory, Derek. "From a View to a Kill: Drones and Late Modern War." *Theory, Culture & Society* 28, no. 7-8,2011.

Gregory, Derek. "Lines of Descent". *Open Democracy*, November 8, 2011. <https://www.opendemocracy.net/derek-gregory/lines-of-descent>.

Gregory, Derek. "The everywhere war." *Geographical Journal*, vol. 177, No. 3, 2011.

Hailey, Charlie. "Camps, Corridors and Clouds: Inland ways to the Ocean." In *Wet Matter*,

Harvard Design Magazine No.39. Cambridge, MA: Harvard University Graduate School of Design, F/W 2014.

Harger, Honor. "Unmanned Aerial Ecologies: proto-drones, airspace and canaries in the mine". April 2013, <https://honorharger.wordpress.com/2013/04/21/unmanned-aerial-ecologies-protodrones-airspace-and-canaries-in-the-mine>.

Hayward, Mark. "ATMs, Teleprompters and Photo-booths: A Short History of Neoliberal Optics in New Formations." *Journal of Culture/Theory/Politics*, Vol. 80-81, 2013.

Heller, Arnie. "From Video to Knowledge" in *Science and Technology Review*, Lawrence Livermore National Laboratory, April-May 2011, <https://str.llnl.gov/AprMay11/vaidya.html>.

Holmes, Brian. "The Flexible Personality: For a New cultural critique." In *Hieroglyphs of the Future: Arts and Politics in a Networked Era*, Paris and Zagreb: Broadcasting Project, 2002.

Horning, Rob. "Facebook in the Age of Facebook." *The New Inquiry*, April 19, 2012, <http://the-newinquiry.com/essays/facebook-in-the-age-of-facebook>.

Latour, Bruno. "Spheres and Networks: Two ways to Reinterpret Globalization." In *(Sustainability) + Pleasure, Vol. 1: Culture and Architecture*, *Harvard Design Magazine* No.30. Cambridge, MA: Harvard University Graduate School of Design, S/S 2009.

Leonard, Andrew. "How to defeat Big Brother." *Salon*, December 2013, http://www.salon.com/2013/12/27/how_to_defeat_big_brother/.

Lucarelli, Fosco. "'A Home is not a House', by Reyner Banham and François Dallegret, 1965." *Socks*, October 31, 2011. <http://socks-studio.com/2011/10/31/francois-dallegret-and-reyner-banham-a-home-is-not-a-house-1965/>

Lynch, Jenifer. "Are Drones Watching You?." Electronic Frontier Foundation, January 10, 2012. <https://www.eff.org/deeplinks/2012/01/drones-are-watching-you>.

Michel, Arthur Holland. "What We Talk About When We Talk About The Drone." Center For The Study of The Drone, April 25, 2013. <http://dronecenter.bard.edu/on-the-drone/>.

Michel, Arthur Holland. "Domestic Surveillance Part II." Center For The Study of The Drone, May 7, 2013. <http://dronecenter.bard.edu/domestic-surveillance-part-ii/>.

Newitz, Annalee. "All the Ways that Your Livefeed is a Lie." *Gizmodo*, June 4, 2015. <http://gizmodo.com/four-ways-that-your-livefeed-is-a-lie-1695956464>.

Packer, Jeremy and Joshua Reeves. "Romancing the Drone: Military Desire and Anthropophobia from SAGE to Swarm." *Canadian Journal of Communication*, vol. 38, No. 3, 2013.

Pappalardo, Joe. "The Blimps Have Eyes: 24 / 7 Overhead Surveillance Is Coming." *Popular Mechanics*, May 17, 2012.

Pasquinelli, Matteo. "Anomaly Detection: The Mathematization of the Abnormal in the Metadata Society." *Divisions...* (blog), Trondheim Academy of Fine Art, March 20, 2015. <http://divisions.no/node/19>.

Picon, Antoine. "Substance and Structure II: The Digital Culture of Landscape Architecture." *Harvard Design Magazine*, No. 36 / Landscape Architecture's Core?, S/S 2013.

Poitras, Laura and James Risen, "N.S.A. Report Outlined Goals for More Power." *The New York Times Edition*, November 23, 2013, A1.

Radio Corporation of America. "Telera: "Radio-Eyes" for Blind Flying." *Popular Science*, October, 1946. Reposted in *Modern Mechanix* (blog), October 1, 2012. <http://blog.modernmechanix.com/telera-radio-eyes-for-blind-flying/>.

Semple, Janet. "Foucault and Bentham: A Defence of Panopticism." *Utilitas journal*, vol.4, No.1. Cambridge: Cambridge University Press, May 1992.

Shilton, Kate. "Participatory Sensing: Building Empowering Surveillance." *Surveillance & Society*, vol. 8, No.2, 2010.

Steyerl, Hito. "Proxy Politics: Signal and Noise." *E-flux*, vol. 60, december 2014.

Tiessen, Matthew and Greg Elmer, "Neoliberal Diagrammatics and Digital Control." *Media Tropes e-Journal*, Vol. IV, No 1, 2013.

Varnelis, Kazys. "Eyes That Do Not See: Tracking the Self in the Age of the Data Center." In *Do You Read Me?*, *Harvard Design Magazine* No.38. Cambridge, MA: Harvard University Graduate School of Design, S/S 2014.

Weigel, Moira and Mai Ahern, "Further Materials Toward a Theory of the Man-Child." *The New Inquiry*, July 9, 2013, <http://thenewinquiry.com/essays/further-materials-toward-a-theory-of-the-man-child>.

Williams, Evan Calder. "Desecration Hardware". In *Shelter*, *The New Inquiry Magazine*, vol.23, December 2013.

Zarsky, Tal Z. "Thinking Outside the Box: Considering Transparency, Anonymity, and Pseudonymity as Overall Solutions to the Problems of Information Privacy in the Internet Society." *University of Miami Law Review*, vol. 58, May 2004.

Ziarek, Ewa Plonowska. "Bare Life." In Henry Sussman, *Impasses of the Post-Global: Theory in the Era of Climate Change*, Vol. 2, Open Humanities Press, 2012.

Zetter, Kim. "The Feds Are Now Using 'Stingrays' In Planes To Spy On Our Phone Calls." *Wired Online*, November 14, 2014. http://www.wired.com/2014/11/feds-motherfng-stingrays-motherfng-planes/?mbid=social_fb.

ΙΣΤΟΤΟΠΟΙ

<http://www.dazeddigital.com/>
<http://dronecenter.bard.edu/>
<http://www.e-flux.com/>
<https://en.wikipedia.org/wiki/>
<http://www.forensic-architecture.org/>
<http://www.frieze.com/>
<http://geographicaliminations.com/>
<https://imgur.com/>
<http://murmurationfestival.tumblr.com/>
<http://progressivegeographies.com/>
<http://www.radicalphilosophy.com/>
<http://rhizome.org/>
<http://socks-studio.com/>
<http://spaceandpolitics.blogspot.ca/>
<http://the-archipelago.net/>
<http://thefunambulist.net/w>
<http://thenewinquiry.com/>
<http://www.warscapes.com/>
<http://www.wired.com/>

ΣΕΛ.

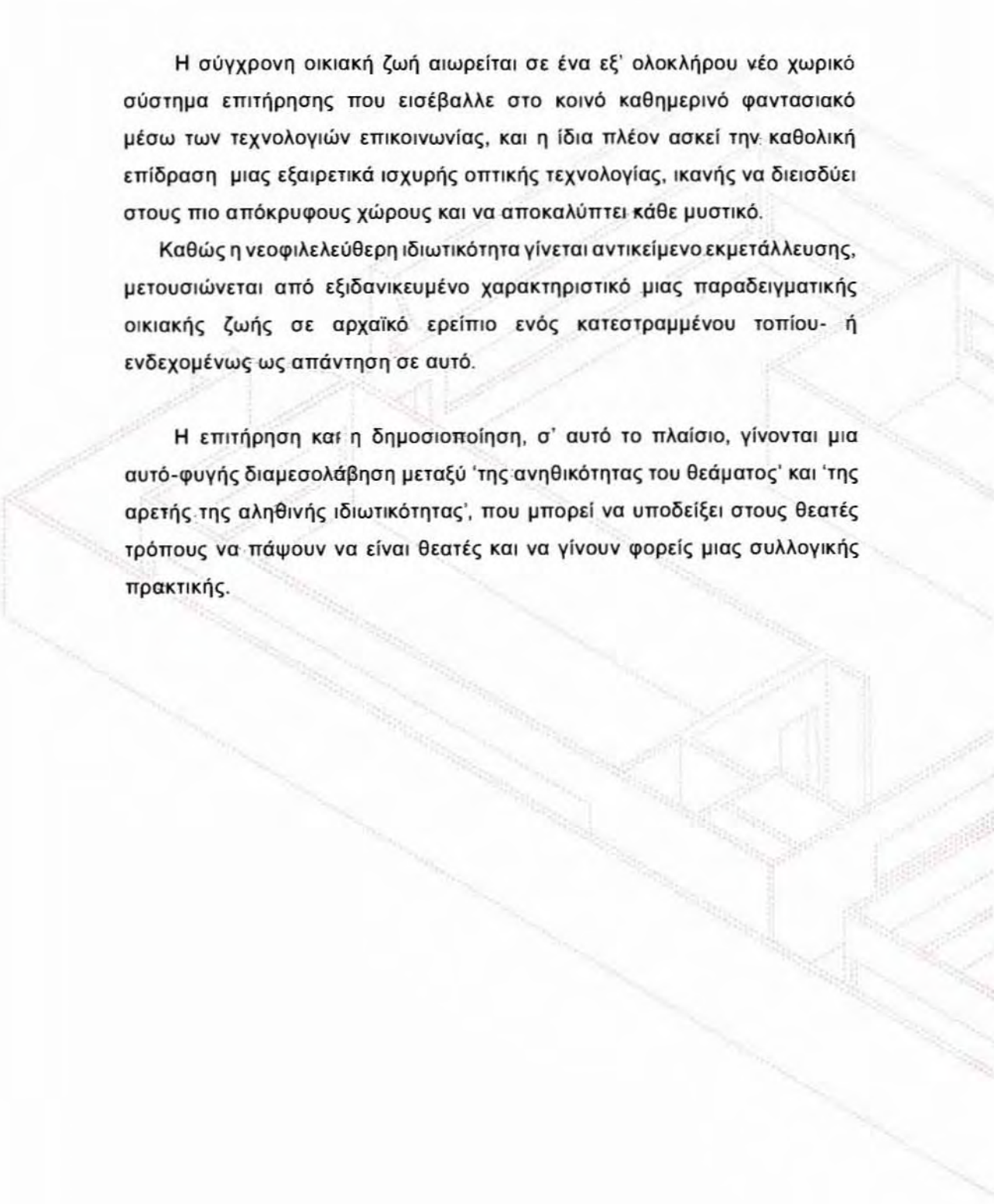
1	Space Caviar, <i>Sqm: The Quantified Home</i> , 2014, pp. 156-7
6	Jim Burns/reanimationlibrary.org
9	en.wikipedia.org/wiki/Panopticon
12	Richard C. Dorf/reanimationlibrary.org
15	Jimenez Lai, <i>Citizens of No Place. An Architectural Graphic Novel</i> , 2012, pp 32
32	theyrule.net
37	Sarah Lee/theguardian.com
44	Mary Milo/reanimationlibrary.org
47	iocose.org
51	architokyo.wordpress.com
53	Ettore Sottsass jr./socks-studio.com
56-57	silviolorusso.com
58	imgur.com
59	e-flux.com
61	pablogarcia.org
62-63	artsinspiration.wordpress.com, krytter27.wordpress.com
68-69	danwintersphoto.com/gallery/large/new_yorker_clockwork_orange_eye_5139.jpg
70	Mary Milo/reanimationlibrary.org
73	artnet.com
76	reanimationlibrary.org, quod.lib.umich.edu
81	Beatriz Colomina, <i>Domesticity at War</i> , 2007, Image Part pp. 298
82-83	Space Caviar, <i>Sqm: The Quantified Home</i> , 2014, pp. 198-9
84	Roberta Conlan/reanimationlibrary.org
89	en.wikipedia.org
90	fulltable.com
92-93	Ross E. Hutchins/reanimationlibrary.org
94	Peter Goodwin/reanimationlibrary.org
103	britishmuseum.org

Η ολοκλήρωση της παρούσας διπλωματικής εργασίας συγχρηματοδοτήθηκε μέσω του έργου «Υποτροφίες ΙΚΥ» από πόρους του ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», του Ευρωπαϊκού Κοινοτικού Ταμείου (ΕΚΤ) του ΕΣΠΑ, 2007-2013.

Η Ι.Π. θα ήθελε επίσης να ευχαριστήσει τους Ethel Baraona Pohl (DPR-barcelona) και Ross Exo Adams (Iowa State University) για τη συνδρομή και την επικοινωνιακή κριτική τους.

Η σύγχρονη οικιακή ζωή αιωρείται σε ένα εξ' ολοκλήρου νέο χωρικό σύστημα επιτήρησης που εισέβαλλε στο κοινό καθημερινό φανταστικό μέσω των τεχνολογιών επικοινωνίας, και η ίδια πλέον ασκεί την καθολική επίδραση μιας εξαιρετικά ισχυρής οπτικής τεχνολογίας, ικανής να διεισδύει στους πιο απόκρυφους χώρους και να αποκαλύπτει κάθε μυστικό.

Καθώς η νεοφιλελεύθερη ιδιωτικότητα γίνεται αντικείμενο εκμετάλλευσης, μετουσιώνεται από εξιδανικευμένο χαρακτηριστικό μιας παραδειγματικής οικιακής ζωής σε αρχαϊκό ερείπιο ενός κατεστραμμένου τοπίου- ή ενδεχομένως ως απάντηση σε αυτό.

Η επιτήρηση και η δημοσιοποίηση, σ' αυτό το πλαίσιο, γίνονται μια αυτό-φυγής διαμεσολάβηση μεταξύ 'της ανηθικότητας του θεάματος' και 'της αρετής της αληθινής ιδιωτικότητας', που μπορεί να υποδείξει στους θεατές τρόπους να πάψουν να είναι θεατές και να γίνουν φορείς μιας συλλογικής πρακτικής.